

exterio

Magazine voor de professional in de groensector

Editie 100, december 2023
Afgiftekantoor Gent X – P2A9282

Intelligent duurzaam ondernemen!

SUPER PROF MAX

Het iconische model **ELIET Super Prof** is bijna 30 jaar dé referentie in de markt van de groenversnipperaars. Met zijn innoverende concept was dit de eerste compacte zelfrijdende versnipperaar die tuinaannemers toeliet om moeiteloos een verwerkingscapaciteit van 13 cm in elke tuin binnen te rijden, en het versnipperen op de snoeioplek mogelijk te maken. Duizenden professionals genieten nog dagelijks van deze efficiënte manier van werken.

De Super Prof MAX is de allereerste versnipperaar die standaard is uitgerust met het milieubewuste Eco Eye™ systeem.

Deze ELIET technologie detecteert namelijk wanneer de machine niet aan het versnipperen is. Op zo'n niet-productief moment schakelt het systeem automatisch de motor van volgas naar leegloop. Zo wordt niet alleen de emissie en het brandstofverbruik sterk teruggedrongen, maar heeft dit ook een gunstig effect op het algemene geluidsniveau en de lange levensduur van de versnipperaar. De combinatie van het energie-efficiënte ELIET Hakbijlprincipe™, de 23 pk EFI motor en Eco Eye™ maken de Super Prof MAX ook de zuinigste op de markt.

Bent u ook
een vooruitstrevende
tuinaannemer ?

Vraag een DEMO aan op
www.elietontour.eu

ELIET

ELIET Europe | +32 (0)56 77 70 88
info@eliet.eu | www.eliet.eu

exterio

Een uitgave van

OOLA bv
Veldemeersdreef 3
9880 Aalter
+32 50 250 170
info@oola.be

Hoofredacteur

Sam Paret

Vormgeving

OOLA bv

Advertenties

Simon Ooghe
+32 50 250 170
simon@oola.be

Vertaling

Joalis bvba

Drukwerk

Perka nv

Doelgroepen

Tuinaannemers, tuinarchitecten & Landschapsarchitecten, gemeentelijke groendiensten, beleidsmakers groen en openbare ruimte, inrichters openbare ruimte, boom- en plantenkwekerijen, beheerders van sportvelden, tuincentra en tuinspecialzaken, handelaars in tuinmachines, bouwmaterialenhandels, golfclubs & recreatiedomeinen

Copyrights

Alle rechten voorbehouden. Dit tijdschrift is auteursrechtelijk beschermd: uit deze uitgave mag analoog of digitaal niets gereproduceerd, verspreid of meegedeeld worden zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. Uitgever en auteurs verklaren dat dit magazine op zorgvuldige wijze en naar beste weten is samengesteld; evenwel kunnen uitgever en auteurs op geen enkele wijze instaan voor de juistheid of volledigheid van de informatie. Uitgever en auteurs aanvaarden dan ook geen enkele aansprakelijkheid voor schade, van welke aard dan ook, die het gevolg is van handelingen en/of beslissingen gebaseerd op bedoelde informatie. Lezers worden met nadruk aangeraden deze informatie niet afzonderlijk te gebruiken, maar af te gaan op hun professionele kennis en ervaring en de te gebruiken informatie te controleren.

Editie 100!

Het is bijna niet te geloven, maar toch is het zo. Met deze editie bereiken we een mijlpaal!

Toen we begonnen, hadden we nooit gedacht hier nu te staan. Maar kijk, het leven is aan de doorzetters. Het is aan ons om even volhardend en doortastend te werken als jullie, onze lezers. En nooit op te geven, uitdagingen als opportuniteiten te zien. Want bij aanvang zwoeren ook wij bij strakke groene gazons, nu willen we niets liever dan klimaatbestendige tuinen waar we verkoeling en ontspanning beleven.

Hetzelfde geldt voor onze steden en gemeenten. Waar er vroeger niet genoeg verharding kon zijn, is de toekomst aan de sponssteden. Ontharden en terug plaats geven aan water in de stad, wetlands creëren door oude zijarmen van rivieren te herstellen maakt nu deel uit van het beleid. Net zag ik op Instagram nog de laureaat van 2023 passeren van een gerenommeerde internationale landschapsarchitectuurprijs. De Chinese landschapsarchitect Kongjian Yu won de Cornelia Hahn Oberlander Prize en wordt geprezen als 'Kampioen van de Sponssteden'. Zijn werk en ideeën inspireren ambtenaren, stedenbouwkundigen en decision makers wereldwijd. Het loont de moeite om zijn werk eens van nabij te bekijken.

Het biedt ons een glimp op de toekomst en die zochten we ook dichterbij. Wij bevroegen enkele vaste waarden in ons landschap en ook zij zien een belangrijke rol weggelegd voor doorgedreven waterbeheer. Of anders rest ons het gegeven dat tuinen enkel nog in serres aan onze woningen zullen bestaan en enkel weggelegd zullen zijn voor de rijke mensen.

En wat met AI en andere innovatieve technologieën? Zullen onze tuinen en parken later door robots en drones worden aangelegd? Wij zijn even benieuwd als jullie, maar we zullen het met even grote aandacht blijven volgen als de 99 voorgaande edities. Dat is ons engagement naar jullie toe.

Op de toekomst!

Sam Paret
Hoofredacteur Exterio
sam@oola.be

Werkten mee aan deze editie

Peter Swyngedauw, Stijn Phlypo, Solange Tastenoye, Wendy Thijs, Anton De Jong, Frederic Lietaer, Hendrik Vervenne, Joeri Welslau, Franky Vandeputte, Kristof Depreitere, Nico De Broyer, Marie-Ange Eneman, Jeroen Decock, Pieter Deweerdt, Kevin Van Den Broeck, Wim Vander Haegen, Bart Monbaliu, Glenn Debey, Gerrit Vandenhove, Mathias Hommé

Communiceren over een project? Een nieuw product in de markt zetten? Gekwalificeerde leads ontvangen?

Profileer dan jouw bedrijf in Exterio, door professionals uitgeroepen tot favoriete b2b-magazine in de outdoor sector.

Groot bereik in print

Elke editie van Exterio circuleert intern bij de bedrijven, waardoor ons magazine elk kwartaal meer dan **20.000 lezers** bereikt.

Vernieuwd online platform

Het meertalig online platform in combinatie met onze unieke content zorgt ervoor dat exterio.be maandelijks **6.000 bezoekers** genereert.

Tweetalig merk

Exterio is onze merknaam voor beide landstalen. Alle content verschijnt zowel in het Nederlands als in het Frans **zonder meerkost**.

Focus op de lezer verhoogt jouw ROI

Wij investeren op vraag van onze lezers bewust in objectieve content. Dit zorgt ervoor dat ons magazine aandachtig gelezen wordt en dus onze lezers **jouw boodschap maximaal opmerken**.

Kalender

Editie	Verschijning	Thema's	Special	Beurzen
Editie 101	maart	Watermanagement - Openbare Ruimte - Groendaken & groengevels - Terrassen - Opritten - Bestrating - Zwembaden - Zwemvijvers - Meststoffen - Tuin & parkmeubilair - Planten & bomen - Software - Gereedschap	Tuincentra & retail Machines: zaai- & verticuteer-machines	Vakbeurs Openbare Ruimte (BE)
Editie 102	mei	Zwembaden - Bestrating - Verlichting - Zwemvijvers - Watermanagement - Bomen - BBQ & buitenkeukens - Terrasoverkappingen - Carports - Bijgebouwen - Substraten - Onkruidbeheersing - Opritten	Terrassen Machines: grasmaaiers & -trimmers	spoga+gafa Technimat Demo Groen Foire de Libramont
Editie 103	september	Tuin & parkmeubilair - Tuininrichting - Watermanagement - Machines - Poorten & omheiningen - Beton - Struiken & hagen - Software - Gereedschap - Meststoffen - Openbare Ruimte	Levend Groen Machines: bosbouw - grondverzet	Green Gent Vakbeurs Openbare Ruimte (NL) GrootGroenPlus
Editie 104	december	Groendaken & groengevels - Watermanagement - Speeltoestellen - Werkkledij & PBM - Bedrijfsvoertuigen - Golf & sportterreinen	Waterdoorlatende verharding Machines: hakselaars - versnipperaars - bladblazers - bladzuigers - heggenscharen	

Interview Peter Swyngedauw - pagina 6

Interview Stijn Phlypo - pagina 20

Project Opera Park Denemarken - pagina 59

Nature-based solutions - pagina 73

6	Interview "Misschien raken we die baksteen in onze maag dan toch nog kwijt"	44	Project Serene stadstuin in het wit	59	Project Opera Park: broodnodige groene oase in druk stadscentrum
20	Interview Stijn Phlypo, winnaar van goud in 'De Vlaamse Tuinaannemer'	46	Project Een groene oase als bedrijfstuin	63	Interview SWOT op de toekomst: de visie van Anton De Jong
33	Artikel Kan een tuinaannemer zich schuldig maken aan lawaaihinder?	50	Actua Vlaamse boomkwekerijsector bezoekt Ierland	69	Actua Ternat maakt werk van ontharding
36	Artikel Wie zijn dé Vlaamse Tuinaannemers 2023 - 2024?	50	Actua Stad Gent kapt uitheemse bomen voor veiligheid én voor zangvogels	69	artikel Plant beschermt nakomelingen via bodem
38	Project Bedrijfstuin met hoge belevenisgraad	51	Actua De vakbeurs Paysalia is terug in Lyon	71	Interview SWOT op de toekomst: de visie van Marie-Ange Eneman
40	Project Flamboyante privétuin met hoogteverschillen	54	Actua Denemarken wint de Green Cities Europe Award 2023	73	Artikel Nature-based solutions: dé oplossing voor klimaatadaptieve steden?
42	Project Privétuin met dennenbos	56	Project Dit is de winnaar van de Green Cities Europe Award	76	Interview SWOT op de toekomst: de visie van Nico De Broyer

“Misschien raken we die baksteen in onze maag dan toch nog kwijt”

Belgisch ontwerpbureau OMGEVING gaat samen met het Tsjechisch architectuurbureau Michal (triarchitecti) een grootschalig klimaatpark in Praag vormgeven. Wij waren benieuwd hoe een Belgisch bureau erin slaagde om de meer dan 60 andere kandidaat-ontwerpers naar huis te spelen en vonden projectverantwoordelijke Peter Swyngedauw bereid om uit de biecht te klappen. Het project blijkt dit geëngageerde bureau op het lijf geschreven.

Tekst: Wendy Thijs
Foto's: OMGEVING

Voor we in het project duiken: OMGEVING bestaat dit jaar vijftig jaar. Kan je wat meer vertellen over de weg die het bureau sinds zijn oprichting heeft afgelegd?

“OMGEVING werd in 1973 vooral uit praktische overwegingen opgericht. Een landmeter, stedenbouwkundige en architect bedachten dat hun kostenstructuur er een stuk interessanter zou uitzien als ze samen een kantoorruimte zouden delen. Gaandeweg werd de samenwerking intensiever en vernauwde de focus zich tot landschapsarchitectuur en stedenbouw.”

Vandaag werken er bij OMGEVING een 85-tal ruimtelijk planners, landschapsarchitecten, stedenbouwkundigen, geografen en ingenieurs. Ze doen dat op vier locaties: Antwerpen, Gent, Brussel en Ho Chi Minh City, Vietnam. Bijzonder is dat 25 onder hen ook de aandelen in handen hebben. Ze waren al een coöperatieve vennootschap lang voordat die vennootschapsvorm trendy werd.

“De 25 eigenaars zijn ook allemaal werkzaam in het bureau. Wie vertrekt, verkoopt zijn aandelen. Het zorgt voor een groot engagement. We delen in winst, maar ook in eventueel verlies, wat gelukkig nog niet voorviel. Ook onze klanten ervaren het als een positief gegeven, want die grote persoonlijke betrokkenheid komt ook hen ten goede. We hebben bijvoorbeeld geen commerciële dienst. De klant heeft een

rechtstreekse lijn met de projectverantwoordelijke, die voor elk project een ontwerpteam samenstelt. Zo blijft onze werking kleinschalig aanvoelen, kunnen we snel schakelen en ons flexibel opstellen.”

OMGEVING zal zijn vijftigjarig bestaan nog uitgebreid vieren, maar pas volgend jaar. “Door omstandigheden is het dit jaar niet gelukt, maar we willen toch vooral kijken naar wat onze rol in de toekomst kan zijn en niet zozeer naar wat we de voorbije vijftig jaar hebben gerealiseerd.”

En wat voor rol willen jullie in de toekomst dan graag spelen?

“Wij hebben altijd heel sterk geloofd in het belang van de publieke, de groene en de open ruimte, lang voordat de klimaatverandering iedereen met de neus op de feiten drukte. Wij zien het als onze taak om daarvoor te blijven ijveren. Op stedenbouwkundig vlak wordt het voor steden en gemeenten cruciaal om open of klimaatadaptieve ruimte te voorzien. Van parken en groenstructuren tot overstroombare gebieden.”

“Naast het klimaat is ook het sociaal-maatschappelijke veld ons heel genegen. We willen niet enkel iets betekenen voor de flora en fauna, maar ook voor de mens. Het klimaat is intussen op de agenda gezet, iedereen zet erop in, maar wij vinden de sociaal-maatschappelijke vraagstukken even belangrijk. Er zijn nog te veel

mensen die het zonder volwaardige levensomgeving moeten stellen. Op stedenbouwkundig vlak blijven we ijveren voor meer betaalbare woningen en een publieke ruimte waarin mensen toch even kunnen ontspannen en hun vrije tijd op een zinvolle manier doorbrengen. Voorzie dus niet enkel een grote speeltuin voor de kinderen, maar zorg ervoor dat de ruimte interessant en toegankelijk is voor mensen van elke leeftijd.”

“Dit engagement gaat terug tot de beginjaren toen OMGEVING intensief bezig was met stadsontwikkeling en sociale huisvesting. Bij het klimaat is er een ‘sense of urgency’ en duidelijke regelgeving op vlak van milieu en water, maar op sociaal vlak ontbreken beiden waardoor er geen drukingsmiddel is om het op te nemen in ontwerpen. Sommige steden, zoals Gent, blijven er hard voor ijveren, maar daartegenover staan veel andere steden en gemeenten die er weinig aandacht aan schenken. Wij proberen het dan toch op de agenda te krijgen.”

En hoe is jullie discipline de voorbije vijftig jaar geëvolueerd?

“Vroeger was de architect of stadsarchitect degene die de ruimte bepaalde, zowel de bebouwde als de onbebouwde, en dan mocht je als landschapsarchitect de bomen en beplanting uitkiezen. Vandaag worden bij nieuwe ontwikkelingen de stedenbouwkundigen en

“
Het zit in ons DNA om het maatschappelijke debat rond landschap mee aan te zwengelen en vorm te geven. We willen de maatschappelijke relevantie van landschap nog meer onder de aandacht brengen, vooral ook door duidelijk te maken wat het ons als burgers brengt

Peter Swyngedauw
Projectverantwoordelijke

landschapsarchitecten vaak gevraagd nog voor er een architect is aangesteld.”

“De ontwerpwereld ziet ons vandaag voor vol aan, maar daar hebben we wel zelf voor moeten ijveren. En dat is nog steeds zo. Zo zorgen we bij de drie Ringprojecten (Antwerpen, Gent en Brussel) voor de landschappelijke inpassing. Bij de ontwerpgesprekken voelden we opnieuw dat aannemers zoekende waren naar de potentiële meerwaarde van de landschapsarchitect. Dan moet je weer even proactief zijn en jezelf bewijzen.”

“In de huidige context is het een voordeel dat landschapsarchitectuur zo’n generiek discipline is. We zijn van veel markten thuis. Ik heb voor Stad Gent een studie gemaakt rond water en hoe omgaan met water in de stad, maar ik maakte er ook al rond tramverbindingen. Ik maak plannen voor bedrijfsterreinen, parken en nieuwe woonomgevingen. Wij zijn generalisten en dat is voor andere disciplines interessant omdat zij soms vanuit hun expertise en engere blik bepaalde linken niet zouden leggen.”

Zie je dat als jullie grootste troef?

“We zijn er als bureau in geslaagd om heel veel expertise op te bouwen in uiteenlopende gebieden. De oprichters van OMGEVING zijn er vandaag niet meer bij, maar zelf draai ik hier al twintig jaar mee en andere experts hebben ruim vijftig jaar ervaring op de teller staan.

Door onze structuur zit de kennis niet bij één persoon en gaat die dus ook niet verloren als die ermee ophoudt. De fakkels worden steeds weer doorgegeven aan nieuwe initiatiefnemers die onder dezelfde vlag blijven werken en dezelfde kwaliteit kunnen leveren.”

“De gemiddelde leeftijd ligt hier een stuk onder de dertig jaar, maar die jonge mensen werken zij aan zij met ervaren en gepassioneerde 60-plussers. Het is heel fijn om die generaties zo te zien samenwerken, met een gedeelde focus. Daarnaast zijn velen onder ons betrokken bij de onderzoeks- en onderwijswereld. Ook op die manier proberen we onze expertise ten dienste te stellen van de komende generatie. Ik herinner me zelf nog goed dat ik tijdens mijn studies de lessen van twee docenten die zelf in het vakgebied stonden de interessantste vond.”

Jullie gaan in Praag een 56 hectare groot park vormgeven langs de Moldau rivier. Van de meer dan 60 bureaus die aan de wedstrijd deelnamen koos de jury jullie. Waarom denk je?

“We zijn in Tsjechië niet aan ons proefstuk toe en hebben er al een behoorlijk netwerk uitgebouwd. We wisten dus vrij goed wat er op maatschappelijk vlak speelt en wat de gevoeligheden en noden zijn. Dat heeft zeker een rol gespeeld. Daarnaast begrepen we dat het watersysteem een cruciaal element zou zijn. Nadat

een groot deel van Praag bij de hevige regenval in 2002 onder water kwam te staan, zit de schrik er stevig in. Dit project moet er mee voor zorgen dat zo iets in de toekomst niet meer gebeurt. Een deel van het park wordt dan ook overstroombaar en we hebben twee lokale waterexperten die de rivier door en door kennen in het team opgenomen.”

“Tot slot zijn we trouw gebleven aan onszelf en hebben we heel hard ingezet op het sociaal-maatschappelijke. Zo ligt het oudste volkstuinencomplex van Praag in het gebied. We wilden dat zeker niet verliezen en geven het een nieuwe plek en identiteit. Het ontmoetingscentrum dat nu in een heel oud gebouw huist, en waar al uiteenlopende activiteiten georganiseerd worden die verschillende lagen van de bevolking aanspreken, krijgt ook een nieuwe plek. We brengen het onder in de oude betoncentrale op de site die binnen twee jaar wordt stilgelegd. Als enigen stelden we voor om hem niet te ontmantelen, maar te herbestemmen.”

“We gingen in overleg met een bewonersplatform dat een pop-up zomerbar in het gebied organiseerde en hebben ervoor gezorgd dat ook dergelijke initiatieven een plek krijgen. Een oude haven die niet meer gebruikt wordt, transformeren we tot een zwemzone omdat in de Moldau zwemmen er echt een traditie is. Geen tabula rasa dus, maar een park dat de lokale kwaliteiten in de verf zet en bestaande

maatschappelijke relaties bestendigt. Die aanpak is goed bevallen.”

En lukt het om de bevolking mee te krijgen in het verhaal?

“Toch wel. Co-creatie is vandaag een modewoord, maar wij doen het eigenlijk al meer dan twintig jaar onder de noemer ‘inspraak aanmoedigen’. In 2024 gaan we een jaar lang met de bewoners aan de slag om het blauwgroen raamwerk dat we ontwierpen verder in te vullen. In het gebied hebben we een aantal ‘parkkamers’ voorzien die niet overstroombaar zijn en die nog een invulling kunnen krijgen afhankelijk van wat de lokale noden en wensen zijn. Een aantal initiatiefnemers is nu al druk aan het plannen.”

“Het is gewoon fijn om op die manier te werken. Je voelt dat mensen er warm van worden en dat ze de plannen daardoor niet als iets bedreigends zien. Op een recent infomoment kwam één van de werknemers van de betoncentrale op me afgestapt om me te laten weten dat hij zo blij is dat de centrale blijft bestaan. Zijn kinderen zijn nu nog te jong om te begrijpen waar hij werkt, maar zo kan hij het hen later toch nog tonen. Het plan is geen vaststaand gegeven dat ze zomaar moeten aanvaarden, maar iets waar zij nu ook verder mee aan de slag kunnen. Dat heeft de jury zeker ook gecharmeerd.”

Een klimaatpark aanleggen doe je niet van vandaag op morgen, zo blijkt. We spreken over een jaar of tien voor een eerste fase is afgerond. Er moeten ontwerpen worden ingediend en vergunningen afgeleverd. Ruim 600.000 kubieke meter grond moet over de rivier weggevoerd worden én het groen moet de tijd krijgen om te groeien. “Het is één van de meest frustrerende aspecten van ons vakgebied. Een architect werkt met harde materialen. Met wat geluk vertaalt zijn ontwerp zich na een tweetal jaar in een nieuw gebouw. Wij werken met levend materiaal en moeten jaren wachten tot de geplante bomen gegroeid zijn. Het eindresultaat laat ongelooflijk lang op zich wachten. Daarom besloten we veel van de al aanwezige bomen te behouden en niet met een kaalslag te starten. Het oogt toch meteen een stuk aantrekkelijker.”

Het wordt een toekomstbestendig park, maar hoe kan je toekomstbestendig ontwerpen in een wereld die steeds onzekerder wordt?

“Flexibiliteit wordt dan een codewoord. Daarom vertrekken we van een raamwerk, een soort karkas dat op verschillende manieren kan worden ingevuld. In de beheersstructuur is voorzien dat we om de tien jaar samen met de bewoners de invulling zullen evalueren. Functioneert het nog zoals we voorzien hadden, voldoet het nog aan de noden of moeten we bijsturen? Het reliëf en de bomenstructuur kan

je zien als de hardware, die blijft behouden. Maar dat wat het voor de bewoners echt aantrekkelijk moet maken, de software, kan eventueel een facelift of een kortere levensduur krijgen. Dat zijn dan bijvoorbeeld de graslanden, een boomgaard, de moestuinen, ..."

Dit is niet jullie eerste buitenlandse project. Hoe ver reiken de internationale ambities?

"Ver. Niet omdat Vlaanderen ons niet meer interesseert, maar wel omdat we merken dat we er een rijker ervaringspallet mee opbouwen en dat alle kennis die we in een land opdoen elders ook weer van pas komt. We zijn nu een 7-tal jaar actief in Vietnam. Een tijdlang organiseerden we die projecten vanuit België tot één van onze collega's naar Ho Chi Minh City is verhuisd en daar een kantoor heeft opgericht. De lessen die we trokken uit onze fouten hier kunnen we daar toepassen in een land dat nog in volle ontwikkeling is."

Groei was voor het bureau nooit een doel op zich en dat geldt ook voor de internationale groei. OMGEVING volgt zijn neus en kijkt welke opportuniteiten er op het pad verschijnen. "We zijn ook een internationale equipe. Twee medewerkers die uit Spanje kwamen, keerden terug naar hun thuisland en werken daar nu voor ons op Spaanse projecten. Andere collega's doen in Littouwen hetzelfde en zelf ben ik al een 8-tal jaar actief in Tsjechië. In Oost-Europa gaat het momenteel hard. De goesting om de steden nog leefbaarder te maken, is er groot."

Wat is zo typisch Belgisch dat je het in het buitenland niet uitgelegd krijgt?

"Het gebrek aan groene ruimte in ons land. Tsjechië, Vietnam en Spanje zijn natuurlijk grotere landen met een lagere bevolkingsdichtheid, maar de steden zijn er ook veel compacter en het landschap is niet zo versnipperd. Ik herinner me nog dat ik in een kleine Tsjechische stad maar bleef puzzelen met de parkeerplaatsen om zo min mogelijk ruimte in te nemen, toen de burgemeester me er vriendelijk op attent maakte dat er rond die compacte stad één groot, gaaf landschap lag. De stad mocht gewoon zo functioneel mogelijk worden, want wie behoefte heeft aan natuur hoeft maar tien minuten te fietsen om zich in het open landschap te bevinden."

"Telkens ik in het buitenland werk, valt het me op hoeveel open ruimte er nog is. Het monetarisieren van landschap kennen ze in het buitenland ook niet. Wanneer je vertelt dat er hier studies worden uitgevoerd om te achterhalen hoeveel ons landschap waard is, geloven ze hun oren niet."

Wat wordt er eigenlijk bedoeld wanneer we over de economische waarde van landschap praten?

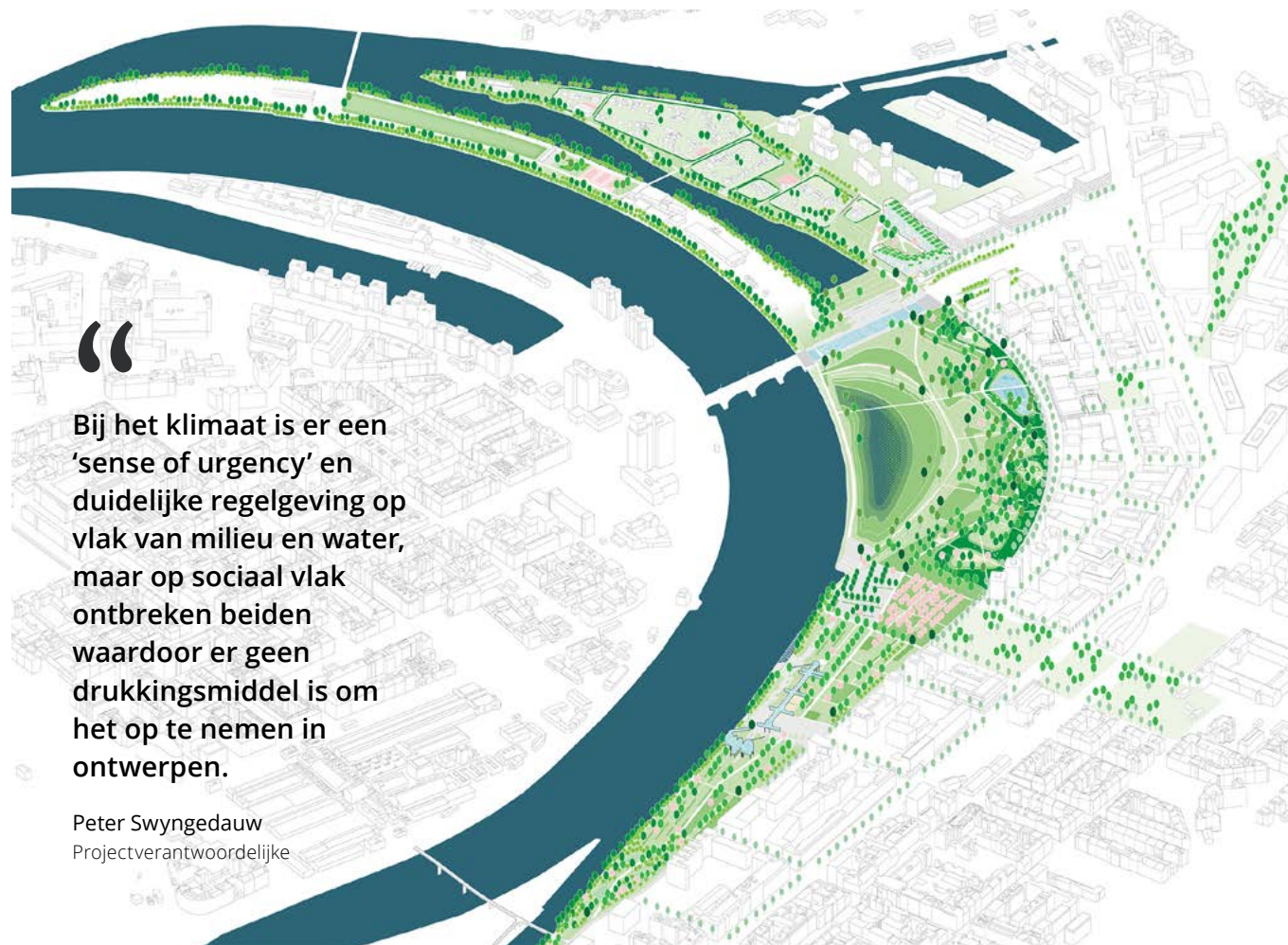
"Als je kijkt naar woonontwikkeling gaat het bijvoorbeeld over het feit dat groen in je verkeveling er ook voor kan zorgen dat huizen en appartementen waardevoller worden. Vroeger werd groen in een verkeveling alleen gezien als

iets dat veel geld kostte, maar langzaamaan groeide het besef dat je er de levenskwaliteit aanzienlijk mee verbetert en dat mensen ook bereid zijn om daarvoor te betalen. Een appartement waarin je uitkijkt op het park, brengt dan meer op dan eentje met zicht op een parking. De groene ruimte fungeert als een soort economische hefboom die het hele project ten goede komt. Waar we vroeger gevraagd werden om een paar bomen te planten, mogen we er vandaag voor zorgen dat alles zo georganiseerd raakt dat iedereen op groen kan uitkijken."

Wat zie je vandaag als jullie grootste uitdaging?

"Het zit in ons DNA om het maatschappelijke debat rond landschap mee aan te zwengelen en vorm te geven. We willen de maatschappelijke relevantie van landschap nog meer onder de aandacht brengen, vooral ook door duidelijk te maken wat het ons als burgers brengt. Op bewonersvergaderingen heb je altijd wel een paar individuen die zich de vraag stellen of dat miljoen wel in het landschap geïnvesteerd moet worden als je er ook huizen mee zou kunnen bouwen."

Als de pandemie ons één ding geleerd heeft dan is het wel hoe belangrijk de natuur is. We moesten allemaal binnenblijven, maar in de bossen was het een overrompeling. Natuurlijk moeten er voldoende betaalbare woningen komen, maar we willen ook aantonen hoe relevant groene structuren zijn. Niet als een technocratisch gegeven, als iets dat wij

“

Bij het klimaat is er een 'sense of urgency' en duidelijke regelgeving op vlak van milieu en water, maar op sociaal vlak ontbreken beiden waardoor er geen drukkingsmiddel is om het op te nemen in ontwerpen.

Peter Swyngedauw
Projectverantwoordelijke

vanachter de tekentafel zo bedacht hebben, maar op basis van ervaring. Omdat mensen voelen wat het voor hen kan betekenen."

"En daarnaast uiteraard het landschap zo robuust mogelijk maken zodat we voorbereid zijn op de extreme weersomstandigheden die de klimaatverandering met zich meebrengt, want die verandering tegengaan wordt stilaan moeilijk. We proberen het als een kans te zien om landschappen te maken die daarop inspelen met in de stad bijvoorbeeld bomen die schaduw en koelte brengen wanneer de temperaturen hoog oplopen. Ik hoef geen wereldverbeteraar te zijn, maar ik wil wel mijn steentje bijdragen."

Wat stemt je vandaag hoopvol?

"Dat jongeren het toch lijken te zien zitten om kleiner te gaan wonen in de stad, want dat is uiteindelijk waar we naartoe moeten. Mijn beeld is misschien niet helemaal objectief, want mijn tieners wonen al in de stad en ik heb ze misschien ook een beetje beïnvloed, maar ik heb toch het gevoel dat ze het idee van investeren in een eigen huis voor het nageslacht langzaamaan loslaten. We raken die baksteen in onze maag misschien toch nog kwijt."

"In Kortrijk werken we nu aan een project waar we wonen als een service hebben aangeboden. Waarom moeten we eigenlijk allemaal eigenaar zijn van ons eigen lapje grond? We lopen hier maar een beperkte tijd rond en in die tijd

veranderen onze noden voortdurend en hebben we eigenlijk ook telkens een ander type woning nodig. Als je mij als kind vroeg wat mijn droom was, antwoordde ik: 'een eigen huis'. Mijn kinderen antwoorden: 'een mooi leven'. Het stemt me hoopvol want wij kunnen als ruimtelijke planners wel mooie, dichte woonomgevingen ontwerpen, maar als er niemand in wil wonen, schiet het zijn doel voorbij."

Is er een project waar je heel graag nog je tanden in wil zetten?

"Een paar jaar geleden zou ik geantwoord hebben dat ik heel graag nog een park zou willen ontwerpen, maar dat mocht ik intussen al een paar keer doen. Ik heb zo'n boeiende job die me met zoveel interessante zaken in contact brengt. De Nederlandse architect Rem Koolhaas heeft op die vraag ooit 'België' geantwoord en dat blijft natuurlijk wel een heel origineel antwoord, maar ik waag er me misschien toch liever niet aan." Wat is één stap die ons alvast de juiste richting zou uithelpen?

"De fiscale voordelen voor bedrijfswagens afschaffen. Het zou niet alleen een positieve impact hebben op de mobiliteit, maar ook op het landschap. Auto's hebben er mee voor gezorgd dat ons landschap zo versnipperd raakte. Omdat we er zo comfortabel lange verplaatsingen mee kunnen maken, hoeven we niet meer dicht bij ons werk te wonen. De auto heeft onze leefwereld enorm veranderd. Hij

heeft ons ook veel gebracht, maar de balans is zoek. We moeten niet allemaal van vandaag op morgen terug naar de stad verhuizen, maar je zou kunnen starten met het herlocaliseren van mensen die in heel kleine dorpen of in overstromingsgebied wonen. Zo kan je weer meer open ruimte creëren en de waterproblematiek beginnen oplossen. Eén dominosteen kan zo, over enkele generaties heen, een hele keten van verandering in gang zetten."

Heb je tot slot een tip voor de tuinarchitecten en tuinaannemers onder onze lezers?

"Blijf ijveren voor meer landschap en groene ruimte. Iedere groenprofessional heeft daar zijn rol in te spelen. We moeten allemaal streven naar minder verharding. Er is zoveel infrastructuur die perfect kan verdwijnen zonder dat het een impact heeft op ons functioneren. Parkeerplaatsen of straatjes die amper worden gebruikt, maar ook opritten en andere verharding in voortuinen die eigenlijk overbodig is. Ontharden blijft een ongelooflijke opgave en er is nog veel werk aan de winkel."

Licht geagiteerd vertelt hij over een mapje dat hij thuis bewaart. "Oh lelijk Vlaanderen is een collage van voortuinen die ik in Vlaanderen tegenkom. Je kunt ze zo gek niet bedenken." Of er na 'Ugly Belgian Houses' ook een 'Ugly Belgian Front Yards' komt is nog maar de vraag, maar wij hopen alvast stiekem van wel.

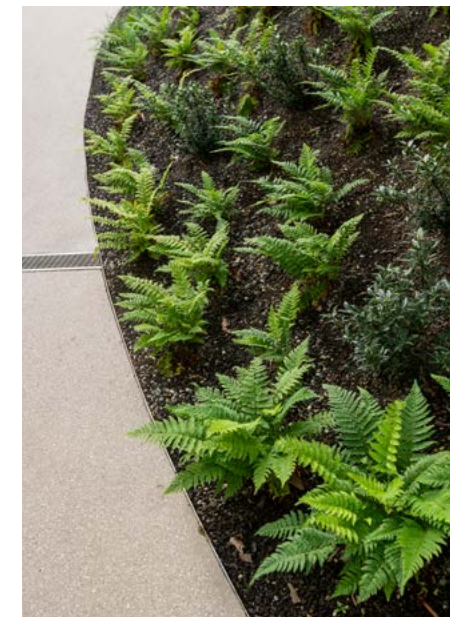

Udenhout en Leidgens zetten Brussels hoofdkantoor BNP Paribas in het groen

Wanneer grootse bouwprojecten vakkundig aangepakt moeten worden, is het eerder regel dan uitzondering dat belangrijke marktspelers de handen in elkaar slaan. Zo leverde het Nederlandse bedrijf Boomkwekerij Udenhout alle beplanting voor het nieuwe hoofdkantoor van BNP Paribas Fortis in Brussel, terwijl de Waalse landschapsarchitect Leidgens zowel het groenontwerp als de -aanleg voor zijn rekening nam.

Tekst: Wouter Peeters - Foto's: Leidgens, Boomkwekerij Udenhout

De BVBA Leidgens stelt haar passie en expertise ten dienste van outdoor designprojecten voor particulieren en bedrijven. Het was Vincent Leidgens die het bedrijf in 1976 oprichtte en er, sinds 2005 samen met zijn zonen Brice en Morgan, nog steeds meewerkend zaakvoerder van is.

“Sinds de oprichting wordt Leidgens gedreven om onze klanten totale tevredenheid te bieden”, zegt Bertrand Thonus, projectmanager bij Leidgens. “Daardoor is onze onderneming uitgegroeid tot een toonaangevende referentie in landschapsdesign, actief in België en Luxemburg.” Het Leidgens-team bestaat uit tientallen specialisten, ambachtslieden, landschapsarchitecten, ingenieurs, een topograaf... Die verschillende, complementaire vaardigheden stellen het Leidgens-team in staat om stevast knap werk te leveren. Zoals voor BNP Paribas Fortis.

Groen cachet

De nieuwe hoofdzetel van de financiële instelling BNP Paribas Fortis ligt aan de Warandeborg in hartje Brussel en heeft een oppervlakte van ruim 100.000 m². De futuristisch ogende gevel is opgebouwd uit verticale prefabbetonkolommen met strategisch gepositioneerde groene inkepingen. Het passief gebouw beantwoordt aan de hoogste normen inzake milieuprestaties en innovatieve technieken.

Zo werd onder andere een STES-systeem (‘Seasonal Thermal Energy Storage’) geïmplementeerd, berustend op seizoensgebonden opslagcapaciteit van energie, afgegeven door warmtepompen. Dat optimaliseert niet alleen het werkcomfort, maar ook de energetische prestatie van het complex, strevend naar ‘BREEAM Excellent’- en ‘Passive House’-certificaten. Het is duidelijk: de bouwheer heeft aandacht voor esthetiek, duurzaamheid en

ecologie. Het is dan ook niet verwonderlijk dat hij met twee gereputeerde partnerbedrijven in zee ging om de volledige site een bijzonder fraai groen cachet te verlenen.

Verbluffend mooi

“Leidgens werkte al eerder voor BNP Paribas Fortis, zoals voor hun nieuwbouw in het centrum van Luxemburg”, aldus Bertrand. “Voor dit Brusselse project werden we gevraagd om de nabije omgeving en het pand van groen te voorzien, naast de aanleg van voetpaden in blauwe hardsteen in de publieke ruimte. De grootste uitdagingen in dit specifieke project waren de strikte planning en de toegankelijkheid van het gebouw.

“Vooral het schrijnend gebrek aan parkeermogelijkheden was enorm”, zegt Bertrand. “Vooral omdat zowat iedereen tegelijkertijd op de werf aan het werk was. Ook de levering van vele

Hoofdkantoor BNP Paribas Fortis Brussel, België

Our Trees
Your Future

WWW.UDENHOUT-TREES.NL

Schoorstraat 23 | 5071 RA Udenhout

tonnen substraat was daardoor geen evidentie." Maar het gezegde 'moeilijk gaat ook' is ook hier van toepassing, want het eindresultaat is verbluffend mooi. En dat is uiteraard ook aan de kweker/leverancier van al het groen te danken.

135 jaar van doorgedreven logistiek

Boomkwekerij Udenhout heeft ruim 135 jaar ervaring. Het bedrijf telt 170 ha aan bomen en struiken, verdeeld over verschillende percelen. "De corebusiness van Boomkwekerij Udenhout is de verkoop en levering van alle soorten buitenplanten en bomen, bij voorkeur uit eigen productie, en dat vanaf 16 cm tot 1,20 m omtrek", verduidelijkt Franky Vandeputte, reeds 25 jaar vertegenwoordiger voor België, Luxemburg, Frankrijk, Oostenrijk en Zwitserland.

"Al sinds vele decennia is Boomkwekerij Udenhout vast leverancier van landschapsarchitect Leidgens. Voor het BNP Paribas

Fortis-project, vnl. bestaande uit patio's, binnentuinen en plantenbakken, leverden wij al het groen gefaseerd aan."

Met behulp van grote torenkranen werden palletboxen in het complex neergelaten, de inhoud door Leidgens leeggemaakt en de boxen er opnieuw uitgehaald. Logistiek was dat een hele uitdaging, maar het werk voor Leidgens werd vereenvoudigd omdat Boomkwekerij Udenhout alles vooraf nauwgezet gesorteerd had.

Franky: "Leidgens had de diverse zones nummeraanduiding gegeven, zodat wij onze vrachtwagens volgens die zonenummering inlaadden. Het plantgoed etiketteerden we bijvoorbeeld met aanwijzingen als: 'vak A, 7 planten per m²'. Op die manier verhoogt Boomkwekerij Udenhout zijn service en dienstverlening, echter zonder de prijzen op te drijven. Het is mede omwille van onze ver doorgedreven

logistiek, dat Leidgens graag beroep op ons doet. De tijdspanne tussen bestelling en levering bedroeg slechts 8 werkdagen. Om een optimale vitaliteit te verzekeren, worden de producten just-in-time geleverd. Dat is medebepalend voor de kwaliteit en duurzaamheid van het project op lange termijn. Alle eventuele moeilijkheden, zoals laaghangende elektriciteitskabels, werden vooraf door Boomkwekerij Udenhout opgelost."

Planet proof met voorsprong

BNP Paribas Fortis vindt het belangrijk dat Boomkwekerij Udenhout 'planet proof' werkt en haast geen milieu-impact heeft. Het bedrijf kweekt bomen en planten volgens de strengste Europese normen en de behaalde certificaten worden door de klanten, waaronder Leidgens, op hun beurt graag aan hun klanten voorgelegd. "Duurzaam, ecologisch gekweekt groen neemt toe aan belang", besluit Franky Vandeputte. "Bovendien beleveren onze vrachtwagens binnen een straal van 50 km volledig CO₂-neutraal. Ook op dat vlak beschikken we over een significante voorsprong op onze concullegabedrijven."

Wat werd aangeplant?

In het totaal werden meer dan 8.000 eenheden aangeplant, zoals onder andere:

- 6 x Carpinus betulus meerstammig tussen de 300 en 500 cm
- 20 x Carpinus betulus blokvormen met 25-30 stamomtrek
- 6 x Ligustrum ibota meerstammig 250-300 cm
- 5 x Ostrya carpinifolia meerstammig 350-400 cm hoog
- 3 x Ptelea trifoliata meerstammig 200-250 hoog
- 3 x Quercus imbricaria meerstammig 300-350 hoog
- 3 x Quercus variabilis meerstammig tussen 250 en 450 hoog
- 7 x Ginkgo biloba 'Fastigiata' 20-25 stamomtrek

Daarnaast tal van vaste planten, waaronder: Acaena microphylla 'Kupferteppich', Calamagrostis brachytricha, Deschampsia cesp. 'Goldtau', Hakonechloa macra 'Naomi', Luzula nivea, Molinia caerulea, Panicum virgatum 'Squaw' en Polystichum set. 'Dahlem'.

Boomkwekerij Udenhout bv

Schoorstraat 23
5071 RA Udenhout
Nederland

+31 13 511 7500
info@udenhout-trees.nl
www.udenhout-trees.nl

SWOT op de toekomst: de visie van Joeri Welslau

We hebben geen glazen bol, de toekomst voorspellen is dus onbegonnen werk. Daarom kozen we voor ‘the next best thing’ en schotelden we enkele gerenommeerde groenprofessionals elk dezelfde vijf vragen voor. Leg hun antwoorden samen en misschien, heel misschien krijg je zo een goed beeld van wat er allemaal op ons afkomt. Aan het woord: Joeri Welslau, Managing Director bij Stihl.

Tekst: Wendy Thijs

Wat is de grootste uitdaging voor de groensector? En hoe moeten we daar best op antwoorden?

“De waterschaarste. Vanaf 2020 kenden we bijvoorbeeld drie opeenvolgende droge jaren met veel watertekorten en een verbod op het besproeien van tuinen tot gevolg. De groensector zal klimaatvriendelijke tuinen moeten creëren, die beter tegen de droogte kunnen. Waterbeheer wordt cruciaal. Bij nieuwbouw is een regenwaterput al verplicht, maar ze zullen nog belangrijker worden, net als irrigatiesystemen op grondwater.”

“Daarnaast moeten we zelf ook steeds duurzamer te werk gaan. Minder duurzame benzinemachines moeten waar mogelijk vervangen worden door accu-machines. We merken dat gemeentebesturen en grote gebruikers er steeds vaker naar vragen en die transitie zal zich doorzetten in de hele sector. Uiteraard is het niet evident om over te schakelen als je in het verleden hebt geïnvesteerd in machines op brandstof, maar als fabrikant kunnen we wel steeds mooiere antwoorden op die vraag bieden. Bij machines die veel vermogen vragen, zoals kettingzagen, blijft brandstof voorlopig de betere keuze. Je zou nog te veel zware accu's moeten meenemen die je ter plekke zou moeten kunnen opladen. Maar de accumarkt is in volle ontwikkeling en er kan steeds meer.”

“Tot slot heeft de robotisering een grote impact op de sector. Robotmaaiers slagen er nu al in om eigenaars en groenprofessionals voor een stuk te ontzorgen, want het is toch een opdracht waar weinigen voor staan te springen. Het gazon wordt er ook beter van, want dankzij het mulchen wordt het sterker en mooier.”

In welke technologie of innovatie zie je een grote opportuniteit? Waarom?

“In de batterijtechnologie, want die evolueert nu razendsnel. Accu's worden steeds compacter en krachtiger, terwijl de laadtijd korter wordt. Anderzijds beseffen we ook dat de groensector voorlopig nog heel wat benzinemachines nodig heeft, vooral wanneer er veel vermogen nodig is, of wanneer het niet evident is om accu's mee te nemen en ter plaatse op te laden. Daarom werken we met

een Duitse autofabrikant aan een e-fuel die de fossiele brandstof kan vervangen. Zo kunnen de groenprofessionals hun benzinemachines toch met een duurzame en uitstootvrije brandstof aandrijven. Samen met Nederland en Duitsland is België toch een koploper in het gebruik van accumachines. Het is iets waar we trots op mogen zijn, en dat nog veel opportuniteiten biedt. Met bijna 100 jaar ervaring op de teller is Stihl een echte marktleider in de tuinmachines en dat willen we natuurlijk ook worden voor de accumachines.”

Op welke speerpunten zet jouw bedrijf vooral in?

“Opnieuw de ontwikkeling van batterijoplossingen. We willen de groenprofessionals en tuinliefhebbers zo snel mogelijk een volwaardig assortiment kunnen aanbieden. Dat houdt ook in dat we heel hard inzetten op energiemangement, want je moet die machines op accu wel op een efficiënte en gebruiksvriendelijke manier kunnen opladen, ook op de werf. We werken dus aan inbouwoplossingen voor bestel- en vrachtwagens en bekijken hoe we de accu's kunnen opladen met zonne-energie. We zetten ook in op 'Internet of Things' en rusten onze machines tegenwoordig uit met connectoren zodat het machinepark heel eenvoudig beheerd kan worden. Het maakt meteen zichtbaar waar machines zich bevinden, hoe intensief ze gebruikt worden en wanneer ze aan onderhoud toe zijn.”

“We werken dus een volledig ecosysteem uit, met degelijke batterijen, gebruiksvriendelijke laadsystemen en geconnecteerde machines. Meer nog dan vroeger willen we de productie zoveel mogelijk in eigen handen hebben en de professionele machines in Duitsland houden. Tijdens de coronacrisis hebben we immers gemerkt hoeveel problemen het kan opleveren als je te sterk afhankelijk bent van andere spelers. Als er zich nog eens een kritieke situatie voordoet, kunnen we onze klanten tenminste blijven bedienen en kunnen zij blijven vertrouwen op onze Duitse spitstechnologie.”

Wat zal volgens jou de economische dynamiek zijn in 2024?

“De hoge rentes zorgen ervoor dat heel wat consumenten toch hun hand op de knip houden, al blijft de

koopkracht in België nog vrij stabiel dankzij de indexaanpassingen. Van een echte recessie kunnen we nog niet spreken, maar hij loert wel om de hoek en mensen denken twee keer na voor ze geld uitgeven. Voor de groensector zal het heel erg afhangen van de weersomstandigheden. De wisselvallige zomer die we achter de rug hebben, heeft onze sector deugd gedaan. Alles groeide goed en mensen hadden hun machines nodig. Onze dealers hebben goed verkocht en ook groenprofessionals hebben hun handen vol als alles zo lang groen is en blijft groeien. Mensen willen toch dat hun tuin er netjes blijft bijliggen.”

“Die afhankelijkheid van het weer maakt dat volgend jaar nog een groot vraagteken is, maar we zitten al jaren in een soort rollercoaster met hoogtes, laagtes en onverwachte bochten. Je moet proberen anticiperen, en met onze ervaring lukt het ons vrij goed, al is het vandaag zeker niet evident.”

Hoe denk je in 1 tot 3 woorden over:

- **Klimaatvriendelijke tuin:** “toekomstbestendige tuin”
- **Outdoor living:** “thuis ontstressen”
- **Al:** “makes life easier”
- **Waterbeheer:** “enorme uitdaging”
- **Ruimtereizen:** “geen sciencefiction meer”

Hoe ziet onze tuin er in 2100 uit?

“Helemaal anders aangezien de steden groter en warmer zullen worden, dat blijkt toch uit de studies die we uitvoeren. Ik denk dat we dus ook veel meer verticaal groen zullen zien en dat zal heel wat uitdagingen met zich meebrengen. Hoe gaan we dat bijvoorbeeld snoeien? Op de daken zullen we terrassen en zelfs hele moestuinen zien, ze zullen mensen ruimte bieden om te ontspannen en te genieten. Tuinen zullen ook kleiner zijn omdat grond een schaars goed geworden is, en de vegetatie zal er waarschijnlijk totaal anders uitzien, afgestemd op het klimaat dat er dan zal heersen. Buxus zie ik het alvast niet uithouden tot 2100. Er zal veel aandacht gaan naar het opvangen van regenwater en het irrigeren van groen, en de automatisering zal zich tegen 2100 sterk doorgezet hebben. Ik denk niet dat we nog zelf een snoeischaar, kantentrimmer of grasmaaier zullen hanteren. Robots of drones zullen dat werk voor ons doen.”

Greentus, de kracht van zonlicht

Vroeger was een tuinserre vaak wat saai, standaard in aluminium uitgevoerd en nooit voorzien van een leuk kleurtje. Maar tijden veranderen en serres gelukkig ook. Want het gerenommeerde familiebedrijf Greentus verkoopt nu net heel veel kleurrijk gelakte serres. Bovendien heeft deze marktleider nog meer te bieden.

Tekst: Wouter Peeters - foto's: Greentus

Aanspreekpunt voor tuinaannemers

De corebusiness van Greentus is de levering van serres, zowel aan particulieren als aan tuinaannemers. "Daarbij is het onze betrachtiging om beide doelgroepen te ontzorgen", stelt zaakvoerder Kristof Depreitere.

"Tuinaannemers verwijzen hun klanten rechtstreeks en vrijblijvend naar Greentus door. Wij beantwoorden graag hun specifieke vragen, verlenen advies en werken een voorstel op maat uit. Dankzij deze werkwijze wordt de tuinaannemer volledig ontzorgd en hoeft hij nadien enkel nog de bestelling te plaatsen. Terzijde; vanzelfsprekend heeft de tuinaannemer ook zijn marge op de aangekochte tuinserre of -kas."

Belangrijkste marktspeler

Met Kristof Depreitere als zaakvoerder staat reeds de derde generatie aan het roer van dit succesvolle familiebedrijf. Want het was Kristofs grootvader, Omer, die in 1935 een zaak als

toeleverancier voor land- en tuinbouw oprichtte, daarin later opgevolgd door Joseph, vader van de huidige bedrijfsleider.

Het bedrijf werd al gauw met een groot tuincentrum verrijkt en specialiseerde zich door de jaren heen heel sterk in de verkoop van tuinserres, hobbyserres, tuinkassen, tunnelserres en de daarbij horende benodigdheden. Het bedrijf en de vennootschap Greentus was geboren, opererend als belangrijkste Belgische gespecialiseerde marktspeler voor de beleving van serres aan tuinaannemers. En dat zowel in België als in Nederland. Dankzij hun jarenlange specialisatie, praktische kennis en expertise in serres, kennen Kristof, zijn partner Tina en het Greentus-team het product en de markt als geen ander.

Volledige ontzorging tuinaannemer

Het uitgebreide assortiment van Greentus gaat van kleine serres ('urban serres') voor

stadstuinen, over gezinsserres van om en bij de 10m² tot grotere hobbyserres van wel 30 m². Dankzij de onafhankelijke positie van de onderneming ten opzichte van fabrikanten, maakt het Greentus mogelijk altijd de meest kwaliteitsvolle producten aan de meest concurrerende prijzen voor te stellen.

Greentus werkt met verschillende Belgische topmerken, waaronder ACD en Filclair als belangrijkste, en beschikt over een eigen montage dienst om ook op dat gebied de tuinaannemer of de particulier volledig te ontzorgen. Naast een ruim aanbod in aluminium serres, verdeelt het toonaangevende bedrijf ook prachtige serres in cederhout (Canadese rode

Greentus

Stalpaertstraat 2
8680 Koekelare
België

+32 51 920 940
info@greentus.com
www.greentus.com

Het gerenommeerde familiebedrijf Greentus verkoopt heel veel kleurrijk gelakte serres

“

Greentus opereert als belangrijkste Belgische gespecialiseerde marktspeler voor de beleving van serres aan tuinaannemers in België en Nederland

Kristof Depreitere
Zaakvoerder

Het gebruikte hout is afkomstig uit duurzaam beheerde bossen

Kristof Depreitere en zijn partner Tina

Na afspraak bent u steeds welkom in de Greentus Experience Store in Koekelare om kennis te maken met de vele mogelijkheden en de kwaliteit van de serres

ceder) van premium kwaliteit. Vervaardigd in Engeland, de bakermat van houten serres, zijn deze serres 100% PEFC gecertificeerd.

Kristof: "Het gebruikte hout is afkomstig uit duurzaam beheerde bossen. Op zijn beurt is ceder ook duurzaam omdat het van nature resistent is tegen rot, vermolming en insectenvraat. Cederhout gaat dan ook langer mee en is onderhoudsvriendelijker dan de meeste andere houtsoorten. Met zijn esthetische, natuurlijke charme past het perfect in elke tuin."

Kleuren passend in elke tuin

De Blackline-reeks van Greentus is een absolute topper. De mooie zwarte kleur, RAL 9005, is tijdloos en past perfect in zowel een klassieke als in een moderne tuin. De diepzwarte tint verleent de tuinserre een unieke uitstraling. Vanzelfsprekend behoort ook een scala andere Ral-kleuren tot de mogelijkheden.

"Sommige consumenten opteren ervoor om hun serre dezelfde lakkleur te geven als de deuren en ramen van hun woning", weet Kristof. "Anderen beschouwen hun serre dan weer als een aanvullend element om hun tuin met extra kleur te verrijken. Als een echte eyecatcher. Op die manier personaliseert men een tuinserre volgens de eigen wensen en behoeften. Het is ook in trek om een serre gedeeltelijk of volledig op een muurtje te plaatsen, al dan niet in dezelfde gevelsteen als de woning. Zo wordt de stijl van die woning mooi naar de tuin doorgevoerd."

Tuin als verlengstuk

Een tuin wordt in toenemende mate een belangrijk verlengstuk van de woning, waardoor een serre op zijn beurt alsmat vaker als een fijne tuinkamer wordt ervaren. "Leuke tuinmeubelen, of zelfs een heuse lounge in de serre, maken het mogelijk om ook tijdens koelere momenten toch gezellig van de tuin te genieten.

Er wordt een sfeervolle extra ruimte gecreëerd waar men zich heerlijk kan ontspannen, samen met andere gezinsleden, familie en vrienden", besluit Kristof Depreitere. "Omdat mensen echt nood hebben aan zonlicht en -warmte, is het streven van Greentus dan ook om zoveel mogelijk mensen te laten genieten van de kracht van het zonlicht!"

Tip: na afspraak bent u welkom in de Greentus Experience Store om kennis te maken met de vele mogelijkheden en de kwaliteit van de serres. Deskundig en vrijblijvend advies krijgt u er gratis bij.

Stijn won onlangs goud in de wedstrijd 'De Vlaamse Tuinaannemer'.

“We hebben een rol te spelen in het tegengaan van de klimaatverandering, maar we mogen geen paardenbril opzetten”

Dat hij de lat hoog legt en een onberispelijke kwaliteit nastreeft, vertelt Stijn Phlypo. Maar dat hadden we eigenlijk al door zodra we zijn oprit opreden. We werden een beetje stil van zijn weidse en tegelijk intieme landschapstuin in het West-Vlaamse Roeselare. Zo heeft hij het vast graag, want een tuin is voor hem pas echt geslaagd als die een emotionele reactie teweegbrengt.

Tekst: Wendy Thijs - Foto's: Stijn Phlypo

Je bent na je studies landschaps- en tuinarchitectuur meteen gestart als zelfstandig tuinaanlegger. Was dat een evidente keuze?

“Ik was altijd al ondernemend ingesteld. Voor één van mijn klanten werk ik zelfs al sinds mijn zestienste. Ik startte al tijdens mijn studies als student-zelfstandige en dat is na mijn afstuderen geëvolueerd naar een volledig zelfstandige activiteit. In het begin was ik een beetje een manujes-van-alles, maar gaandeweg heb ik me gespecialiseerd in datgene waar ik echt goed in ben en waarin ik meerwaarde kan creëren. Je kunt niet in alles de beste zijn, samenwerken brengt je volgens mij veel verder. Vandaag werk ik dan ook met een beperkt aantal architecten samen en teken ik nog nauwelijks zelf, hoewel ik elk plan wel kritisch blijf bekijken. En zwembaden laat ik bijvoorbeeld ook over aan iemand die er dag in dag uit mee bezig is.”

Ging je hart meer uit naar de uitvoering dan naar het ontwerpen?

“Ik geloof niet in de combinatie. Als je overdag een hele dag in een tuin bezig bent en dan 's avonds moet ontwerpen, gaat dat sowieso ten koste van de kwaliteit. Op een bepaald moment moet je kiezen en ik ben gewoon ook heel graag buiten. De handvol architecten waar ik mee samenwerk houdt er dezelfde filosofie op na en we versterken elkaar. Als je twee creatieve geesten samenbrengt, is het eindresultaat altijd beter. Als ik in een ontwerp zaken opmerk die me niet meteen realiseerbaar lijken, zal ik altijd even bellen en een andere aanpak voorstellen. Anderzijds dagen zij ons soms ook uit om een manier te zoeken om bepaalde zaken toch te realiseren. Die wisselwerking houdt het interessant.”

Wat zijn de basisvereisten voor een geslaagd project?

“Nooit besparen op je bodem. Als dat niet goed zit, mag je nog de duurste planten in huis halen... ze zullen niet groeien. Nu het zo nat is, moeten we

bijvoorbeeld opletten. Als je gewoon blijft aanplanten, vraag je om problemen. Je moet echt durven wachten ook al is dat moeilijk omdat er nu eenmaal veel werk op de planning staat. We lossen dat nu op door op elke werf slechts een deel van het werk te doen. Zodra we voelen dat het riskant wordt, stoppen we. Ik werk liever elk project meteen mooi af, maar het is niet anders want zuurstof is zo mogelijk nog belangrijker dan water voor een plant.

Daarnaast heb je uiteraard gezonde en kwalitatieve planten nodig en een goed beregeningssysteem.” “Berekening was altijd al belangrijk, maar vandaag staan mensen er meer voor open. Ze beseffen dat het een noodzaak is en hebben ook geen tijd en zin om elke avond alles zelf water te geven. In de eerste jaren kan zo'n systeem het verschil betekenen tussen levende en dode planten. Wie in zo'n systeem investeert, krijgt van ons ook een plantgarantie.”

Mik je op een bepaald type projecten?

“Of de tuin groot of klein is, maakt me niets uit, maar het moet een leuk project zijn. Ik werk vanuit mijn buik en moet een klik voelen met een klant. Als die er is, ga ik er echt voluit voor. Als de hond uitbreekt, ga ik hem zoeken.”

Bij wijze van spreken?

“Nee, dat is echt gebeurd. Als de elektriciteit uitvalt, zorg ik ervoor dat het in orde komt. Er moet wederzijds respect zijn, ook tussen de klant en mijn mensen. Ze moeten niet de hele dag met tassen koffie heen en weer lopen, maar een vriendelijk woord moet er wel afkunnen. Helaas is dat geen evidentie.”

“Sommige klanten bezoeken we wekelijks. We zorgen dat de tuin er netjes bijligt en leggen zelfs de kussentjes op de stoelen zodat ze meteen kunnen gaan zitten als ze 's avonds thuiskomen. Ik investeer graag in de relatie met mijn klanten. Het zorgt er meteen ook voor dat je projecten goed

kunt blijven opvolgen, want anders komt er een andere tuinman in en wordt het uiteindelijk toch niet wat je voor ogen had. Wij werken met levende materialen, een project is niet afgerond wanneer de tuin is aangelegd. Alles moet de tijd krijgen om te groeien.”

De grootte is dus niet van belang, maar wat maakt een project dan leuk?

“De esthetiek, en het hoeft het er daarom niet per se heel moeilijk uit te zien. We hebben net een klein stadstuintje in Roeselare afgewerkt. Hoewel het klein is, heeft het alles. Een zwembad, een prachtig terras en leuke beplanting. Er zijn niveauverschillen en ze kunnen meegenieten van een grote boom in de tuin van de burens. Die tuin vraagt amper onderhoud en als de ledverlichting 's avonds brandt is het sprookjesachtig mooi. En dat alles op wandelafstand van de bakker, scholen en hun werk. De omvang maakt dus niet uit, ik word er pas gelukkig van als ik ergens het verschil kan maken.”

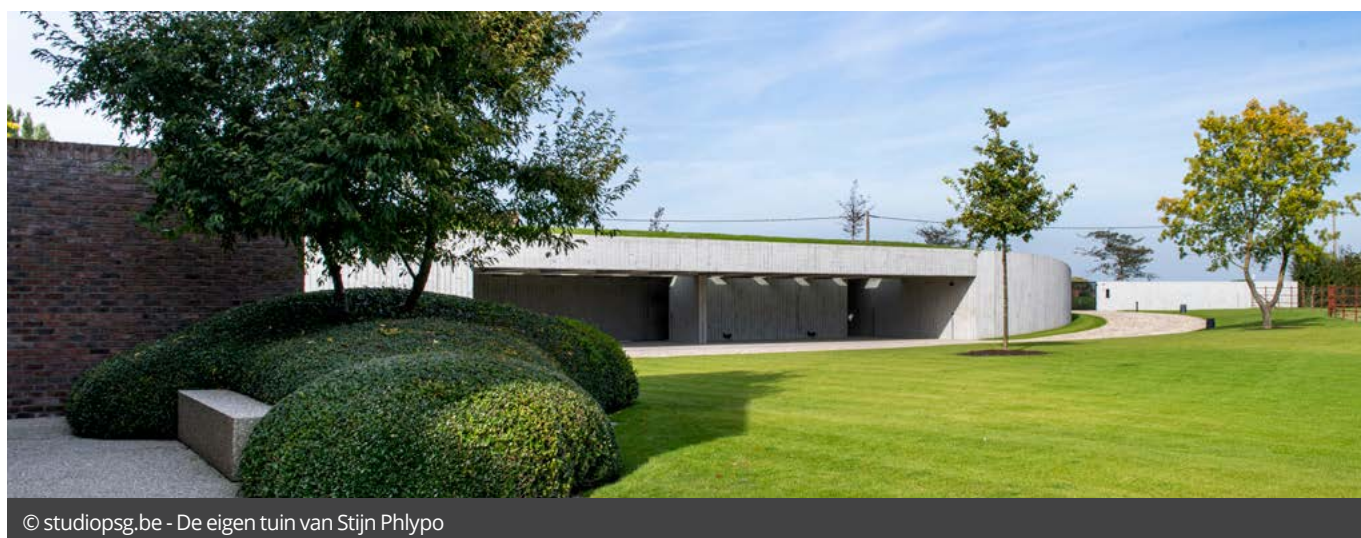
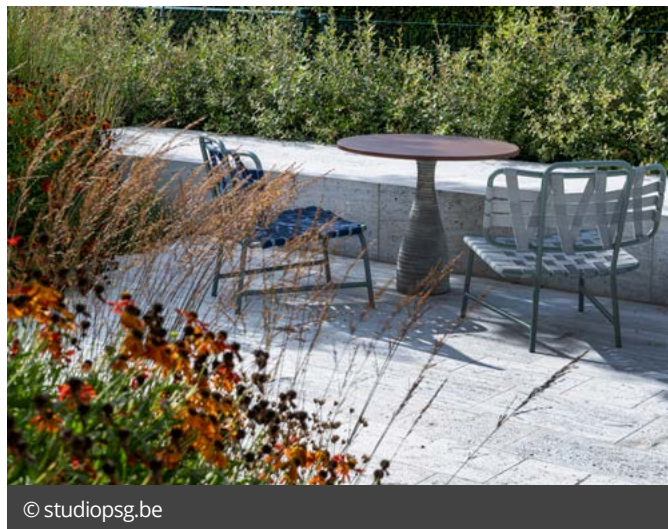
Wat is de belangrijkste les die je de voorbije 15 jaar hebt geleerd?

“Dat je niet mag focussen op winst. Steek er een uurtje extra in als het moet en zorg ervoor dat de kwaliteit goed is. Anders moet je het toch opnieuw doen. Fouten kunnen gebeuren, dat is ook bij ons nog zo, maar ik zal ze altijd laten rechtzetten. Zelfs als het betekent dat een terras weer moet worden uitgebrouwen. Mijn opa zei vroeger: ‘Als het goed is, moet je nog niet boffen’. Ik vind dat maar normaal, het wordt van je verwacht.”

Nochtans wordt wel gezegd dat wij Belgen gerust wat minder bescheiden mogen zijn?

“We zijn wel trots op ons werk, dat wel. Als je je werk goed doet, voel je vanzelf een bepaalde fierheid en dat is belangrijk, ook voor mijn mensen.”

“En daarnaast dat je niet in de val van goedkopere producten mag trappen. Kom niet in de verleiding

“

De huidige marktsituatie baart me wel zorgen. Alles is duur geworden, zowel de bouwmaterialen als de planten. De loonkosten zijn sterk gestegen en de oorlogen zorgen voor nog meer onzekerheid

Stijn Phlypo

om voor die goedkopere steen te kiezen omdat je er meer aan verdient, want na een paar jaar verliest die zijn schoonheid. Kies mooie producten die hun kwaliteit bewezen hebben en die binnen een project passen. Ik vraag me altijd af wat ik voor mezelf zou willen, mocht ik er wonen. En uiteraard moeten wij ook puzzelen met budgetten. Soms zal ik een klant een duwtje geven en hem aanraden om bijvoorbeeld toch te investeren in die dure steen omdat ik weet dat hij er anders spijt van krijgt, en dan besparen we op een ander element.”

“Die les heb ik eigenlijk al opgepikt tijdens mijn stage bij Erik de Waele. Hij volgde ook zijn buikgevoel en liep over van de liefde voor zijn vak. Ik prijs me nog altijd gelukkig dat ik bij hem stage kon lopen. Eens per jaar werken we nog steeds samen aan een project. Ik hou van zijn manier van denken en de waarden die hij nastreeft.”

Hoe zou je deze zin aanvullen: “Een geslaagde buitenruimte is een ruimte die ...

“voldoening geeft. Je moet erin kunnen thuiskomen. Geur kan daar een belangrijke rol in spelen. Het kan je een instant geluksgevoel bezorgen. Of bloei. Op een lenteavond thuiskomen en plots de kerselaar in bloei zien staan, dat is toch puur geluk? In een tuin moet je de seizoenen voelen. Wanneer de bladeren oranje en rood kleuren, krijg je zin om de haard aan te steken. In de lente is het uitkijken naar de eerste bloemen. Onbewust roept een tuin veel emoties op. Het staat in schril contrast tot de ‘plastieken’ tuinen die je vandaag vaak ziet. Ze blijven in de winter misschien wel groen, maar er zit verder geen emotie in.”

“Je hebt er veel plantenkennis voor nodig en er zijn niet zoveel mensen die dat nog hebben. De architecten waar ik mee samenwerk, zijn stuk voor stuk echte plantenliefhebbers die de markt op de voet volgen. Je moet durven vernieuwen en tegen de stroom ingaan.”

“Voor mij is het echt belangrijk dat mensen kunnen genieten van hun tuin. Bij een tuin komt werk kijken, maar het moet passen bij hun levensstijl. Zeker bij grotere projecten is dat een aandachtspunt. Wie vroeger thuis al een grote tuin had, beseft wel hoeveel tijd of budget het onderhoud vraagt, maar anderen moet je er wel goed op voorbereiden. Willen ze er de tijd of het budget niet aan spenderen dan kan je nog altijd voor meer weide gaan bijvoorbeeld. Of zoals ik het hier deed: door een muur te bouwen, creëerden we een soort binnentuin die ik graag perfect in orde hou, maar buiten die muur mag het wat minder zijn. Een tuin mag geen frustratie worden.”

“

Mijn opa zei vroeger: ‘Als het goed is, moet je nog niet boffen’. Ik vind dat maar normaal, het wordt van je verwacht.

Stijn Phlypo

In welke mate hou je rekening met ecologie en het proberen tegengaan van de klimaatverandering?

“Wij hebben daar zeker een belangrijke rol in te spelen, maar we mogen het niet zo ver gaan drijven dat we keuzes maken die eigenlijk niet meer zinvol zijn. In een tuin met een hoge waterstand moet je bijvoorbeeld geen infiltratieput steken. In grote projecten werken we graag met wadi’s, maar in een kleine tuin heeft dat geen nut. Bij sommige regels stel ik me vragen, maar op vlak van verharding proberen we absoluut ons steentje bij te dragen. Ook al maakt het voor de overheid niet uit of je kiest voor waterdoorlaatbare of ondoorlaatbare verharding, wij zullen waar mogelijk voor het eerste kiezen.”

“De discussie over inheemse versus uitheemse soorten schiet soms ook zijn doel voorbij. Wat ooit inheems was, gedijt daarom vandaag niet meer goed. Het klimaat van vandaag is niet meer het klimaat van toen. Kies soorten die zich hier vandaag goed voelen. Neem nu beuken: ze zijn inheems, maar omdat er geen mycorrhiza meer in de grond zit, gaan ze kapot. Je mag er niet met een paardenbril naar kijken.”

“Een landschap moet divers zijn. Een gazon moet kunnen. Het zorgt voor een bepaalde visuele rust en laat zich gemakkelijk onderhouden. Naast bomen zijn er ook weides en hooiland nodig, met heggen en haagkantjes. Soms ligt er te veel focus op bos, maar uitsluitend bos komt de fauna en flora ook niet ten goede. Als je weer een typisch Vlaams landschap wilt creëren, heb je het allemaal nodig.”

Heeft de klimaatverandering een impact op jullie manier van werken?

“Vroeger had je ook al stormen en droogte. We moeten het niet overdrijven, maar gemiddeld genomen is het klimaat wel wat zachter en daardoor is het aanplantseizoen korter. Met drainage of beregning kan je vandaag veel oplossen. We proberen nuchter te blijven en te doen wat we kunnen. Je hebt ook niet alles in de hand, hoe vervelend dat soms ook is. Ik denk nu aan een klant die imker is en veel bijvriendelijke planten in haar tuin heeft. Helaas zit ze nu met hoornaars die haar bijen opeten.”

Zie je technologie en digitalisering als een kans of eerder een bedreiging?

“Als een kans. Beregning kunnen we tegenwoordig via een app op afstand aansturen en de zwembadbouwer kan ook via zijn telefoon bekijken of de waterkwaliteit nog goed is. Technologie bespaart ons zo enorm veel tijd. Ik ben geen grote fan van een grasrobot, maar de prijs-kwaliteitsverhouding zit wel goed. Als je het af en toe zelf maait of laat maaien, kan zo’n robot verder het grootste deel van het werk opvangen.”

“Er zal altijd veel handwerk bij komen kijken, maar kilometerslange hagen zal ik niet snel meer manueel scheren. Dat is niet efficiënt. Het is opnieuw een taak die ik met plezier uitbesteed aan iemand die de juiste machines en knowhow in huis heeft. Het heeft geen zin dat elke individuele tuinaannemer er zelf in investeert voor die paar klanten die het nodig hebben.”

Waar zie je wel een bedreiging in?

“De moeizame zoektocht naar personeel. Ik heb vandaag acht mensen vast in dienst en zie ons niet snel groter worden omdat ik de mensen gewoonweg niet vind. Ik zal ook niet snel meer mensen aannemen die nog veel moeten leren, want dat zet het hele team onder druk. Ik heb pas nog iemand moeten laten gaan omdat hij na twee jaar nog steeds niet op niveau presteerde. Dat is moeilijk, maar ik kan echt niet om met onprofessionalisme. Het is ook niet correct naar de collega’s toe want zij moeten het telkens weer rechttrekken.”

“De huidige marktsituatie baart me ook wel zorgen. Alles is duur geworden, zowel de bouwmaterialen als de planten. De loonkosten zijn sterk gestegen en de oorlogen zorgen voor nog meer onzekerheid. Het maakt je mentaal toch onrustig. Dat in combinatie met het feit dat klanten de voorbije jaren kritischer geworden zijn en langer twijfelen voor ze een offerte tekenen, maakt het er allemaal niet gemakkelijker op.”

Echt heel concrete doelen heeft Stijn dan ook niet meteen voor de nabije toekomst, maar hij is alvast niet van zin om zijn streven naar perfectie los te laten. Hij hoopt vooral dat het stopt met regenen: “We kunnen niet veel planten. Als het zo nat blijft tot het begint te vriezen, gaan jonge planten zeker kapot. Daar durf ik’s nachts wel van wakker liggen.” Verder zou hij een mooi buitenlands project niet afslaan: “Maar dat is organisatorisch minder evident. En uiteraard zie ik wel eens knappe bouwprojecten of sites waarbij ik dan denk: daar mogen ze mij wel voor bellen. Soms gebeurt dat nog ook.”

© studiopsg.be

studiopsg.be

studiopsg.be - Een recent project. In dit geval ging het om een grote tuin, maar de grootte maakt hem op zich weinig uit. Als hij er maar iets bijzonders van kan maken.

© studiopsg.be

Teambuilding

Deer, design ontharding met eindeloze variatiemogelijkheden

Nieuwe ecologische tijden brengen nieuwe uitdagingen. Nieuwe uitdagingen vragen om innovatie. Maatschappelijke evoluties brengen vraagstukken met zich mee die ons op de top van onze verbeelding plaatsen om ze op te lossen. Uit die verbeelding ontwikkelt zich vervolgens een innovatief, creatief en urbanistisch verhaal. Een verhaal van design, esthetiek en van toegankelijk groen.

Tekst & foto's: Deer Concrete

Gedreven door de ervaring van drie generaties in betonproductie én door haar constante streven naar een milieuvriendelijker productieproces, beweegt COBEFA zich richting de wereld van ontharding. Omdat de vraag steeds luider klinkt. De vraag naar meer groen & natuur. De vraag naar betere waterhuishouding. De vraag naar meer designopties waarbij groen de hoofdrol speelt.

“Hoe luid de vraag naar oplossingen voor ontharding klinkt, zo luid klinkt de vraag naar een esthetisch alternatief”, aldus Jeroen Decock, CEO van Deer. “We merkten op dat de vormelijke opties die ingenieurs, architecten en urban planners kregen voor ontharding vaak eerder beperkt waren. Waterdoorlatende ondergronden werden te lang als iets zuiver functioneel gezien, waardoor parkeerplaatsen, toegangswegen en dergelijke altijd leken te breken met het ontwerp van het bijbehorende gebouw of urbanistische omgeving. Met Deer geven we architecten en omgevingsplanners nu meer vrijheid om hier ontwerpmatig iets mee te doen.”

Met Deer werd een lijn nieuwe en hoogkwalitatieve grasdallen ontwikkeld in 4 verschillende motieven en evenveel kleurvarianties. Van strakke en brutalistische vormen tot minimalistische lijnen of subtiel genuanceerde golfpatronen: de designopties voor stads- en woonprojecten kennen geen enkele vorm van limiet meer.

Ontharde feiten

Met een basis van in de kern gewapend beton en een tot nu ongekende diversiteit aan motieven en patronen worden twee elementen gecombineerd die elk project zowel zekerheid als vrijheid bieden. Zekerheid om de aanwezigheid of doorgang van wagens op te vangen, vrijheid om te kiezen voor een motief waarop het aangenaam kuieren is voor wandelaars. Met opvulmogelijkheden variërend van gras, over grind tot diverse kruiden zoals klaver maakt u zich met Deer het buitengedeelte van een project volledig eigen. Nature, welcome back.

Wat is Deer?

Deer is een nieuwe lijn esthetische grasdallen, ontwikkeld door betonproducent COBEFA. Met vier verschillende patronen en evenveel beschikbare kleuren schenken we (tuin-)architecten, ingenieurs en stadsplanners de mogelijkheid parkeerplaatsen te ontharden op een manier die geen afbreuk doet aan de vormgeving van de omgeving.

Wat maakt de grasdallen van Deer uniek?

De grasdallen van Deer zijn opgemaakt uit 12 cm dik gewapend beton, waardoor ze niet inboeten aan stevigheid, en zelfs beperkt zwaar verkeer aankunnen. De diverse motieven in de dalen kunnen worden opgevuld met gras, maar

evengoed met fijn grind, klaver of andere kruidenmengsels. Op die manier sluiten ook functionele zaken zoals parkeerplaatsen naadloos aan bij het ontwerp van de architect.

Welke motieven zijn er beschikbaar?

Deer is beschikbaar in 4 verschillende motieven: Brutal, Straight, Halftone & Beach. Elk van deze motieven bevat verschillende elementen of samenstellingen waardoor het design strakker, dan wel speelser kan worden gemaakt.

- **Brutal:** brutalistische hokjesvormen, in verschillende nuances verkrijgbaar
- **Straight:** minimalistisch & tijdloos lijnenspel, brengt structuur in uw project.
- **Halftone:** puntjespatroon, in diverse perforaties beschikbaar. Ideaal voor voetgangerszones
- **Beach:** golvend patroon, subtiel speels & harmonisch

Welke kleuren zijn beschikbaar?

De grasdallen en onthardingselementen van Deer zijn allen beschikbaar in 4 kleuren: **Urban grey**, **Olive green**, **Terracotta** & **Anthracite**.

“
Waterdoorlatende ondergronden werden te lang als zuiver functioneel gezien. Met Deer geven we architecten en omgevingsplanners nu meer vrijheid om hier ontwerpmatig iets mee te doen

Jeroen Decock
CEO Deer

Deer Concrete
Linteweersstraat 21
Industriezone II
7780 Komen
België

+32(0)56/55 48 53
info@deerconcrete.com
www.deerconcrete.com

SWOT op de toekomst: de visie van Frederic Lietaer

We hebben geen glazen bol, de toekomst voorspellen is dus onbegonnen werk. Daarom kozen we voor 'the next best thing' en schotelden we enkele gerenommeerde groenprofessionals elk dezelfde vijf vragen voor. Leg hun antwoorden samen en misschien, heel misschien krijg je zo een goed beeld van wat er allemaal op ons afkomt. Aan het woord: Frederic Lietaer, Managing Director van Eliet machines.

Tekst: Wendy Thijs

Wat is volgens jou de grootste uitdaging voor de groensector? En hoe moeten we daar best op antwoorden?

"Op korte termijn is dat de inflatie. Veel zaken zijn het afgelopen jaar duurder geworden waardoor mensen hun budget moeten herverdelen. Een groot onderhoud of herinrichting van de tuin is dan een investering die in veel gevallen kan worden uitgesteld. Dit zet een kettingreactie in gang die de markt doet afkoelen."

"De positieve dynamiek die er tijdens de coronacrisis was, zette heel wat tuinaannemers ertoe aan om te investeren zodat ze tegemoet konden komen aan de verhitte vraag. Het rendement van die investeringen zal door de gewijzigde marktomstandigheden op zich laten wachten. Tuinaannemers zullen ook meer moeite moeten doen om hun orderboek gevuld te krijgen, wat een negatief effect zal hebben op de prijs, en dus ook op de rendabiliteit. Gelukkig trekt de natuur zich niets aan van de inflatie en blijft ze steeds in ontwikkeling. Vroeg of laat komen de bestedingen dus wel terug."

In welke technologie of innovatie zie je een grote opportuniteit? Waarom?

"Ecologie en CO₂-neutraliteit zijn een gedeelde verantwoordelijkheid. De tuinsector wordt onmiddellijk getroffen door de effecten van de klimaatwijziging. We moeten als sector het voortouw nemen en er alles aan doen om deze te beperken. Daarom moeten we overschakelen naar emissieloze technologie. Bij ELIET zetten we dan ook volop in op de elektrificatie van onze producten om een aanbod te creëren dat tuinprofessionals toelaat om stappen in de juiste richting te zetten."

Op welke speerpunten zet jouw bedrijf vooral in? Wat wil je daarmee bereiken?

"We zetten in de eerste plaats in op de elektrificatie van onze machines. Dit jaar bracht ELIET als eerste een professionele zelfrijdende versnipperaar (op wielen of rupsen) op accu op

de markt. Tuinaannemers die vooral actief zijn in steden met een zero-emissiepolitiek voelen de noodzaak om over te schakelen nu al. Met een autonomie van gemiddeld 2 uur voldoet onze versnipperaar ruimschoots aan wat zij nodig hebben om in zowat elke stadstuin de snoeiresten te verwerken.

In het voorjaar van 2024 komt er een uitgebreid gamma met accu op de markt waaronder verticuteermachines, een kantensnijder en een bladblazer. We werken hiervoor samen met EGO. Omdat de EGO accu's een breed assortiment van machines kunnen aansturen is de ELIET e-powerlijn zo een mooie en budgetvriendelijke aanvulling voor tuinprofessionals."

Wat zal volgens jou de economische dynamiek zijn in 2024?

"Een glazen bol zou handig zijn want het weer tijdens de lente en zomer blijft de dynamiek van een tuinseizoen toch het sterkst bepalen. De economische indicatoren kondigen alvast geen 'Grand Cru' jaar aan. Tuinaannemers voelen dat hun orderboekjes na afgelopen zomer niet meer zo vlot vollopen. Ze moeten ook meer energie steken in het verantwoorden van hun offertes en het over de streep trekken van klanten. Klanten zijn prijsgevoeliger geworden, vragen meerdere offertes op en doen er langer over om een beslissing te nemen."

"Daarnaast is 2024 een verkiezingsjaar en dat verlamt gemeentebesturen. Zodra politieke partijen in verkiezingsmodus gaan, worden grote projecten niet meer binnen de legislatuur opgestart. Zeker in de eerste jaarhelft zullen tuinaannemers hierdoor minder opdrachten binnenhalen.

De tuinsector zal in 2024 sterk moeten inzetten op kwaliteit en het goed verzorgen van bestaande klanten. Het zal hen geen windeieren leggen wanneer het economische klimaat zich in 2025 herstelt en de markt heropleeft."

Hoe denk je in 1 tot 3 woorden over:

Klimaatvriendelijke tuin: "het nieuwe normaal"

Outdoor living: "wint aan belang"

AI: "meerwaarde te bewijzen"

Waterbeheer: "absoluut noodzakelijk"

Ruimtereizen: "tijdverdrijf voor rijken"

Uitsmijter: hoe ziet onze tuin er in 2100 uit?

"Dat zal sterk afhangen van het al dan niet behalen van de klimaatdoelstellingen en de mate waarin we erin slagen om de opwarming van de aarde af te remmen. Dit zal bepalen welke vegetatie we dan kunnen behouden. In elk geval ben ik ervan overtuigd dat de tuinen in 2100 nog meer gestuurd zullen worden door technologie en wetenschap. Bepaalde gewassen zullen niet meer kunnen gedijen, andere zullen veredeld zijn om zich aan de omstandigheden te kunnen aanpassen. Eventuele klimatologische effecten zullen gecompenseerd worden door doorgedreven irrigatiesystemen."

"Daarnaast zal een groot deel van het tuinonderhoud geautomatiseerd en gerobotiseerd zijn zodat de tuineigenaar het onderhoud aan zelfsturende machines kan overlaten. Artificiële intelligentie zal hierin sturend optreden. Hopelijk zullen we erin slagen om onze biodiversiteit in stand te houden zodat pollinatie nog op een natuurlijke manier en zonder menselijk ingrijpen kan gebeuren."

"Als de klimatologische omstandigheden zich ongunstig doorzetten en droogte en hoge temperaturen ervoor zorgen dat we tuinen zoals we die vandaag kennen niet meer in stand kunnen houden, zie ik siertuinen evolueren naar een indoor gegeven waarbij de vegetatie in serres groeit. Deze serres zullen een uitbouw vormen van een woning of woningcomplex. Daar kan in gecontroleerde omstandigheden een tuin worden aangelegd die je misschien nog het best kunt vergelijken met de plantentuinen die we vandaag in koninklijke serres zien. Door de kost van een dergelijke installatie zal een tuin een kostbaar goed worden dat niet meer voor iedereen is weggelegd."

De nieuwe Jetzer® van ELIET biedt dé oplossing voor een verdroogd gazon!

Tuinaannemers zijn het erover eens dat gazonbeheer de afgelopen jaren veel complexer is geworden sinds de effecten van de opwarming van de aarde zichtbaar werden. Vooral periodes van aanhoudende droogte veroorzaken de meeste schade aan gazons. Dit probleem zal ongetwijfeld de komende jaren alleen maar erger worden. Het is dus belangrijk om dit structureel aan te pakken zodat tuinaannemers niet elk jaar gazons moeten gaan oplappen. Daarom ontwikkelde ELIET de Jetzer®, een machine die toelaat om hydro-absorberende polymeren diep in de bodem van een bestaand gazon in te werken.

Tekst & foto's: Eliet

Deze polymeren hebben de capaciteit om een veelvoud van hun eigen gewicht aan water op te nemen, en dit reserve kan dan door grasplanten worden geabsorbeerd als de bodem uitdroogt door een langdurig gebrek aan neerslag. Kortom, het is een proces dat anticipeert op de schade van droogte en de behoefte aan besproeiing beperkt.

Om nog meer praktijkervaring op te doen tijdens de experimentele fase van Jetzer® lanceerde ELIET, in samenwerking met Viano, dit voorjaar een oproep aan tuinaannemers om zich kandidaat te stellen om een gratis gazonbehandeling te krijgen in een tuin van één van hun klanten. Het doel was om in elke provincie een voorbeeldtuin uit te zoeken zodat de resultaten in verschillende bodemtypes konden worden geanalyseerd. DP Landscape Studio, een bedrijf dat in de regio Luik bekend staat om zijn goeie service en topkwaliteit, werd geselecteerd en betrokken bij het project omdat het al goed op de hoogte is van de problemen die gepaard gaan met de klimaatverandering en zich voortdurend aanpast door middel van nieuwe technologieën.

Oorspronkelijk zou ELIET de behandeling in april op de tuinen toepassen, maar de droogte in het voorjaar gooide roet in het eten. Het is immers niet aan te raden om deze behandeling uit te voeren tijdens een periode van watertekort, omdat dit de uitdroging van de bodem alleen maar zou versnellen, wat contraproductief zou zijn. Alle geplande projecten in het voorjaar zijn daarom uitgesteld tot het najaar.

François Piette, landschapsarchitect en oprichter van het bedrijf DP Landscape studio, nodigde ons uit om deel te nemen aan dit experiment in een siertuin van 550 m² in Faimes, Luik. In deze tuin, die in de afgelopen twee jaar volledig werd aangelegd, was het jonge gazon op sommige plaatsen uitgedund na opeenvolgende

periodes van droogte. François overwoog ook om door te zaaien. De Jetzer®-behandeling die voor de doorzaaikeur werd uitgevoerd, kwam precies op het juiste moment om gunstige omstandigheden te creëren voor deze aanstaande renovatie en zou de bodem van deze tuin laten profiteren van de toevoeging van de Viano-meststof, verrijkt met hydro-absorberende polymeren.

Het ELIET team kwam midden oktober ter plaatse en de dag van de behandeling was zorgvuldig gekozen om te profiteren van wat waarschijnlijk de laatste mooie dag van het seizoen zou worden, met een temperatuur van bijna 20°C, en net voor de hevige regen die 's avonds werd verwacht. De granulaatbak van de Jetzer® werd gevuld met Viano SunProtect, een gazonmeststof in poedervorm, verrijkt met waterabsorberende polymeren om het gazon beter bestand te maken tegen droogte.

De juiste dosering (200 g/m²) werd ingesteld, waarna de Jetzer® klaar was om naar het gazon aan de achterkant van het huis te rijden. Hoewel

de tuin enkel bereikbaar was doorheen het huis, baande de Jetzer® zich vlot een weg door de woning en omzeilde daarbij behendig verschillende binnendeuren van 83 cm. Eenmaal de machine zich op het gras bevond, werd de diepte van de messen ingesteld. De Jetzer® is uitgerust met 6 grote snijschijven die naast elkaar gemonteerd staan met een tussenafstand van 8 cm. De functie van deze traag draaiende messschijven is om groeven in de bodem te snijden tot een diepte van ongeveer 10 cm, zonder een spoor van schade na te laten.

Als voorbereiding werd het gazon eerst kort gemaaid waarna het ELIET team verkoos om nog een bijkomende verticuteerbeurt uit te voeren met een ELIET E550ZR, om het overtollige vilt te verwijderen. Deze nieuwste generatie verticuteermachine is zelfrijdend en heeft een tegengesteld draaiende messenrotor. Hiermee kan je heel efficiënt verticuteren met minimale schade aan de grasmat. Zo werd een goede basis gelegd voor de volgende behandeling.

Zodra de Jetzer® perfect gekalibreerd was, kon het werk beginnen. De Jetzer® werd in parallelle banen geleid om een regelmatig, repeterend patroon van groeven te maken. De 13 pk motor die de messen aandrijft, heeft voldoende reservevermogen, zelfs al moet hij soms al zijn kracht gebruiken in graszones met een verdichte bodem. Net achter de messen bevindt er zich een kouter die door de vers gesneden groef beweegt, terwijl de strooi-inrichting de Viano SunProtect-meststof gelijkmatig verdeelt.

Buisjes leiden deze poedervormige meststof naar strooimondjes die op de kouters gemonteerd zijn, waarlangs het poeder in de groeven wordt verspreid. Aan de achterkant van deze kouters duwt een rol met schijven de meststof nog dieper in de groeven. Deze rol drijft ook het strooiemechanisme aan, synchroniseert het met de rijsnelheid en sluit de groeven gedeeltelijk af.

De werksnelheid is een van de elementen die de bestuurder voortdurend aanpast aan de toestand van de grond. De machine is hiervoor uitgerust met een hydrostatische wiel aandrijving, wat toelaat dat de rijsnelheid soepel kan worden aangepast zonder te ontkoppelen. Aan het einde van elke werkstrook moet de operator de machine keren en opnieuw positioneren in de volgende rijbaan. Hij tilt de machine gemakkelijk op zodat de messen volledig uit de grond komen.

Omdat het gazon omringd was door jonge beplanting en bloemborders, was er niet genoeg ruimte om een voorwaarts draaimanoeuvre te maken. Gezwind schakelt de bediener de machine in achteruit om achterwaarts een bocht van 180° te maken en hem in de volgende rijstrook te plaatsen. Het inbrengen van de messen in de grond vereist een zekere precisie om ervoor te zorgen dat de baan parallel loopt

aan die van de vorige gang. Zodra het nieuwe spoor is gestart, is het dankzij het scharnierende chassis van de machine eenvoudig om het traject te corrigeren bij een kleine afwijking. De bediener moet ook de inhoud van de granulaatbak in de gaten houden om op tijd een extra zak Viano-meststof te kunnen toevoegen.

Na ongeveer anderhalf uur werk was het gazon volledig behandeld met Viano SunProtect en Jetzer®, en reed de machine terug door het huis om opnieuw in de bestelwagen te worden geladen. Dankzij deze behandeling zal het gazon dit najaar dankzij de uitgebalanceerde meststof een laatste groeiboost genieten die tevens de verticale wortelgroei zal stimuleren. De waterabsorberende polymeren kunnen dan voldoende profiteren van de herfst- en winterregens om hun waterreserves op te bouwen om de volgende periode van droogte te bestrijden.

Wordt vervolgd...

ELIET®

Eliet Europe nv
Diesveldstraat 2
8553 Otegem
België

+32 56 77 70 88
info@eliet.eu
www.elietmachines.com

SWOT op de toekomst: de visie van Hendrik Vervenne

We hebben geen glazen bol, de toekomst voorspellen is dus onbegonnen werk. Daarom kozen we voor ‘the next best thing’ en schotelden we enkele gerenommeerde groenprofessionals elk dezelfde vijf vragen voor. Leg hun antwoorden samen en misschien, heel misschien krijg je zo een goed beeld van wat er allemaal op ons afkomt. Aan het woord: Hendrik Vervenne, Managing Director Benelux bij Compo.

Tekst: Wendy Thijs

Wat is de grootste uitdaging voor de groensector? En hoe moeten we daar best op antwoorden?

“De grootste uitdaging is iedereen - zowel fabrikanten als distributeurs en eindgebruikers – meekrijgen in de ecologische transitie. Deze belangrijke transitie moet ook snel gebeuren om de welvarende toekomst die voor de sector in het verschiet ligt te consolideren en verder uit te bouwen. De groensector is een relatief dankbare sector wanneer het aankomt op het tegemoetkomen aan de (klimaat)doelstellingen, en op het aanreiken van duurzame en verantwoorde oplossingen aan tuiniers. Deze transitie ziet er voor elk bedrijf natuurlijk anders uit, afhankelijk van de scope en het type producten dat ze aanbieden. ‘Levende’ producten zoals potgrond en bodembedekkers zijn een goed voorbeeld van producten waarmee je als bedrijf die transitie relatief vlot kunt realiseren.”

In welke technologie of innovatie zie je een grote opportuniteit?
 “Vandaag gaat het niet zozeer meer om innovaties, maar om duurzame, verantwoorde

innovaties. Het moet nu eenmaal als we de noodzakelijke transitie willen realiseren. Daarom lanceert COMPO consumer in 2024 bijvoorbeeld de GRANUPLANT® puimsteenkorrels, een duurzaam alternatief voor de traditionele hydrokorrels. De productie genereert 96% minder CO₂-uitstoot in vergelijking met die van hydrokorrels.”

Op welke speerpunten zet jouw bedrijf momenteel vooral in? Wat wil je daarmee bereiken?

“COMPO heeft zijn objectieven de voorbije 2 jaar bijgesteld waarbij ‘verantwoord tuinieren’ nu voorop staat, het is een constante in de bedrijfsstrategie en operaties, bij de lancering van producten en in de algemene bedrijfsvoering.”

Wat zal volgens jou de economische dynamiek zijn in 2024?

“Wij verwachten dat de tuinsector een belangrijke bijdrage aan de economie zal blijven leveren, zowel de professionele als de particuliere markt. De koopkracht is in België vrij goed op peil gebleven dankzij de doorgevoerde

indexeringen. Doordat heel wat mensen vaker thuiswerken is de tuin nog relevanter geworden, en ook voor mensen die enkel een terras hebben, leveren groene accenten en planten een goede bijdrage aan hun welbevinden.”

Hoe denk je in 1 tot 3 woorden over:

- **Klimaatvriendelijke tuin:** “belangrijk, zelfs cruciaal”
- **Outdoor living:** “hip en leuk”
- **AI:** “in exploratiefase”
- **Waterbeheer:** “verstandig”
- **Ruimtereizen:** “inspirerend en grensverleggend”

Hoe ziet onze tuin er in 2100 uit?

“Tuinen zullen in 2100 leuke plekken zijn om in te ontspannen en hobby's in uit te oefenen, maar ook om te moestuinieren en zelfbehoevend te worden op vlak van groenten en fruit. Het is een wellnessplek waar innovaties zoals robotgrasmaaiers de tuinier helpen om vooral van zijn tuin te genieten.”

Kan een tuinaannemer zich schuldig maken aan lawaaihinder?

Als tuinaannemer start je jouw werken bij een klant om 7u00 ’s morgens zodat je de job tijdig af kan krijgen voor het donker wordt. De buurman van jouw klant klaagt immers over lawaaihinder zo vroeg in de ochtend en verwittigt de wijkagent. Jij krijgt een boete voor lawaaihinder. Is dit eigenlijk wel wettig? We bekijken deze vraag aan de hand van recente rechtspraak.

Tekst: Solange Tastenoye

“Abnormale burenhinder”?

De klagende buurman in kwestie doet in zo’n geval beroep op “abnormale burenhinder”. Binnen onze wetgeving kunnen we in verband hiermee, beroep doen op twee regels, nl artikel 3.101 Nieuw Burgerlijk Wetboek en artikel 1382 oud Burgerlijk Wetboek.

Onze wetgeving omschrijft

ons eigendomsrecht als het recht om op de meest volstrekte wijze van een zaak het genot te hebben en daarover te beschikken, mits men er geen gebruik van maakt dat strijdig is met de wetten of met de verordeningen (oude artikel 544 Burgerlijk Wetboek).

Op basis van dit laatste wetsartikel stelde de Belgische Rechtspraak dat burenhinder onderling schade konden ondervinden door de uitoefening van dit eigendomsrecht, zelfs indien er geen enkele fout werd begaan. Een dergelijke foutloze objectieve aansprakelijkheid gaf aanleiding tot de zogenaamde “evenwichtssleer”. Dit houdt in dat het mogelijk is dat een buurman zich beklagt over bijvoorbeeld lawaaihinder, zelfs indien er geen enkele fout wordt begaan.

Deze “evenwichtssleer” houdt in dat burenhinder op een gelijkaardige manier moeten kunnen genieten van hun eigendom en dat ze hiertoe aan elkaar geen overdreven lasten mogen opleggen. Gebeurt dit wel dan is het “evenwicht” tussen de naburige eigendommen verstoord. Dit evenwicht zal dan terug moeten hersteld worden en teruggebracht worden tot de “normale lasten” die op het nabuurschap kunnen wegen.

Wat zegt de nieuwe wetgeving?

Ondertussen werd ons Burgerlijk Wetboek herschreven en is er het nieuwe artikel 3.101. Dit artikel stelt nog altijd dat naburige eigenaars elk recht op het gebruik en genot van hun onroerend goed hebben. Bij de uitoefening van dit gebruik eerbiedigen ze nog steeds het “evenwicht” door geen hinder op te leggen aan de nabuur die de “normale ongemakken uit het nabuurschap” overtreft en hem toerekenbaar is.

Sinds de nieuwe wetgeving moet, om de bovenmatigheid van deze hinder te beoordelen, rekening gehouden worden met alle omstandigheden van het geval, zoals het tijdstip, de frequentie en de intensiteit van de hinder. Nieuw is ook dat in de wetgeving nu effectief aangehaald wordt dat indien men zich niet aan deze regels houdt, diegene die het vermelde evenwicht schendt, zal gehouden zijn om dit evenwicht te herstellen. Zo bijvoorbeeld door het betalen van een vergoeding in geld.

De “foutaansprakelijkheid”

Anderzijds is er ook nog het artikel 1382 van ons Burgerlijk Wetboek, (de zogenaamde “foutaansprakelijkheid”). Dit artikel zegt dat eenieder die door zijn eigen daden schade berokkent aan een ander, verplicht is om deze schade te vergoeden. De voorwaarden voor deze “foutaansprakelijkheid”

Opdat er sprake kan zijn van deze “foutaansprakelijkheid” moet er echter aan drie voorwaarden worden voldaan

- In de eerste plaats moet er een “fout” gemaakt zijn waardoor er schade ontstaat.
- Bovendien moet er een oorzakelijk verband bestaan tussen deze schade en de fout. Met “oorzakelijk verband” bedoelt men dat de schade niet zou ontstaan zijn zonder de fout. Concreet houdt dit in dat de klagende buurman eerst moet zien te bewijzen dat zijn nabuur (uw klant, of zelf) ergens een fout zou hebben begaan.
- Daarnaast moet hij ook kunnen aantonen dat hij door dergelijk toedoen schade heeft geleden (bv. gezondheids- of mentale problemen).

Maar bovenal dient bewezen te worden dat er tussen de fout van uw klant en de schade aan de buurman een oorzakelijk verband bestaat, d.w.z. dat de schade die hij ondervindt het uitsluitend gevolg is van de door de klant gemaakte fout.

Opgelet: we merken op dat bij toepassing van dit artikel 1382 er dus een fout aanwezig moet zijn,

terwijl dit bij het voorgaande artikel 544 en het nieuwe artikel 3.101 niet het geval is. Dit betekent dus dat uw klant (of uzelf) bij toepassing van dit laatste artikel geen fout hoeft te maken opdat zijn buurman klaagt over lawaaihinder. In de praktijk zal het aan de rechter toebehoren om alle juiste feiten en omstandigheden te beoordelen en na te gaan of deze al dan niet als “abnormaal” moeten aanzien worden.

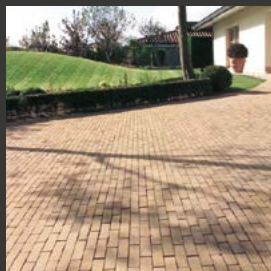
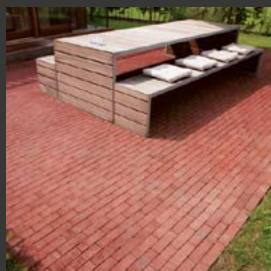
Een “GAS boete” opleggen bij lawaaihinder?

Naast deze bepalingen uit ons Burgerlijk Wetboek, bestaat er echter wel de mogelijkheid dat er binnen gemeente- of stadsbesturen, politiereglementen bestaan waarin lawaaihinder gesanctioneerd wordt. Zo zijn er bijvoorbeeld politiereglementen die bepalen dat bepaalde lawaaiertoestellingen slechts binnen bepaalde uren mogen gebruikt worden.

Maakt iemand zich schuldig aan lawaaihinder, dan kan er opgetreden worden op basis van deze reglementen en kan de gemeente in kwestie een GAS boete opleggen aan de overtreder. De hoogte van de GAS boete wordt bepaald door de gemeente.

Besluit

Problemen met burenhinder zijn heden ten dage veel aan de orde. Om te beslissen of de hinder normaal is of niet, zal de rechter kennis moeten hebben van alle feiten en omstandigheden om daarna zijn oordeel te vellen. We raden echter wel aan om, vooraleer u als tuinaannemer van start gaat met uw werken, u nagaat of er binnen de gemeente waar u de werken gaat uitvoeren, geen specifieke regels worden opgelegd met betrekking tot hinder.

Het stijlvolle interieur voor buiten.

Wie de stijl en klasse van zijn woning wil vertalen naar de buitenomgeving, vindt in de kleiklinkers van Wienerberger een ideale partner. Ze zijn verrassend mooi en duurzaam en lenen zich perfect voor de aanleg van opritten, terrassen, tuinpaden...

ZEG NIET ZOMAAR KLINKER TEGEN EEN KLEIKLINKER!

Wienerberger nv, Kapel ter Bede 121, B-8500 Kortrijk
Tel. 056 24 96 38, info@wienerberger.be, www.wienerberger.be

Surf naar www.wienerberger.be voor meer info over ons gamma of breng een bezoekje aan onze showrooms in Kortrijk of Londerzeel.

PARTNER CONTENT WIENERBERGER

De troefkaarten van kleiklinkers

Het aanbod qua kleuren, formaten en texturen is vrijwel onbeperkt, en je kunt ook met legpatronen of vormen spelen. Kleiklinkers laten een sterke vorm van personalisatie en creatieve vrijheid toe.

Tekst & foto's: Wienerberger

Hortus Althea - janenlies, tuin en landschap, Putte

Duurzaam en natuurlijk

Met superieure klei als voornaamste grondstof passen kleiklinkers perfect in het plaatje van natuurlijke bouwmaterialen. Ze zijn gemaakt uit een hernieuwbare basisgrondstof, die lokaal ontgonnen wordt. Natuurlijke rivierklei bevat geen schadelijke elementen voor mens en milieu en komt in overvloedige hoeveelheden voor in de natuur. Bovendien is de productie van de kleiklinkers een natuurlijk proces van klei, water, zuurstof en vuur.

Kleurvast

Kleiklinkers danken hun kleur aan de klei combinaties en baktechnieken. Ze zijn vrij van kleurstoffen, in de massa gekleurd en 100% kleurvast. Kleiklinkers behouden eeuwig hun originele kleur en krijgen met de jaren, door het intensief gebruik, een diepere kleur. Dankzij hun natuurlijke tint en patine passen ze perfect in elke omgeving.

Vormvast

Klinkers hebben een lage porositeit en een extreme hardheid. Dat zorgt ervoor dat ze onder meer bij vorst geen barsten of scheuren ontwikkelen en weinig gevoelig zijn voor mos- en algenvorming. Doordat ze niet glad worden, zijn

kleiklinkers uiterst geschikt voor aanleg van straten, pleinen,

Lange levensduur

Dankzij hun specifieke kleisamenstelling en bakproces op hoge temperatuur vertonen kleiklinkers na jaren geen merkbare slijtage. Ze zijn bestand tegen uitzonderlijke omstandigheden zoals extreme vorst, druk en slijtage.

Circulair

Kleiklinkers zijn circulair. Dat wil zeggen dat ze gemakkelijk gedemonteerd en hergebruikt, en na hun levensduur ook gerecycleerd kunnen worden.

Passaqua met slimme afstandhouders

Passaqua kleiklinkers zijn uitgerust met afstandhouders, waardoor ze geplaatst kunnen worden met 6 mm brede voegen. Zo kan het hemelwater ongehinderd lokaal wegsijpelen en in de bodem infiltreren. De verharde oppervlakte bestaat voor ongeveer 10% uit voegen, wat beantwoordt aan de minimale vereiste voor een waterdoorlatende verharding. In combinatie met een waterdoorlatend voegmateriaal en een goede opbouw onder de kleiklinkers zijn verdere maatregelen zoals de

plaatsing van infiltratiekatten of de aanleg van wadi's normaal dan ook niet noodzakelijk.

Passaqua, een duurzame keuze

De onbezande strengers kleiklinkers ogen puur en authentiek en kunnen prat gaan op een lange levensduur en een hoge duurzaamheidsscore. Ze meten zich in de loop der jaren een aantrekkelijk patina aan. Omdat het water sneller wegvloeit via de bredere voegen van de kleiklinkers, vermindert tevens het risico op groei van algen, mossen en onkruid in de voegen. Dat komt het uitzicht en onderhoudsgemak van de bestrating nog extra ten goede. En dat zijn nu net de andere sterke troeven van de waterpasserende kleiklinker.

Wienerberger
Kapel Ter Bede 86
8500 Kortrijk
België

+32 56 24 96 38
info@wienerberger.be
www.wienerberger.be

Wie zijn dé Vlaamse Tuinaannemers 2023 – 2024?

Eind september werden de winnaars van 'De Vlaamse Tuinaannemer 23/24' bekendgemaakt. Met deze wedstrijd wil de organisatie het vakmanschap van de tuinaannemers extra in de verf zetten en het beroep aantrekkelijker maken voor jongeren. Het wordt immers een erg belangrijke sector nu het klimaat steeds vaker extremen vertoont. De invloed die een tuinaannemer kan uitoefenen op de natuur en biodiversiteit valt niet te onderschatten.

Tekst: Wendy Thijs

Focus op klimaatvriendelijke tuinen

Bij deze 27e editie van de wedstrijd legde de jury dan ook het accent op klimaatvriendelijke tuinen met een uitgesproken beplanting. De ene tuin is de andere niet. Een kleine stadstuin vraagt een andere aanpak dan een groot landgoed. De 'Vlaamse Tuinaannemer' deelt de winnaars dan ook op in drie oppervlaktecategorieën:

- Tuinen < 250 uitgevoerde m²
- Tuinen tussen 250 en 1000 uitgevoerde m²
- Tuinen > 1000 uitgevoerde m²

Om jonge tuinaannemers een extra duwtje in de rug te geven, wordt er ook een award 'Jong Talent' uitgereikt. De winnaar in de categorie 'Groen Kleurt' is tot slot een tuinaannemer die de jury wist te overtuigen met het gebruik van exclusief groen, bijzondere plantencombinaties of speciale aandacht voor groenbehoud.

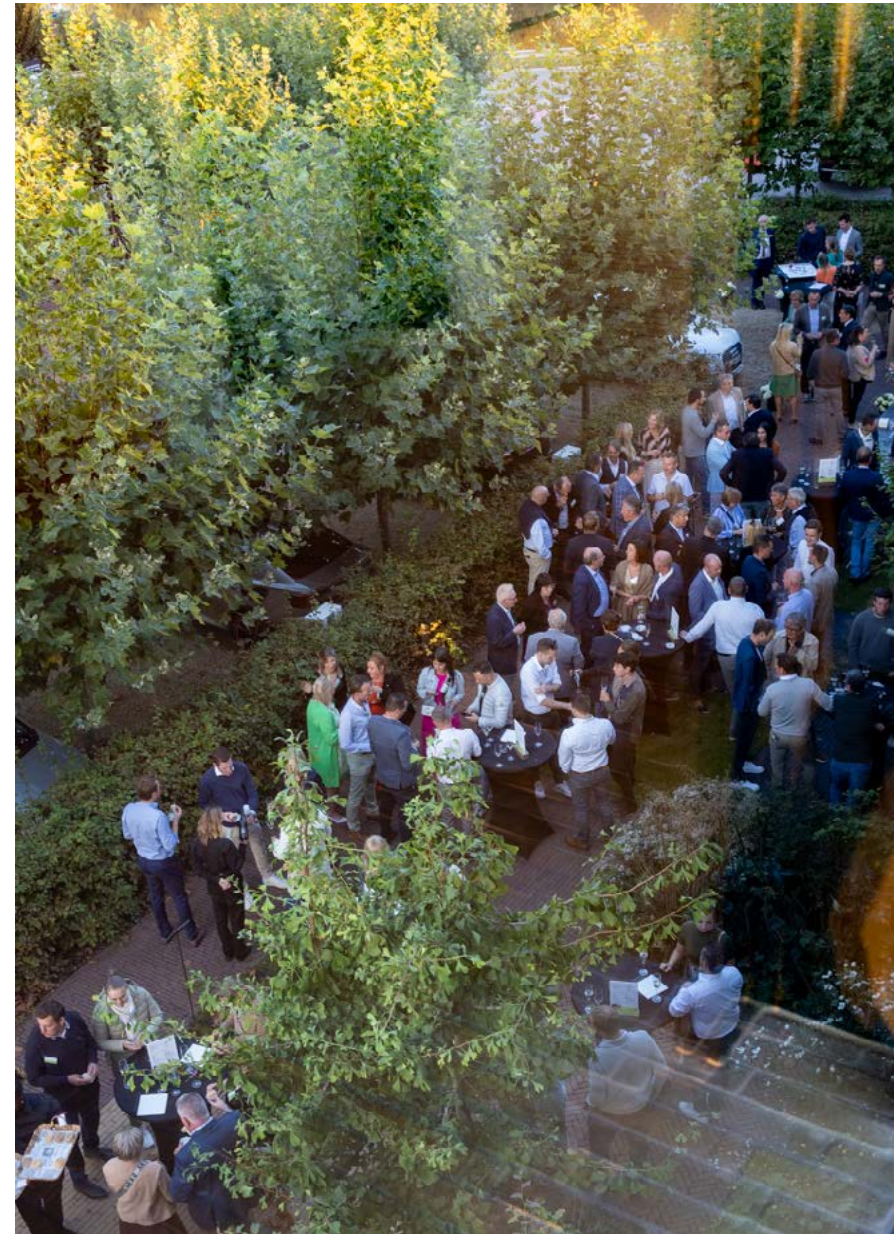
Laat je inspireren door de tuinen van de winnaars

Groenvoorziening Hommé: 'Van grauw naar groen: de ultieme belevenistuin'

De prijs voor tuinen < 250 uitgevoerde m² ging naar Groenvoorziening Hommé die de bijna volledig verharde tuin van zijn eigen bedrijf transformeerden tot een charmant stukje groen. Het werd een echte belevenis tuin met een houtgestookte hottub, buitendouche en vuurschaal.

Phlypo: 'flamboyante tuin met hoogteverschillen'

In de categorie tuinen tussen 250 en 1000 uitgevoerde m² ging tuinaannemer Stijn Phlypo met de prijs naar huis. De uitvoering ziet er misschien relatief eenvoudig uit, maar was dat allesbehalve door het niet te onderschatten hoogteverschil op het terrein. Voeg daar een aparte oriëntering en basische grond aan toe en je begrijpt dat er voor de aanleg van deze

flamboyante tuin een sterk staaltje vakmanschap nodig was.

Monbaliu: 'Verweven met de natuur'

Bart Monbaliu mocht de prijs voor tuinen van meer dan 1000 uitgevoerde m² mee naar huis nemen. Hij wist deze tuin perfect te doen aansluiten op het oorspronkelijke dennenbos op het perceel. De waardevolle loofbomen bleven grotendeels bewaard. Groenblijvende snoevormen in hulst maken dieper in de tuin plaats voor gemengde massieven die langzaam overgaan in bos. De jury liet zich lovend uit over de technische precisie die Bart Monbaliu hier neerzette.

Tuinen Debey: 'Serene schoonheid'

Glenn Debey ging niet alleen met de prijs voor jong talent naar huis, maar kaapte ook de publieksprijs weg met deze serene stadstuin. De oude muren houden het stadslawaai buiten, terwijl de uitsluitend wit bloeiende vaste planten het gevoel van rust nog versterken. De jonge tuinaannemer speelde slim met hoogtes en wist de logistieke uitdagingen die de aanleg van een ingesloten tuin met zich meebrengt tot een goed einde te brengen.

Hoveniersgebroeders BV: 'Een groene oase als bedrijfstuin'

Hoveniersgebroeders gingen tot slot naar huis met de prijs 'Groen Kleurt', die exclusief groen in de kijker zet. Hun bedrijfstuin toont wat deze tuinaannemers in hun mars hebben. Van de uitgestrekte voortuin tot de achtertuin met zwembad: dit project slaat een brug tussen het industriële bedrijfspand en de landelijke omgeving waarin het gebouw zich bevindt. Tuinaannemer Gerrit Vandenhove laat hier zien dat een aangenaam stukje groen ook voor bedrijven een meerwaarde kan zijn, denk maar aan de medewerkers die hier in het groen van hun lunch kunnen genieten.

Bedrijfstuin met hoge belevenisgraad

De eens troosteloze, nagenoeg volledig verharde tuin aan het bedrijf van Groenvoorziening Hommé, is door Mathias Hommé en de zijnen getransformeerd tot een charmant stukje groen. Oorspronkelijk was het perceel volgebouwd met typische Vlaamse koterijen. Die hebben plaatsgemaakt voor een echte belevenistuin met een houtgestookte hottub, buitendouche en vuurschaal.

Tekst: Wendy Thijs- Foto's: studiopsg

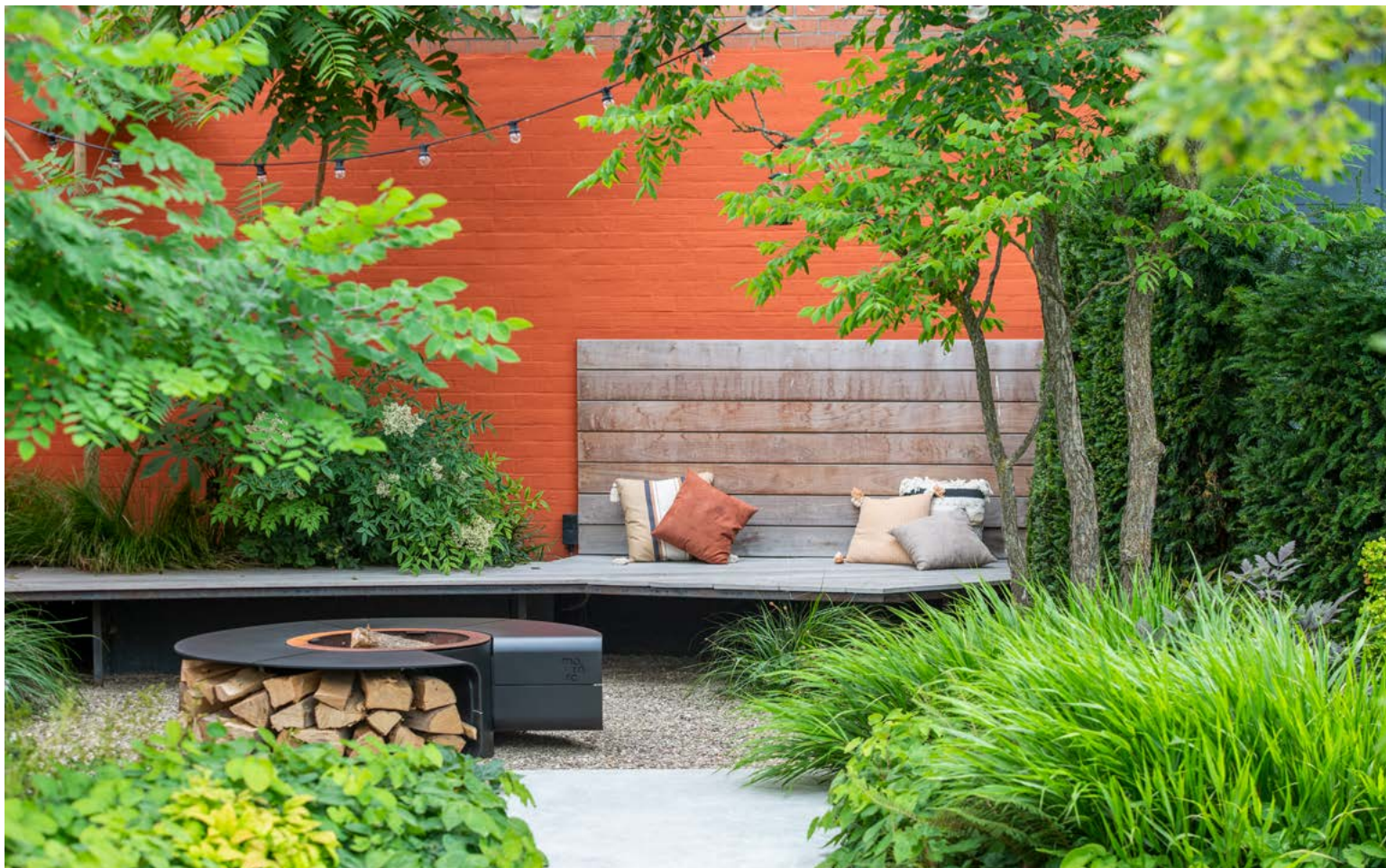
Deze tuin is een goed voorbeeld van hoe je op minder dan 150 m² een buitenruimte kunt creëren met én weinig onderhoud én een hoge belevenisgraad. Het geheel is opgedeeld in twee delen: vooraan pronkt een terras met een picknicktafel, achteraan is er een schaduwcorner met een leuke op maat gemaakte tuinbank. Een zwevende betonnen catwalk verbindt beide delen op elegante wijze en geeft een gevoel van diepte aan de tuin. De catwalk is opgebouwd uit betonelementen en rust op een fundering van gestabiliseerd zand.

De tuin is langs drie zijden ommuurd, maar door een slimme aanpak van de beplanting voel je daar bijna niets van. Klimplanten, lichtdoorlatende bomen en meerstammigen zorgen voor een groen gevoel. Zo staan er twee prachtige doodsbeenderenbomen die men gemakkelijk kan uitdunnen als dat nodig is. Felle kleuren en interessante bladstructuren komen dan weer van planten zoals Kniphofia 'Mango Popsicle' (oranje vuurpijl), Tricyrtis formosana, Astrantia 'Ruby Star' en Origanum 'Rosenkuppel'.

Er werd een volledig nieuwe bodem aangebracht in functie van een goede groei van de planten. Het terras aan de voorkant bestaat uit kleiklinkers, aangelegd in organische lijnen met strek-laag. Achteraan de tuin is er gewerkt met waterdoorlatend siergrind Flachkorn. Om karakter en nonchalance toe te voegen zijn er in het grind 'spontaan' geplante soorten te vinden zoals Carex lenta 'Osaka', Polypodium vulgare (gewone eikvaren) en Sesleria autumnalis.

©studiopsg.be - Groenvoorziening Hommé werd in de bloemen gezet voor deze tuin van minder dan 250 m².

©studiopsg.be - Groenvoorziening Hommé transformeerde de troosteloze verharde tuin aan hun bedrijf om tot een charmant stukje groen.

Tuinpaspoort

Oppervlakte: 130 m²

Stijl: stadstuin

Locatie: Deerlijk

Belangrijkste beplanting: Hakonechloa macra, Sesleria autumnalis, Carex lenta 'Osaka'

Bodem: zandgrond

Leeftijd: 2 jaar

Ontwerp: Tuinarchitect Thomas Leplat

Aanleg: Groenvoorziening Hommé

Flamboyante privétuin met hoogteverschillen

Tuinaannemer Stijn Phlypo creëerde een flamboyante tuin op dit terrein met een niet te onderschatten hoogteverschil. Vanaf de voortuin tot aan het bijgebouw achteraan stijgt de tuin immers 1,86 meter, waardoor er een sterk staaltje vakmanschap vereist was voor het realiseren van de grondwerken, de verhardingen, het zwembad en de beregening.

Tekst: Wendy Thijs- Foto's: studiopsg

Stijn Phlypo

Daarnaast is de woning zeer atypisch gepositioneerd ten opzichte van de straat. Van deze schuine oriëntering valt echter niets te merken, dankzij de aanplanting van losse massieven in *Fagus sylvatica*. De voortuin is altijd wintergroen en de aanwezigheid van een prachtige doods-beenderenboom zorgt voor een leuk accent.

De trap naar de voordeur is opgebouwd uit zwevende treden in geborstelde musselkalk. Door het borstelen krijgt deze natuursteen een blauwe tint, die mooi aansluit bij de blauwe schijn in de bakstenen van de gevel. 's Avonds wordt de trap prachtig uitgelicht met leds die onder elke trede zijn aangebracht. Dit zorgt voor een bijzonder effect en maakt de entree naar de woning nog uitnodigender.

Rechts van de woning verschaft een stalen tuinpoortje toegang tot de achtertuin. Via een horizontale 'gang' wandel je langs speelse golven van *Quercus ilex* en siergras *Carex howardii* 'Phoenix Green' tot op het terras. Deze

verharding is op hetzelfde niveau aangelegd als de vloer van de woning. De tuin gaat vanaf hier telkens trapsgewijs omhoog. Om het hoofd te bieden aan de hellingsgraad zijn er voldoende goten voorzien om het water op te vangen en af te voeren.

De tuinaannemer veranderde de oorspronkelijk basische grond tot een vruchtbare omgeving door de pH te verhogen. Dit was van essentieel belang om de plantengroei te stimuleren en het resultaat mag gezien worden. Fleurige bloemborders zorgen voor contrast en kleur met onder andere *Helenium*, *Echinacea*, *Persicaria*, *Aster* en *Erigeron*.

De bomen in dit project dienen als natuurlijke schaduwmakers. Zo wordt de zithoek aan het bijgebouw van voldoende verkoeling voorzien door een prachtige *Malus toringo* 'Brouwers Beauty' (sierappel). De olmen verstoppen de woning van de achterburen en maken het plaatje compleet.

Tuinpaspoort

Oppervlakte: 950 m²

Stijl: moderne tuin

Locatie: Meulebeke

Belangrijkste beplanting: *Helenium* 'Moerheim Beauty', *Ilex meserveae* 'Blue Maid', *Malus toringo* 'Brouwers Beauty'

Bodem: zandgrond

Leeftijd: 2 jaar

Verharding: geborstelde musselkalk, gewassen beton

Ontwerp: Tuinarchitect Berwout Dochy

Tuinaannemer: Stijn Phlypo

©studiopsg.be - Deze tuin met uitdagende hoogteverschillen leverde Phlypo goud op in de categorie tuinen tot 1000 m².

Privétuin met dennenbos

In Hertsberge zijn de tuinen verweven met de uitgestrekte bossen van de regio. Dit perceel herbergt een dennenbos met waardevolle loofbomen waarvan het merendeel zorgvuldig is behouden door Bart Monbaliu. Het is geen gemakkelijke opdracht om een tuin te creëren die een symbiose vormt met het oorspronkelijke bos, maar toch is men erin geslaagd om natuur, architectuur en tuincultuur te verbinden.

Tekst: Wendy Thijs- Foto's: studiopsg

De imposante villa wordt omringd door groenblijvende snoeivormen in hulst. Dieper in de tuin verandert de beplanting in gemengde massieven en loopt het geheel langzaam over in bos. De paden rondom de villa zijn aangelegd in oude Hollandse recuperatieklinkers, terwijl de lichtjes verzonken oprit naar de woning geplaveid is met oude kasseien, type 'vossekoppen'.

Wanneer je vanaf de oprit naar rechts gaat, kom je tussen de bomen en bloemenweides een rechthoekig tapis vert tegen. Dit groene tapijt fungeert als een eerste zichtas en leidt je blik naar de voorgevel van de woning. Het gras is afgeboord met recuperatieklinkers en strakke beukenhagen. Centraal aan het begin van de zichtas is er een prachtige hoogstammige solitair geplant.

Verschillende graspaadjes tussen de majestueuze bomen en struwelen leiden je verder naar een tweede zichtas, deze keer op de rechterflank van de woning. Het centrale element van deze as is een verzonken waterspiegel die tussen twee strakke, brede beukenhagen ligt en omgeven wordt door prachtige kerselaars die voor een enorm gevoel van diepte zorgen.

Naarmate je verder naar de achterkant van het perceel wandelt, ontvouwt zich het bewaarde bos. Voor de bestaande bomen is de standplaats geoptimaliseerd en er is een bewonderenswaardige inspanning geleverd om alle varens uit de grond te halen, het bos te verfijnen en de varens weer terug te plaatsen.

De achtertuin vormt een prachtige afronding van dit project. Hier zien we een strak gazon dat omlijst wordt door treden gemaakt van recuperatieklinkers. Een overloopzwembad, een terras van Pietra di Silenico-natuursteen met een uitwaaiend legpatroon en stapstenen van recuperatieklinkers die tussen bladhoudende hulstmassieven en klimrozen liggen, maken de ervaring compleet. De beplanting in de borders is speels samengesteld met vaste planten, siergrassen en bloembollen. Soorten zoals Achillea, Gaura, Helenium, Stachys en Salvia zorgen voor een levendig kleurenpalet.

Bart Monbaliu

Tuinpaspoort

Oppervlakte: 9675 m²

Stijl: parktuin

Locatie: Hertsberge

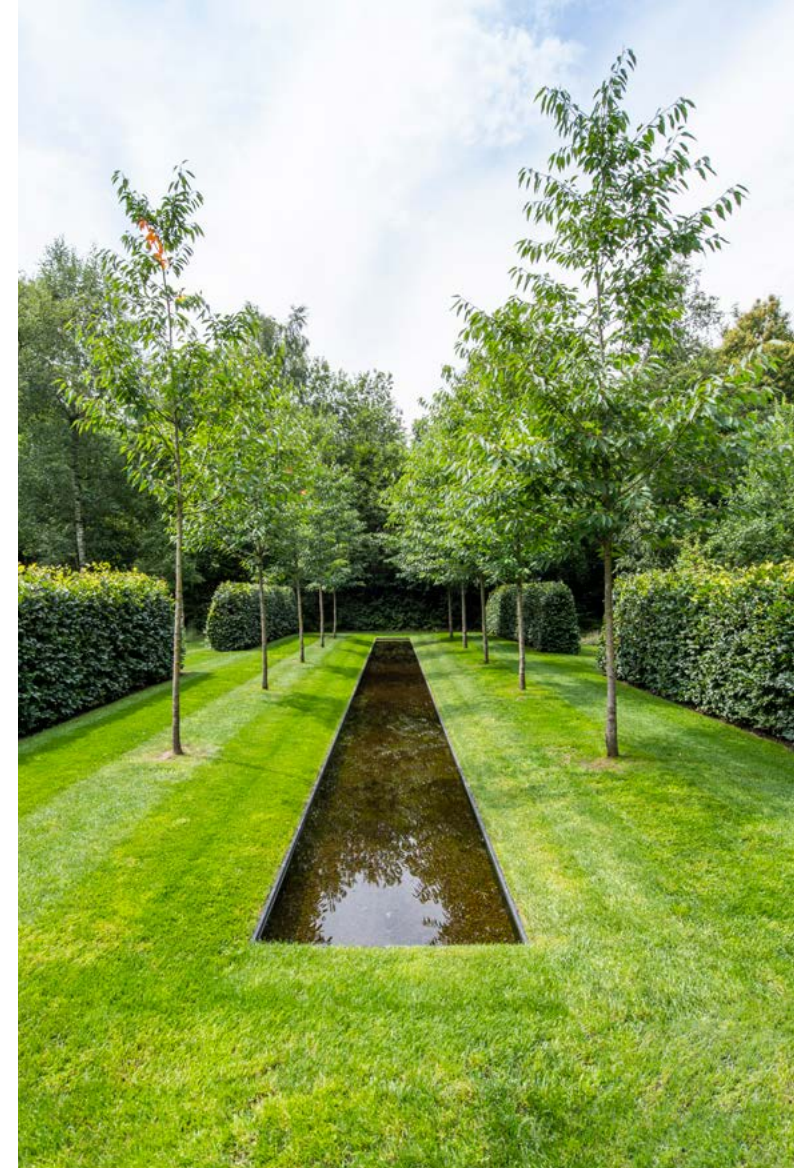
Belangrijkste beplanting: hulst, bloemenweides, bloemenborders

Bodem: zandgrond

Leeftijd: 4 jaar

Verharding: kasseien, kleiklinkers, natuursteen en siergrind

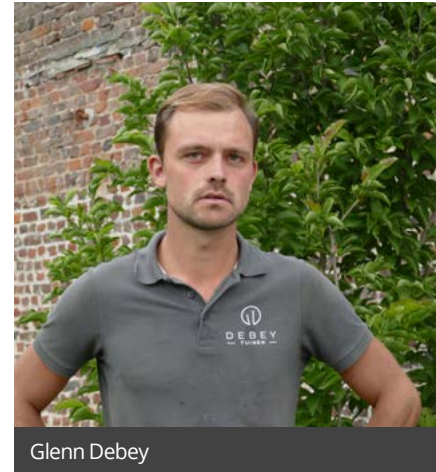
Ontwerp & aanleg: Bart Monbaliu

Serene stadstuin in het wit

In deze serene stadstuin word je overvallen door rust en vrede. Dankzij de oude muren die de tuin omringen, blijft het rumoer van het stadscentrum buiten. De sfeer die hier hangt, kan je bijna als spiritueel beschrijven. Dit gevoel wordt kracht bijgezet door de gekozen beplanting. De eigenaars gaven namelijk de voorkeur aan vaste planten die alleen maar in het wit bloeien.

Tekst: Wendy Thijs- Foto's: studiopsg

Glenn Debey

Tuinaannemer Glenn Debey is erin geslaagd om deze wens in te willigen met een gevarieerd assortiment aan planten. De nectarrijke witte bloemen van onder andere Gaura lindheimeri 'Whirling Butterflies', Anemone 'Honorine Jobert', Geranium macrorrhizum 'White Ness' en Salvia nemorosa 'Sensation White' sieren de tuin en trekken talloze bestuivers aan.

Het ruime terras aan de woning is aangelegd in rustieke en onderhoudsvriendelijke tegels die blauwe steen imiteren. Van hieruit vertrekt er een zichtas naar een bed van witte rozen, Rosa 'White Fairy', dat overzien wordt door een standbeeld van een lieflijk klein meisje. Vanaf het rozenbed leiden enkele stapstenen je in rechte lijn naar een zonneterras in padoek. Deze houten constructie is met een ingenieus clipsysteem onzichtbaar maar stevig bevestigd op enkele kepers.

Uiteraard bracht de realisatie van dit project ook enkele uitdagingen met zich mee, waaronder het uitbreken van de bestaande verhardingen en vijver. Het was een echt titanenwerkje om al dit materiaal via de woning naar buiten te voeren. En om de tuin te kunnen nivelleren met verse teelaarde, was er een grote kraan nodig om de graafmachine over het dak van de rijwoning te heffen. Met een doordachte selectie van sierheesters en bomen, waaronder een majestueuze witte Magnolia en een Amelanchier lamarckii, wordt er slim met hoogtes gespeeld. Enkele fraaie leibomen bieden de bewoners de gewenste privacy. Eenvoud staat voorop in deze tuin.

Tuinpaspoort

Oppervlakte: ± 350 m²
Stijl: klassieke tuin
Locatie: Ieper
Belangrijkste beplanting: taxus-massieven en Rosa 'White Fairy'
Bodem: zandgrond
Leeftijd: 1 jaar
Verharding: terras in keramische tegels Kandla grey, borduur in blauwe steen, zonneterras in padoek
Ontwerp & aanleg: Glenn Debey

Een groene oase als bedrijfstuin

Wie een bezoek brengt aan de firma Hoveniersgebroeders uit Gavere, krijgt aan de buitenkant van het gebouw al meteen een voorsmaakje van wat deze tuinaannemers in hun mars hebben. Van de uitgestrekte voortuin tot de achtertuin met zwembijver: dit project slaat een brug tussen het industriële bedrijfspand en de landelijke omgeving waarin het gebouw zich bevindt. Klimplanten zoals Hop, Passiflora, Lonicera, Akebia en Wisteria worden gebruikt om de grijze gevels er groen en weelderig te laten uitzien.

Tekst: Wendy Thijs- Foto's: studiopsg

In deze bedrijfstuin vallen er in totaal meer dan 75 plantensoorten te bespeuren. Meerstammige heesters, berkenbomen en de majestueuze Rhus Typhina (fluweelboom) delen hun ruimte met kleurrijke planten zoals Helenium, Achillea, Euphorbia, Echinacea, Persicaria en Helleborus.

Maar het zijn niet alleen de planten die hier floreren, ook aan de fauna is gedacht. Insectenhôtels, vogelhuisjes en een speciale vleermuisenpaal van Timberlab verwelkomen de natuurlijke bewoners van deze landelijke locatie.

De onbetwistbare hoofdrolspeler in deze tuin is de zwembijver. Versierd met talloze waterlelies en met de waterkwaliteit van een Oostenrijks bergmeer, is deze waterpartij een paradijs voor kikkertjes, salamanders en andere amfibieën.

De constructie van de zwembijver getuigt van puur vakmanschap. Slimme keuzes, zoals het gebruik van Larix voor de overlooprand – een houtsoort die bestand is tegen waterrot – en de installatie van een Phostec-filter, tillen de zwembijver naar een topniveau.

Het kristalheldere water wordt verwarmd door een warmtepomp en zonnecollectoren. Naast de plantenfilter loopt het water ook over in een prachtige regeneratiezone met een dertigtal soorten waterplanten.

Deze zijn aangeplant in klei die weinig fosfaten bevat, zodat ze kunnen groeien en bloeien zoals in een beek in de natuur.

©studiopsg.be - De tuin van de firma Hoveniersgebroeders toont meteen wat de tuinaannemers in hun mars hebben.

Tuinpaspoort

Oppervlakte: 1900 m²

Stijl: ecotuin

Locatie: Gavere

Belangrijkste beplanting: Euphorbia pulcherrima, Anemone hupehensis 'Splendens', Acaena microphylla 'Kupferteppich'

Bodem: zandgrond

Leeftijd: 2 jaar

Verharding: terras in betontegels, parkeervlakken in Hydro Brick en Hydro Lineo en tuinpad in Portugees graniet

Bewatering: volautomatische beregening

Ontwerp & aanleg: Hoveniersgebroeders bv

Collstrop stoomt zich klaar voor 2024

In het productie atelier van Collstrop in Waregem valt het tuinseizoen niet stil in de winter... 'We zijn inderdaad volop het tuinseizoen van 2024 aan het voorbereiden' vertelt Pieter Deweerdt, Business Unit Manager van Collstrop. 'In het vroege voorjaar willen we immers onze ruime voorraad aangelegd hebben én tijdig onze nieuwigheden bij de klanten gepresenteerd zien.'

Tekst & foto's: Collstrop

Een ruimere blik op duurzaamheid

Collstrop is als fabrikant van tuinhout al meer dan 50 jaar actief in België en staat bekend om de duurzaamheid van zijn producten, die trouwens nog steeds allemaal lokaal, in eigen land, gemaakt worden. 'Duurzaamheid is inderdaad nog steeds het kernbegrip bij Collstrop' bevestigt Pieter. 'Al heeft dit begrip de laatste jaren toch een ruimere invulling gekregen. Een groenere invulling vooral. Want de factor ecologie wordt meer en meer meegenomen in het keuzeproces van producten en materialen.'

Wij investeerden fors in de nieuwe thermo vacuüm technologie die lokaal beschikbare houtsoorten die normaal niet in aanmerking komen voor gebruik in de tuin een flink stuk duurzamer maken. Een installatie die we bovendien voeden met zonne-energie en die ook erg weinig water verbruikt.

Hout van hier

'Dankzij die investering deed onder andere populier, 'hout van hier', zijn intrede in ons assortiment' gaat Pieter Deweerdt verder. 'Na de thermo vacuüm behandeling krijg je met 'Thermo populier' stabiel, licht en duurzaam hout met een mooie tekening en weinig knopen. Ideaal voor gebruik in de tuin. En een zegen voor wie bewust op zoek gaat naar een ecologische oplossing bij de invulling van zijn of haar tuinproject.'

Schrijft Collstrop daarmee de klassieke geïmpregneerde producten af? 'Zeker en vast niet', antwoordt Pieter. 'De unieke eigenschap van onder druk geïmpregneerd grenenhout blijft de uitzonderlijke levensduur in grondcontact. Een Collstrop paal die je rechtstreeks in de grond verankert gaat gegarandeerd minstens 25 jaar mee. Daar kan je dus op bouwen en op vertrouwen. In die tijdsspanne van 25 jaar blijft de opgeslagen CO2 in het hout vervat zitten én

krijgt het bos de kans om een nieuwe boom voort te brengen. We blijven dus ook pal achter deze producten staan. We kunnen de klant nu wel de keuze geven : thermisch hout waar het kan, geïmpregneerd hout waar het moet.'

Nieuwe producten voor 2024

'Connect' is onze opvallendste nieuwkomer voor het komende seizoen', valt Pieter met de deur in huis als we vissen naar de nieuwe producten voor 2024. 'Het Connect tuinscherm is vervaardigd uit het thermisch behandeld populierenhout waar we het net over hadden, maar dan gevingerlast. Dat is een primeur voor Collstrop. Kortere stukken hout worden met een stevige verbinding aan elkaar gezet tot langere planken. Dit scherm is daarom een echte uitblinker op het gebied van duurzaamheid. Door hergebruik van korte stukken optimaliseren we het grondstofgebruik van deze op zich al erg ecologische houtsoort. En niet te vergeten : het scherm is erg betaalbaar én heeft een natuurlijke look die in veel tuinen zal passen,' aldus Pieter Deweerdt.

Er vallen nog meer nieuwigheden te ontdekken bij Collstrop : nieuwe schermen, maar ook deuren met een alu kader als basis én een handige en slanke alu-paal.

'We spelen ook in op de nieuwe trend van de geveltuintjes' vult Pieter nog aan. 'Vooral in de stad duiken die meer en meer op. Zo ontwikkelden we 'Trio', een nieuw klimplantrooster en 'Staccato', een hybride scherm dat ook als ondersteuning voor verticaal groen kan dienen.'

Het Kameleon principe

De lancering van de nieuwe 'Kameleon' carport een tweetal jaar geleden luidde de start in van een nieuwe reeks personaliseerbare tuinhoutproducten bij Collstrop. 'Onze Kameleon carport is inderdaad qua opbouw en qua aankleding volledig personaliseerbaar', legt Pieter uit.

“

In het vroege voorjaar willen we onze ruime voorraad aangelegd hebben én tijdig onze nieuwigheden bij de klanten gepresenteerd zien

Pieter Deweerdt
Business Unit Manager

Het nieuwe 'Connect' scherm

De nieuwe thermo vacuüm installatie

'Door de modulariteit kies je de opstelling die best bij jouw noden past. En ook voor de bekleding zijn er verschillende mogelijkheden. We kregen van onze verdelers en tuinaannemers veel lof hierover en de verkoopcijfers bevestigden ook dat succes. Voor ons is het duidelijk: de eindklant wil zijn stempel drukken op het product in zijn tuin. We ontwikkelen daarom dit jaar nog verder rond dit thema, zodat we nog meer producten kunnen aanbieden die in hoge mate personaliseerbaar zijn. Het is soms verrassend hoe onze klanten met deze producten aan de slag gaan. Inspirerend zelfs. We kijken er naar uit om die trend verder te laten evolueren.'

2024 start in Lyon

Op de tweejaarlijkse vakbeurs 'Paysalia' tekent Collstrop naar gewoonte present. 'Paysalia is dé beurs voor al wie in Frankrijk professioneel met de tuin bezig is', stelt Pieter Deweerdt. 'Voor ons hét ideale moment om onze

nieuwigheden voor 2024 voor te stellen. Onze marketing afdeling werkte ook dit jaar weer een schitterend standconcept uit. Ik zie er naar uit om het enthousiasme van onze klanten en bezoekers te zien. Zo kunnen we met hen plannen smeden voor een hopelijk geslaagd tuinseizoen 2024.'

Wie nieuwsgierig is naar de nieuwigheden bij Collstrop kan ze ontdekken op collstrop.com.

Collstrop
Industrielaan 5
8790 Waregem
België

+32 56 620 100
info@collstrop.com
www.collstrop.be

Vlaamse boomkwekerijsector bezoekt Ierland

Het is intussen een traditie dat VLAM in samenwerking met Belbex een boomkwekerijstudiereis organiseert kort na de zomer. Dit jaar viel de keuze op Ierland omwille van de veranderingen die ook dit land ondervindt naar aanleiding van de Brexit; de Belgische export zit er sterk in de lift. Hoofddoel van de missie: zakelijke relaties proberen opzetten of aanhalen, met meer export naar Ierland tot gevolg.

Tekst: Wim Vander Haegen

Eind september werden gedurende drie dagen lokale boomkwekerijen bezocht om een goed gesprek te hebben met de eigenaars en het assortiment bomen op de velden te bewonderen. "Het viel ons op dat er een grote diversiteit is en de kwaliteit vaak top", blikt VLAM terug. "De Britse markt blijft ook na de Brexit veruit de belangrijkste exportmarkt voor de Ieren. Onze Vlaamse leveranciers en kwaliteitsproducten waren er desondanks goed bekend. Bovendien heeft zo'n bezoek met 11 van onze boomkwekerijen een grote meerwaarde. Banden werden aangehaald en nieuwe contacten gelegd en afspraken gemaakt voor het komende seizoen. September leent zich perfect hiervoor."

Italië en Hongarije

De aanwezige Vlaamse exporteurs waren: Allaert Nurseries, Boomkwekerij Marc De Raeye, Geka Plant, Greentraders, Neyt-Van

Sante, Sylva, Van der Auwera, Vanhulle B&C, BOWECO, Vandamme Sierplanten en Boomkwekerij Schepers. Volgend najaar plant

VLAM een boomkwekerijmissie naar Italië. In juni staat Hongarije al op het programma, daarbij wordt specifiek gefocust op de tuincentra.

Elf boomkwekerijen namen deel aan de missie naar Ierland

Stad Gent kapt uitheemse bomen voor veiligheid én voor zangvogels

In het Gentse natuurgebied Bourgoyen-Ossemeersen werden in de herfstvakantie zo'n 55 uitheemse bomen gekapt om de veiligheid van natuurliefhebbers te garanderen en om het vogels nog makkelijker te maken om te broeden.

Tekst: Wim Vander Haegen

Zachte overgang

In het populierenbosje langs de Grijtgracht moeten elf Canadese populieren gekapt worden. Het gaat om oude of afgestorven exemplaren bij een druk bewandeld pad die een hoog veiligheidsrisico inhouden. In de open plekken van het bosje komen dan weer inheemse struiken en bomen om een zachte overgang te creëren van de graslanden naar het bos bij de sportthalgebouwen. Een deel van de stammen wordt ter plaatse gestapeld als natuur-educatief object. Bij andere bomen blijft een deel gewoon staan, de resten kunnen nog nuttig zijn voor vogels en insecten.

Zangvogels krijgen meer kansen

"De Bourgoyen is een fantastisch gebied waar heel wat Gentenaars wandelen, lopen en van de natuur

genieten", vertelt Astrid De Bruycker, schepen van Openbaar Groen van de stad. "Het is ook een cruciaal overwinteringsgebied voor vogels."

Bovenop de belt, het opgehoogde stuk dat uitsteekt boven de graslanden, worden exoten gekapt. Het gaat hier om vijftien Canadese populieren en dertig robinia's. Ook de struiken en bomen op het talud op de grens met het grasland worden verwijderd. Die ingreep moet het steile talud verzachten, waardoor zangvogels meer kansen krijgen. Vooral de zomertortel, kneu, braamsluiper en spotvogel kunnen broeden op die plekken.

De werkzaamheden duurden ongeveer 1 week.

Stad Gent - De bomenkap moet zowel de veiligheid van natuurliefhebbers waarborgen als vogels extra gelegenheid geven om te broeden/bewonderen

De Paysalia-beurs is terug, van 5 tot 7 december 2023 in Eurexpo Lyon

De vakbeurs Landschap, tuin en sport werd opgericht in 2009 en brengt 3 dagen lang de belangrijkste spelers uit de landschapssector samen. In de loop der jaren is het evenement uitgegroeid tot een niet te missen gelegenheid voor alle professionals in de sector om elkaar te ontmoeten en ideeën uit te wisselen. We kijken uit naar de 8e editie van Paysalia, die zal plaatsvinden van dinsdag 5 tot donderdag 7 december 2023 in Lyon Eurexpo France.

Tekst & foto's: Paysalia

De kiem leggen voor de ideeën van morgen

Paysalia 2023 wordt georganiseerd in samenwerking met de Union Nationale des Entreprises du Paysage (Unep) en is bedoeld als een echte business accelerator. Net als bij de vorige edities is het programma bedoeld om mensen samen te brengen en vragen op te werpen over de toekomstige uitdagingen voor de hele beroepsgroep.

Met het oog op de problemen van vandaag en morgen moeten landschapsdeskundigen zichzelf opnieuw uitvinden en innoveren rond een groot aantal thema's, zoals de aantrekkelijkheid van de sector, opleiding, de integratie van digitale technologieën en de noodzaak om rekening te houden met de klimaatverandering. Paysalia 2023 nodigt uit tot creatieve synergie en brengt 3 dagen lang innovatieve bedrijven, aanbestedende diensten, veeleisende architecten en visionaire landschapsarchitecten samen.

Het landschap van morgen en de nieuwe uitdagingen in de schijnwerpers op Paysalia 2023

Tuinen, openbare en privéparken, stedelijk groen... Meer dan ooit eist de natuur haar rechten op. De behoefte aan groene ruimtes wordt steeds groter om te voldoen aan de vele verlangens van mensen: beter leven, ademen, terug naar de basis, zorgen voor biodiversiteit. Ontdek de vier hoofdthema's die tijdens het evenement in 2023 aan bod zullen komen...

- **Biodiversiteit en milieu:** Het beschermen van de natuur is een integraal onderdeel van de samenleving geworden. Om ervoor te zorgen dat de actoren uit de landschapssector geïnformeerd blijven over dit onderwerp, pakt Paysalia uit met een aantal thema's: een educatief dorp geleid door instellingen, een spotlight op innovaties, partnerzones, enz.
- **Werkgelegenheid en opleiding:** Om het hoofd te bieden aan de vele uitdagingen waarmee de sector wordt geconfronteerd, moet de landschapssector ervoor zorgen dat professionals blijven evolueren en dat de sector aantrekkelijk blijft voor de nieuwkomers van morgen. Paysalia versterkt zijn opleidings- en aanwervingsprogramma met een speciaal dorp, conferenties, evenementen, bezoeken van studenten, enz.
- **Modernisering van de sector:** Digitalisering van activiteiten en diensten, robotisering van zware activiteiten, decarbonisering maar ook zakelijke uitdagingen als gevolg van de opwarming van de aarde staan op het programma van conferenties en discussies.
- **Vergroening van steden:** Het groener maken van openbare en privéruimten en gebouwen is een van de doelstellingen die moeten worden gehaald om de stad van de toekomst aantrekkelijk te maken. Om deze snelle en noodzakelijke overgang te verzekeren, mobiliseert de industrie zich en onderneemt actie. Paysalia informeert bezoekers over bestaande oplossingen.

De voordelen van een spinhoogwerker voor de groenprofessional

In de categorie machines om het werk voor groenprofessionals aanzienlijk te vergemakkelijken, schuiven we graag de spinhoogwerker naar voor. Kevin Van Den Broeck van Hermans Heftrucks legt uit waarom dit toestel ook in onze sector een aanzienlijke meerwaarde te bieden heeft.

Tekst: Wim Vander Haegen - Foto's: Hermans Heftrucks

Wat is een spinhoogwerker?

Een spinhoogwerker is een compacte hoogwerker op rupsen en poten. "Het rupsonderstel zorgt ervoor dat een spinhoogwerker kan rijden en dus mobiel is, de poten maken dat de spinhoogwerker stabiel en genivelleerd staat tijdens het werken. De constructie met rupsonderstel en poten maakt dat de toestellen licht en compact zijn. De meeste types kunnen zelfs op aanhangwagens worden vervoerd. Spinhoogwerkers zijn bovendien zo compact dat ze door een deur of tuinpoortje passen. Ideaal dus voor werken op moeilijk bereikbare plaatsen en dankzij de rupsen ook op ruw terrein. Werk je op gazon, dan kan je rijplaten leggen om spoorvorming te voorkomen."

Verschillende types

Spinhoogwerkers hebben op gebied van werkcomfort, flexibiliteit en veiligheid een flink streepje voor. "Neem nu de spinhoogwerkers van Platform Basket met hun werkhoogte van 13 tot 54 m of denk aan de reikwijdte met mogelijkheden tot wel 29 meter. Afhankelijk van de toepassing zijn er spinhoogwerkers met knik-arm of met telescopische arm. Deze laatste worden gekenmerkt door het bereik van grotere hoogtes, een knik-arm heeft dan weer een beter werkbereik heeft omdat er over obstakels heen kan worden bereikt. In de praktijk is het vaak een combinatie van de twee, in dit geval spreken we van een spinhoogwerker met knik-telescopische arm."

Diesel of benzine, hybride of volledig elektrisch? Het kan allemaal. "Elektrische spinhoogwerkers zijn geruisloos en hebben geen uitstoot. Ze werken met lithium-batterijen en hebben, net als de varianten met verbrandingsmotor, een extra 220V aansluiting om rechtstreeks van op het net te werken. Hiermee kun je bijvoorbeeld 's morgens in alle stilte werken zonder buren te wekken. Hybride spinhoogwerkers zijn voorzien van een verbrandingsmotor in combinatie met lithium batterijen."

Huren of kopen

Vaak gaan groenondernemingen over tot het huren van toestellen. Veel (kleinere) bedrijven denken zelfs niet na over een aankoop of leasing. "En dat is vaak een fout uitgangspunt", waarschuwt Kevin Van Den Broeck. "Uiteraard speelt de 'gebruiksfrequentie' een rol. Een hoogwerker aanschaffen is een behoorlijk forse investering en er zijn bijkomende kostenposten zoals een opslagplaats, een middel om de machine te transporteren én onderhoudskosten."

Toch loont het de moeite om goed te rekenen. Ook bij minder vaak gebruik, kan een aankoop beterkoop zijn. Leveranciers hebben berekend dat het huur/koop-kantelpunt of 'omslagpunt' al na twee of drie dagen gebruik per maand bereikt is. Als u de hoogwerker langer dan drie dagen per maand gebruikt, ben u al beter af met een aankoop. Bij huren lijken de huurkosten op het

eerste zicht laag, maar bij langer gebruik lopen de bedragen snel op. Bovendien is de huur meestal tijdsgebonden. Loopt de opdracht een paar dagen uit, dan kan dat problemen opleveren. Je kan er trouwens altijd voor kiezen om je spinhoogwerker zelf te verhuren in periodes wanneer je hem zelf niet gebruikt."

Persoonlijke aanpak

Naast de kwaliteit van de spinhoogwerkers schuift Hermans Heftrucks nog andere troeven naar voor. Dat ondervond ook Raf Mattheussen, zaakvoerder van Mattheussen Bos & Tuin. Het bedrijf kocht twee Platform Basket spinhoogwerkers van 22 en 30 meter bij Hermans Heftrucks. Dé specialisatie van Mattheussen Bos & Tuin is immers werken op moeilijk bereikbare en gevaarlijke plaatsen, en dan is een spinhoogwerker de beste oplossing. "Dankzij de compactheid kunnen we probleemloos ook achteraan in een tuin of in dichtbeboste gebieden werken. De spinhoogwerkers munten ook uit op het gebied van veiligheid en dat geeft rust binnen een bedrijf."

En dan is er natuurlijk de service. "De machines werden na de eerste 50 gebruiksuren al nagekeken en ook nadien blijft dat onderhoud een terugkerende factor. De betrokkenheid van Hermans Heftrucks is, ook na de verkoop, enorm. Ze maken tijd om te luisteren naar onze noden en vertalen dat naar een sterk voorstel. Vier weken na de verkoop kwamen ze al langs om te kijken of alles in orde was. Met een grote taart erbij! Misschien een kleine attentie, maar net dat maakt het grootste verschil."

HERMANS
HEFTRUCKS

Hermans Heftrucks BV

Beersebaan 71
2310 Rijkevorsel
België

+32 3 340 04 90
info@hermans-heftrucks.be
www.hermans-heftrucks.be

Denemarken wint de Green Cities Europe Award 2023

In Brussel werd op 7 november jl. de winnaar bekendgemaakt van de vierde editie van de Green Cities Europe Award 2023. Winnaar werd Denemarken met het project 'Basecamp Lyngby'. Frankrijk en Nederland palmde de tweede resp. derde plaats in. De uitreiking vond plaats in aanwezigheid van verschillende Europese parlementsleden die met interesse kennismaakten met stedelijke vergroeningsprojecten van de dertien deelnemende landen.

Tekst: Wim Vander Haegen

Lars Gitz Architects - 'Basecamp Lyngby' in Kopenhagen won dit jaar de Green Cities Europe Award

Voor groenere steden

De Green Cities Europe Award zet jaarlijks de beste stedelijke vergroeningsprojecten in Europa in de schijnwerpers. Het doel is om inspirerende projecten te belonen die uitstekend gebruik maken van planten en groene oplossingen om klimaatverandering tegen te gaan, het verlies aan biodiversiteit tegen te gaan en de sociale cohesie en het lokale stadsleven te verbeteren.

De Green Cities Europe Award is een initiatief van de European Nurserystock Association (ENA) die zich samen met boomkwekerijorganisaties heeft verenigd in het internationale programma Green Cities Europe. Dertien

Europese landen (België, Bulgarije, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Polen, Portugal, Nederland en Zweden) werken samen om de toegevoegde waarde van groen in de stedelijke omgeving te benadrukken. In ons land kiest de Sierteelt- en groenfederatie AVBS het project uit in samenwerking met het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM).

Eén: 'Basecamp Lyngby' in Kopenhagen

'Basecamp Lyngby' kaapte dit jaar de hoofdprijs weg. Het project bevindt zich in een buitenwijk van Kopenhagen en is ontworpen

als wooncomplex voor studenten en senioren. De vakjury sprak zich bijzonder lovend uit over de samenhang in de architectuur van het gebouw en de omgeving: "Het is een zeer indrukwekkende aanpak om de architectuur en het landschap in zo'n harmonie te ontwerpen met een duurzame aanpak."

Voor het sociale aspect wist de jury te overtuigen - als bewoners hebben studenten en senioren veel (buiten)ruimte om elkaar te ontmoeten - maar ook de gerichte aanpak van de biodiversiteit, met sterk uiteenlopende, vaak inheemse beplanting, kreeg een open doekje.

IF-Saint-Etienne - Stadsvernieuwingsproject in de sociaal achtergestelde wijk Montreynaud in Saint-Etienne

Twee: Montreynaud in Saint-Étienne

Op plaats twee eindigde Frankrijk met een groot stadsvernieuwingsproject in de sociaal achtergestelde wijk Montreynaud in Saint-Étienne. De wijk werd getransformeerd door vergroening en biedt volgens de jury "een treffend voorbeeld van het transformeren van de betonnen omgeving in de stad in leefruimtes die betekenis toevoegen aan het leven van mensen." In de positieve juryrapporten doken 'sociaal', 'economie' en 'klimaat' veelvuldig op.

Drie: vergroening binnenstad Utrecht

Nederland nam deel met een combinatie van drie grootschalige vergroeningsprojecten in de stad Utrecht en kreeg daarvoor de derde prijs. De stad laat zien dat ze logistieke ruimte (sporen en wegen) vervangt voor groen en blauw (parken en water). Vooral de vergroening van de binnenstad en het terugbrengen van het water van de Catharijnesingel spraken in het voordeel van Utrecht.

De jury ziet dit als het creëren van verbindingen voor zowel mensen als flora en fauna en looft "het ontmantelen van de barrières die werden opgelegd door snel rijdend verkeer en het vervangen van deze barrières door voetgangersvriendelijke, gemeenschappelijke en met natuur geïnfundeerde ruimten". Ook de klimaatadaptatie en de economische en toeristische waarde voor de stad scoorden positieve punten.

Stijnstijl Fotografie - Utrecht bracht het water van de Catharijnesingel terug in het stadsbeeld

Belgische Tuinstraten

België werd vertegenwoordigd door het project 'Tuinstraten Antwerpen' dat in 2017 in het leven werd geroepen om het hoofd te bieden aan klimaatveranderingen. De stad nam een aantal initiatieven met het oog op een geïntegreerd, co-creatief stedelijk planningsproces dat de naam 'tuinstraten' meekreeg. Deze 'straten' hebben als doel het maximaliseren van groen, een blauw/groene infrastructuur en sociale cohesie. Het deelnemende project is nog maar de start van het ambitieuze plan.

"Wat wij gerealiseerd hebben is niet superduur of onrealistisch", geeft project-

verantwoordelijke Marianne Hubeau (stad Antwerpen) aan. "Binnen de (her)aanleg van een stad of gemeente kan iedereen hiervoor kiezen. De opschalingsmogelijkheden zijn gigantisch."

Hubeau's droom is dat we op termijn niet meer spreken van tuinstraten, maar elke werf in straten of pleinen volgens deze principes wordt aangepakt. "Een straat heraanleggen is anders dan een prestigieus miljoenenproject. Ook andere gemeenten en steden kunnen bij ons inspiratie komen opdoen. Het hoeft niet altijd veel meer geld te kosten. Hoe meer tuinstraten, hoe beter voor iedereen."

Dit is de winnaar van de Green Cities Europe Award

Met het indrukwekkende 'BaseCamp Lyngby' won Denemarken de Green Cities Europe Award 2023. Het project in Kopenhagen is een sociaal op elkaar inwerkende superstructuur en functioneert als een duurzame gedeelde woongemeenschap voor 900 studenten, promovendi en senioren. Architectuurbureau Lars Gitz Architects stond in voor het ontwerp en won er prestigieuze prijzen mee, waaronder ook de 'Architect of the Year Awards' (Best Residential Project).

Tekst: Wim Vander Haegen

Ligging

'BaseCamp Lyngby' ligt midden in de natuur, dicht bij het Lyngby-meer en op korte afstand van het door de Unesco beschermde park Dyrehaven, dat de mogelijkheid biedt om te wandelen, zeilen of kajakken. Niet minder dan 1000 fietsparkeerplaatsen moedigen het gebruik van het groenste vervoer aan. Het project bestaat uit 639 studio's voor studenten, 48 studio's voor senioren, 99 bedrijfsappartementen en een gemeenschappelijk gebouw in het centrum van de constructie.

"De visie was een gebouw te creëren dat verweven is met de natuur, daarom zijn de vormen ook geïnspireerd op de omliggende natuur. De constructie is niet recht of symmetrisch, maar organisch en gedraaid van vorm - net zoals de natuur zelf is", zegt Jon Clausen, architect MAA en partner bij Lars Gitz Architects. "Het is tevens de bedoeling om iets terug te geven aan het gebied door het project toegankelijk te maken voor het publiek, en op die manier de lokale gemeenschap aan te trekken met betrekking tot sociale, economische en milieuaspecten."

Dicht(er) bij de natuur

De organische structuur van BaseCamp Lyngby is geïnspireerd op het omringende groene gebied en de wens om mensen dicht bij de natuur te brengen en hen te motiveren tot interactie met de natuur en met elkaar. "Het is een sociaal organisme dat ontworpen is als katalysator om mensen van alle leeftijden samen te brengen. Het architectonische concept draait om het creëren van ruimtes die onbelemmerd in elkaar overvloeien en intrigerende ervaringen bieden door de hele compositie heen, van zowel de verschillende binnenpleinen als het buitenlandschap. Onverwachte en verrassende elementen en uitzichten worden vloeiend toegevoegd met het oog op 'poëzie en spiritualiteit' in

de architectuur. De hoogte stijgt langzaam met een blik op het zuidoosten, waar een prachtig uitzicht over zowel Lyngby en het Lyngby-meer als over de sculpturale compositie zich onthult."

Trapeziumvormige module

Het organische volume is speels rond kleinere binnenplaatsen gewikkeld, waardoor goed gedefinieerde intieme ruimtes ontstaan waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, kunnen lezen of gewoon van het leven kunnen genieten. Het centrale ronde gebouw is het hart van het gebied. Het versterkt visueel de structuur en verbindt ook het hele gebied door alle gedeelde functies samen te brengen, zoals het café, de fitnessruimte, werkplaatsen, chill-zones, een bioscoop, een bibliotheek, wasplaatsen, enz.

De constructie zelf bestaat uit een enkele trapeziumvormige module die telkens wordt herhaald, 180 graden gedraaid en op verschillende hoogtes gestapeld om de ronde organische structuur te creëren. Hierdoor kon het gebouw geconstrueerd worden zonder de normale bouwkosten te overschrijden. De gevelmaterialen komen overeen met de natuurlijke groene omgeving en de verticale tinten versterken de organische vorm en verwijzen naar de verticale ervaring van bomen in bossen.

Parcours naar het (groen)dak

De studio-appartementen zijn gemaakt met het idee van 'leven als een gemeenschap' in gedachten. "Met gemeenschappelijke ruimtes, gemeenschappelijke keukens en woonkamers is er ruimte om met anderen samen te zijn. Hier kunnen studenten ontspannen als ze niet op school zijn. De bouw brengt de bewoners dus niet alleen dicht bij de natuur, maar ook bij elkaar. En het is juist van het grootste belang geweest om een campusomgeving te creëren, in plaats van gewone appartementen."

“

De visie was een gebouw te creëren dat verweven is met de natuur, daarom zijn de vormen ook geïnspireerd op de omliggende natuur. De constructie is niet recht of symmetrisch, maar organisch en gedraaid van vorm - net zoals de natuur zelf is

Jon Clausen
Architect MAA en partner bij Lars
Gitz Architects

Wanneer bewoners frisse lucht nodig hebben als pauze tijdens het studeren, kunnen ze een wandeling maken op het dak van hun woning. Het is immers mogelijk om van het maaiveld naar het dak te gaan, waarop groene oases zijn gecreëerd die uitnodigen om er even te blijven. "Een van de belangrijkste kenmerken van BaseCamp Lyngby is het aaneengesloten parcours, dat aan de ene kant op de grond begint en via een slingerend parcours omhoog gaat naar het dak."

Het groendak

Het dak van het organisch gevormde gebouw is openbaar toegankelijk. Een ca. 700 m lang rondlopend pad slingert van de begane grond naar het hoogste punt van het gebouw op de zesde verdieping en gaat aan de andere kant weer naar beneden. Het parcours loopt via een pad met leefterrassen en uitkijkpunten, vanwaar men kan genieten van het uitzicht op de natuur in de omgeving."

Het dak biedt een prachtig uitzicht en gelegenheden voor mensen van verschillende leeftijden om met elkaar in contact te komen. Voor de steilere dakoppervlakken werd een speciale oplossing met zware drainage-elementen, geschikt voor intensieve groendaken, gebruikt. De bijgevoegde rubberen beschermmat houdt de beloopbare elementen op hun plaats bovenop de waterdichting.

Houtkleurige gevelpanelen

De natuur is ook aanwezig in de gevels van het gebouw. De gevelpanelen bestaan uit steenvellen, maar zien eruit als authentiek hout. "De gevelpanelen maakten het mogelijk om met verschillende houtontwerpen te spelen", legt Jon Clausen uit. "Opnieuw om de natuur te weerspiegelen, zijn we voor een willekeurige look gegaan, waarvoor een combinatie van verschillende houtkleuren is gekozen."

Het oppervlak van de platen doet denken aan hout en omdat het zoveel op echt hout lijkt, geeft het echt diezelfde warmte en organische touch. Tegelijkertijd zijn de platen gekozen omdat ze de gewenste expressie leveren binnen een economisch realistisch kader."

De platen zijn voorzien van een oppervlaktecoating die ze robuust maakt en het onderhoud vergemakkelijkt. Zo kunnen graffiti worden verwijderd en kunnen algen zich niet nestelen op de platen. De platen zijn zelfreinigend zijn en beperken de behoefte aan onderhoud tot een minimum. De platen zijn ook een goede keuze als het om duurzaamheid gaat. Het basismateriaal, steenwol, is immers van nature duurzaam, en wordt beschouwd als een onuitputtelijke grondstof.

Duurzaamheid

Het hele gebouw is gecertificeerd voor DGNB System Denmark 'niveau gold', met zijn groene

dak, zonnepanelen en tuinen voor het verbouwen van kruiden en groenten. Naast het stimuleren van de biodiversiteit zorgt het groene dak voor een regenwaterbuffer, zuivert het de lucht, verlaagt het de omgevingstemperatuur, reguleert het de binnentemperatuur en bespaart het energie. Het gevelmateriaal is gecertificeerd als BRE Klasse A+.

De ventilatie- en verwarmingssystemen zijn gebaseerd op duurzame technologieën: 90% van de energie van de afgezogen lucht wordt hergebruikt voor het verwarmen van verse lucht die het gebouw ventileert.

BaseCamp Lyngby

Plaats: Lyngby, Denemarken

Opdrachtgever: BaseCamp Vastgoed

Architectuur: Lars Gitz Architects

Ingenieur: ÅF Consult

Totale oppervlakte: 40.900 m²

Apartementen: 786

Constructietijd: 2018 - 2020

PROJECT

THE OPERA PARK

Broodnodige groene oase in druk stadscentrum

In Kopenhagen is eind oktober 2023 'The Opera Park' voltooid. De 'broodnodige groene oase' in de binnenhaven van de hoofdstad bevindt zich op een grasveld naast de Koninklijke Deense Opera en telt zes tuinen en een bloemenserre. Het nieuwe park is een realisatie van Studio Cobe die het 21.500 vierkante meter grote project omschrijft als een 'weelderig, groen parkeiland'.

Tekst: Wim Vander Haegen

Natuurlijk landschap

Door de toenemende dichtheid en bedrijvigheid, met meer inwoners en meer bezoekers tot gevolg, zijn groene recreatieruimten in de Deense hoofdstad steeds schaarser geworden. En daar wil de stad iets aan doen. Eerder berichtten we al over 'Basecamp Lyngby', waarmee Denemarken de Green Cities Europe Award 2023 in de wacht sleepte, ondertussen is daar ook the Opera Park bijgekomen.

Het terrein naast de Koninklijke Deense Opera was een bescheiden groen grasveld sinds de voltooiing van het operagebouw bijna twintig jaar geleden. Hoewel het eiland ideaal was voor de ontwikkeling van nieuwe woningen, is het volledig getransformeerd en herbergt het nu een divers en natuurlijk landschap.

Zes verschillende tuinen

Het Operapark is een openbaar park met zes verschillende tuinen: het Noord-Amerikaanse bos, het Deense eikenbos, de kersenboomgaard, het Scandinavisch bos, de Engelse tuin en de subtropische (winter)tuin. Deze laatste bevindt zich in een bloemvormige centrale kas, waarin zich ook een café en de ingang van een ondergrondse parkeergarage voor 300 auto's bevindt. "Het Operapark is een plek waar de natuur op de eerste plaats komt te midden van de stedelijke ontwikkeling van Kopenhagen", vertelde Cobe-oprichter Dan Stubbergaard bij de opening.

"Met zijn zes tuinen, meanderende paden en zorgvuldig ontworpen uitkijkpunten grijpt het project elementen van de historische, romantische tuinen van Kopenhagen aan om de

uitdagingen van vandaag aan te pakken, zoals de afname van biodiversiteit en waterbeheer."

Schilderachtige omgeving

"Het park is ontworpen voor recreatie, ontspanning en contemplatie en voorziet de stad van een groene oase", aldus Stubbergaard. "Als je door het park wandelt, krijg je het gevoel dat je de stad uit bent en ondergedompeld wordt in de natuur, waardoor je bijna vergeet dat je wel degelijk midden in het drukke centrum toeft."

Op het tuineiland staan meer dan 600 bomen, 40.000 bolgewassen en 80.000 struiken en vaste planten, waaronder 223 unieke lokale en exotische planten. Het doel was om een grote verscheidenheid aan soorten op te nemen om vogels en insecten aan te moedigen om beschutting en voedsel te vinden in het park. "De planten en bomen zijn zo geplaatst dat ze op natuurlijke wijze een schilderachtige omgeving creëren met uitzicht op de haven."

Waterbeheer

Cobe ontwierp het park met een verhoogd terrein om het te beschermen tegen overstromingen in het geval van hevige regenval of als het waterpeil in de haven aanzienlijk stijgt. Speciale regenbedden regelen het afvloeien van regenwater. Ook de groene daken van de serre en de aangelegde brug zijn specifiek ontworpen om regenwater op te vangen.

Knipoog naar de opera

Het landschapsonwerp van Cobe is bedoeld als een knipoog naar de nabijgelegen opera.

“
Net als een operapodium is het park een samengesteld landschap met een voorgrond, een middengrond en een achtergrond. De planten en bomen zijn zo geplaatst dat hun natuurlijke hoogtes het schilderachtige decor tegenover de haven creëren

"Net als een operapodium is het park een samengesteld landschap met een voorgrond, een middengrond en een achtergrond. Bezoekers van het park kunnen via een aangelegde brug met een overdekte loopbrug naar de Koninklijke Deense Opera lopen, die op een aangrenzend eiland staat en door Cobe ontworpen is als een 'organisch gevormde glazen structuur' met zwevend dak."

Het Operapark heeft verder een zwembad, een waterlelievijver en een fontein. Ondergrondse waterreservoirs zijn ontworpen om regenwater op te slaan dat gebruikt kan worden om de serre te irrigeren. Het park en de gebouwen worden van stroom voorzien door zonnepanelen op het dak van het nabijgelegen operagebouw.

Cobe - Het Operapark is een openbaar park met zes verschillende tuinen. Op het tuineiland staan meer dan 600 bomen, 40.000 bolgewassen en 80.000 kruidachtige struiken en vaste planten

Mooi zicht in de centrale serre

Prachtige 'binnentuin'

De groene daken zijn specifiek ontworpen om regenwater op te vangen

De planten en bomen zijn zo geplaatst dat hun natuurlijke hoogtes het schilderachtige decor tegenover de haven creëren

Sfeervolle waterpartijen

Bezoekers van het park kunnen via een aangelegde brug met een overdekte loopbrug naar de Koninklijke Deense Opera lopen

INTERVIEW

ANTON DE JONG

SWOT op de toekomst: de visie van Anton De Jong

We hebben geen glazen bol, de toekomst voorspellen is dus onbegonnen werk. Daarom kozen we voor ‘the next best thing’ en schotelden we enkele gerenommeerde groenprofessionals elk dezelfde vijf vragen voor. Leg hun antwoorden samen en misschien, heel misschien krijg je zo een goed beeld van wat er allemaal op ons afkomt. Aan het woord: Anton de Jong, Managing Director Husqvarna Nederland.

Tekst: Wendy Thijs

Wat is volgens jou de grootste uitdaging voor de groensector? En hoe moeten we daar best op antwoorden?

“Er is niet één grootste uitdaging, het zijn er minstens twee. Enerzijds is er het cluster van de energietransitie, klimaatverandering en verbetering van de biodiversiteit. Zonder twijfel een uitdaging waar de sector een enorme rol kan en moet spelen, en eigenlijk al speelt. Anderzijds zijn er de problemen op de arbeidsmarkt, en die zijn minstens even urgent. Er is op korte en middellange termijn een tekort aan jonge, talentvolle krachten, die ook nog eens beter geschoold moeten zijn. Want groenere binnensteden vragen ook meer handen en hersenen om ze groen te houden.”

In welke technologie of innovatie zie je een grote opportuniteit? Waarom?

“Robotisering. Als MD van Husqvarna kan ik natuurlijk ook niet anders dan robotisering als de belangrijkste oplossing voor de twee geschetste uitdagingen zien. Ook elektrificatie is van groot belang, want de klimaatproblemen lossen we alleen op als we als sector het voortouw nemen en onze projecten zoveel mogelijk realiseren met elektrisch gereedschap en transport.”

Op welke speerpunten zet jouw bedrijf momenteel vooral in? Wat wil je daarmee bereiken?

“We zetten in onze strategie heel nadrukkelijk in op elektrificatie en robotisering. Daarmee willen we het werk vergemakkelijken voor onze klanten in de groensector, het eindresultaat structureel verbeteren en ook het werk inhoudelijker naar een hoger niveau brengen.”

“We werken dus een volledig ecosysteem uit, met degelijke batterijen, gebruiksvriendelijke laadsystemen en geconnecteerde machines. Meer nog dan vroeger willen we de productie zoveel mogelijk in eigen handen hebben en de professionele machines in Duitsland houden.

Tijdens de coronacrisis hebben we immers gemerkt hoeveel problemen het kan opleveren als je te sterk afhankelijk bent van andere spelers. Als er zich nog eens een kritieke situatie voordoet, kunnen we onze klanten tenminste blijven bedienen en kunnen zij blijven vertrouwen op onze Duitse spijttechnologie.”

Wat zal volgens jou de economische dynamiek zijn in 2024? (verwachtingen op vlak van inflatie, recessie, koopkracht, opdrachten in de sector)

“Ik durf te zeggen dat, ondanks de hogere rente, inflatie en krapte op de arbeidsmarkt, voor de groensector misschien wel het beste tijdperk ooit is aangebroken. Het werkvolume daalt niet en de budgetten evenmin. We zien bijvoorbeeld aan onze Groene Stad Challenge (in samenwerking met Sweco en NLGreenlabel) dat provincies en gemeenten blijven ‘vergroenen’. Ik zie een bijzonder gezonde toekomst voor de sector, mits ondernemers in groen blijven investeren en ook in de ontwikkeling van de kennis en vaardigheden in hun teams.”

Hoe denk je in 1 tot 3 woorden over:

Klimaatvriendelijke tuin: “ontgrijzen!”

Outdoor living: “gezondheid”

AI: “belangrijk hulpmiddel”

Waterbeheer: ““ontgrijzen”

Ruimtereizen: “Hugsi”

Uitsmijter: hoe ziet onze tuin er in 2100 uit?

“Die tuin zal veel groener, maar gemiddeld ook kleiner zijn. En steeds vaker zal die tuin niet op 1, 5 of 6 meter boven of onder NAP (Normaal Amsterdams Peil) liggen, maar op 100 of 200 meter, bijvoorbeeld op het dak van een torenflat. Het onderhoud gebeurt grotendeels automatisch; bewatering, maaien, bemesten en snoeien worden gerobotiseerd. Tegelijkertijd is er een veel grotere diversiteit aan planten en insecten, omdat we de stoffenbalans zelfs op dit microniveau dankzij AI veel beter kunnen beheersen.”

“

Er is op korte en middellange termijn een tekort aan jonge, talentvolle krachten, die ook nog eens beter geschoold moeten zijn.

Want groenere binnensteden vragen ook meer handen en hersenen om ze groen te houden

Anton De Jong
Husqvarna

Een uitverkochte Christmasworld en Ambiente met tal van grote Belgische spelers

Noteer alvast 26 tot 30 januari in de agenda: dan vinden Ambiente, Christmasworld en Creativeworld opnieuw tegelijkertijd plaats in Frankfurt am Main. Zo goed als elke productgroep is volledig uitverkocht waardoor de beurs garant staat voor een zeer grote verzameling aan internationale exposanten.

Tekst & foto's: Messe Frankfurt

© Close Up - De op maat gemaakte kast van Berma is super

Als grootste van de 3 vakbeurzen spant **Ambiente** de kroon met meer dan 3.600 exposanten verdeeld over 19 hallen. De beurs is dan ook opgedeeld in verschillende grote productgroepen: Dining, Living, Giving en Working. **Christmasworld** neemt 6 hallen in waarbij de internationale exposanten hun aanbod aan feestelijke kerst- en seizoen decoratie alsook benodigdheden voor floristen en tuindecoratie zullen tentoonstellen. Tot slot vult **Creativeworld** twee hallen, goed voor bijna 250 exposanten uit 132 landen met creatieve hobby en handwerk producten.

De internationale belangstelling voor deze beurzen zal ook deze editie torenhoog zijn. Maar hoe zit het met de Belgische exposanten? Deze zijn over de 3 vakbeurzen alvast zeer sterk vertegenwoordigd. Lees verder om alle details over onze Belgische exposanten en nog veel meer te ontdekken.

Ambiente

De 2024 editie van Ambiente belooft een zeer interessante vierdaagse te worden. Meer dan 19 beurshallen, bieden een zeer interessant productaanbod binnen de Dining, Living, Giving en Working productgroepen. Vanuit België zullen er op Ambiente meer dan 50 Belgische exposanten op de beursvloer staan, waaronder onder andere The Cookware Company (8.0 G71), Berghoff Worldwide (8.0 E81), Henry Dean BV (3.1 F70), Allinox (8.0 E88), Aquanova (3.1 F28), Distri-Brands (4.2 F31), Serax (11.0 C19), Plastigi nv (3.0 G21), Import Distribution (9.3 B03), Tupperware Belgium (9.1 A56), Billiet Vanlaere (12.1 D17), Fine Dining & Living (3.0 E70), Rex London (4.2 J49) en nog vele anderen.

Christmasworld

Met de kerstperiode om de hoek, vinden we op Christmasworld de nieuwste trends voor 2025 terug inzake decoratieve kerstversiering alsook seizoens- en tuindecoratie en benodigdheden

voor floristen. Naast de grote buitenlandse spelers die ook deze editie terugkomen naar de beurs, hebben ook vele belangrijke Belgische bedrijven opnieuw hun weg naar Frankfurt gevonden. Zo vinden we onder andere Goodwill M&G BVBA met een imposante stand terug op stand 5.1 B60. Ook Jolipa neemt op stand 5.1 B20 opnieuw een groot deel van de hal in net als Timstor nv op stand 4.1 E30!. Andere Belgische exposanten zijn onder andere Spaas Kaarsen (6.0 B80), Van der Gucht Pottery & Bamboo nv (5.0 B25), D&M Depot (5.1 B27), Ava Papierwaren (6.1 B85), BGT (4.1 K17), Global Concept (4.0 B07), Ilvris (4.0 D05), Painting with Light (4.0 F30) en Rotolux (6.1 B20).

Breng onze tijdens deze editie alvast ook een bezoek aan de Christmasworld Trends 24+. Deze presentatie biedt een duidelijk overzicht van de nieuwste kleur-, patroon- en materiaal trends binnen deze industrie.

10 gratis inkomtickets !

Wenst u dit ook van dichtbij te beleven? Maak dan gebruik van onze gratis ticket actie.

Wij bieden namelijk de **eerste 10 lezers** die een mailtje sturen naar info@belgium.messefrankfurt.com met als onderwerp: "**Gratis Ambiente, Christmasworld & Creative 2024 inkomticket – Exterio**" een gratis doorlopend ticket aan. Deze inkomtickets zijn beschikbaar zo lang de voorraad strekt.

Reizen naar Frankfurt am Main met de directe ICE-treinverbinding

De ICE-trein van Deutsche Bahn brengt u 7 keer per dag vanuit Brussel-Zuid of Brussel-Noord rechtstreeks naar Frankfurt am Main in slechts 3 uur. Prijzen kunnen variëren naargelang de beschikbare plaatsen. De vroege ochtendtrein vertrekt om 06h23 vanuit Brussel-Zuid en komt aan in Frankfurt am Main voor 10h00. Perfect dus om uw beursbezoek aan te vangen! De laatste rechtstreekse terugreis verlaat Frankfurt am Main om 18h16 en komt aan te Brussel-Zuid om 21h35.

Voor mee informatie betreffende de beschikbare treinen, aarzel niet om de internationale website van de NMBS te checken via: www.b-europe.be

Vragen?

Indien u vragen heeft betreffende de Ambiente, Christmasworld of Creativeworld 2024 vakbeurs of uw beursbezoek, aarzel niet om contact op te nemen met de Belgisch – Luxemburgse vertegenwoordiging van de Messe Frankfurt in Brussel. Ons team helpt u graag op weg.

Kristof Nelis & Fien Cant
info@belgium.messefrankfurt.com
+32 (0)2 880 95 87

HOME OF
CONSUMER GOODS

christmasworld

26–30.1.2024
FRANKFURT/MAIN

ONE FOR ALL SEASONS

Seizoensgebonden en feestelijke decoraties

Ontdek de unieke veelzijdigheid van Christmasworld! Hier wordt 's werelds grootste keuze aan seizoensgebonden en feestelijke decoraties omlijst met een uitstekend evenementenprogramma: de Trends 24+ bieden volop inspiratie met betrekking tot de kleuren, materialen en ontwerpen van het seizoen, terwijl de speciale presentatie Decoration Unlimited een nieuwe dimensie toevoegt aan de ervaring op het gebied van het PoS. Spannende lezingen van experts geven u meer praktische kennis en inzichten in de branches.

info@belgium.messefrankfurt.com, Tel. +32 (0)2 880 95 88

Reserveer nu
een ticket!

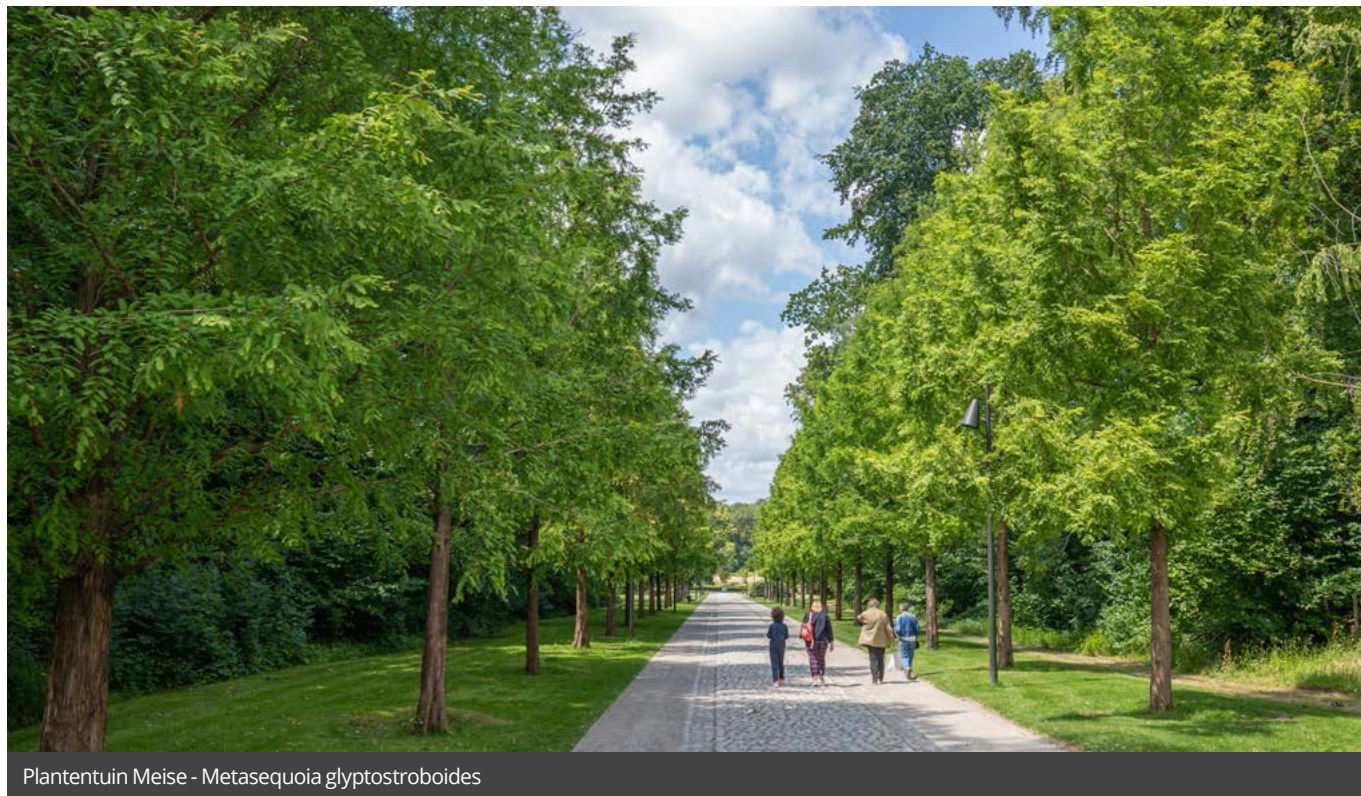

messe frankfurt

Meer ruimte voor grote bomen

We houden van bomen. Waar dan ook. In onze steden, parken, tuinen en zelfs op onze daken. Bomen bepalen het beeld dat wij van de omgeving hebben. Ze hebben een positieve invloed op onze fysieke en mentale gezondheid. En de wetenschap dat het planten van bomen ook nog eens het meest effectieve middel is om iets te doen tegen het veranderende klimaat, maken ze nog belangrijker. Hoe meer, hoe beter zou je denken. Maar de praktijk wijst uit dat niet het aantal bomen dat aanwezig is, maar de omvang van het bladerdek bepalend is voor de bijdrage die bomen aan de kwaliteit van leven leveren. Hoe groter het bladvolume, hoe meer functies de boom tegelijkertijd vervult. Hoe dit werkt, legt Marie-Ange Eneman, groenadviseur bij Boomkwekerij Ebben, uit.

Tekst & foto's: Boomkwekerij Ebben

Plantentuin Meise - Metasequoia glyptostroboides

Ecologische meerwaarde

“Hoe groter een boom, hoe groter het effect is op zijn omgeving,” vertelt Marie-Ange. “Daarbij moet je niet denken in stamomvang, maar in het effect van het kroonvolume. Steeds meer onderzoeken tonen aan dat een groter kroonvolume, ofwel een grotere boom, meer en directer bijdraagt aan het oplossen van de uitdagingen die we hebben op het gebied van klimaat, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving. Bomen hebben veel positieve effecten. Zeker in de stad.

Ze slaan CO₂ op, bieden schaduw en verkoeling, ze houden water vast bij droogte, ze filteren de lucht waardoor de luchtkwaliteit verbetert en ze bevorderen de biodiversiteit. En hoe groter een boom is, hoe meer van die functies hij tegelijkertijd vervult. Dat is ook wel logisch. Een goed gewortelde boom neemt meer water op en

verdampt meer. Bovendien biedt hij zowel bovengronds als ondergronds een groter netwerk voor biodiversiteit. Zo kan één grote boom waardevoller zijn dan twintig kleine boompjes. Wel is het in dit kader van belang om diversiteit in soorten aan te planten. We moeten monoculturen voorkomen om in de toekomst minder gevoelig te zijn voor ziektes en plagen.”

Bomenkwaliteit

Steeds vaker stappen gemeenten over van het enkel tellen van bomen naar het berekenen van het boomkroonvolume bij het aangeven van de bomenkwaliteit in de gemeente. “Het gaat niet meer enkel om het aantal bomen,” vervolgt Marie-Ange. “In de stad worden grote bomen steeds belangrijker. Om verschillende redenen. De ecologische meerwaarde is groot. Ook de mensen vinden grote bomen belangrijk. Ze

vormen een vast element in de omgeving. In Antwerpen bijvoorbeeld wordt in plaats van het aantal bomen tellen tegenwoordig gekeken naar beeldbepalende bomen.

Bomen vervullen een behoefte aan groen in de leefomgeving. Dat zou het doel moeten zijn. Hierop is de 3-30-300 richtlijn ook gestoeld. Ieder huis heeft zicht op tenminste 3 bomen, elke wijk heeft 30% bladerdek en niemand woont verder dan 300 meter van een park of groene ruimte. Dit bevordert onze gezondheid en welzijn. Tijd dus om niet meer te denken in aantallen of stamomvang maar in kroonvolume”

Vakmanschap

Het inzetten van grote bomen in de openbare ruimte levert gemeentes ook extra voordelen. Men koopt vakmanschap van jaren in.

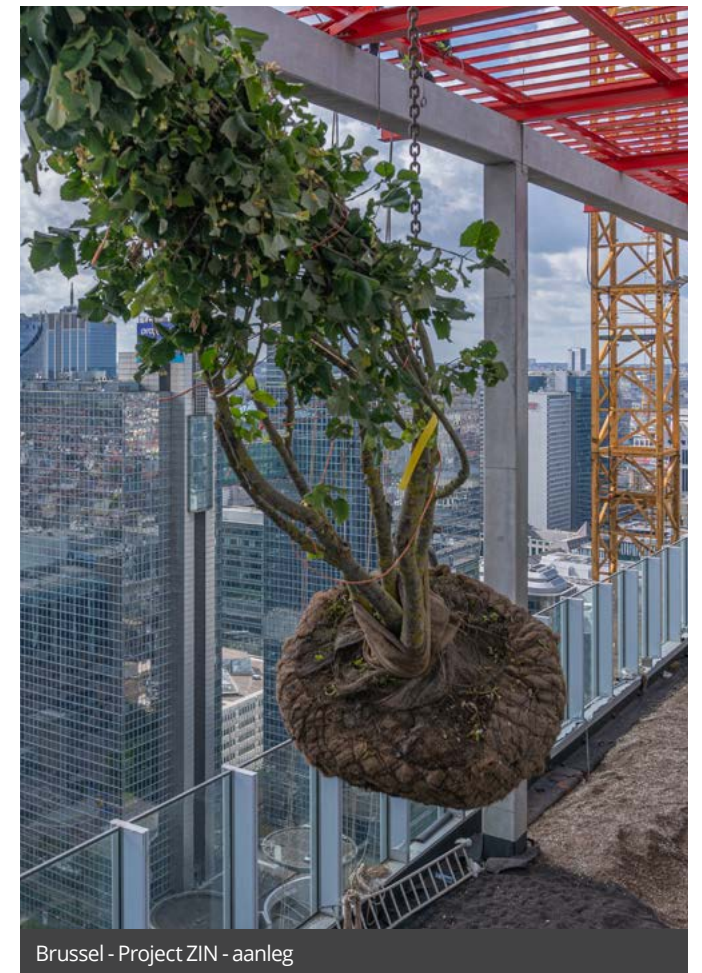
Mill (NL) - Iepenlaan - Stationsstraat - Kerkstraat

Roeselare - De Munt

Brussel - Gare Maritime

Brussel - Project ZIN - aanleg

Begeleidingssnoei - vaak een lastig karwei in de openbare ruimte - is niet meer nodig. De benodigde stamhoogte voor het verkeer is al gerealiseerd. Alleen onderhoudssnoei is nog nodig. Tegenargumenten zijn er natuurlijk ook. De aanschaf-, transport- en aanplantkosten zijn hoger. Uiteindelijk blijkt een grote boom niet duurder.

De kosten van het begeleiden van een kleine boom door de jaren heen zijn zeker zo hoog als de aanschaf van een grote. Een ander veel gehoord tegenargument is dat grote bomen minder goed aanslaan. Volgens Marie-Ange is dat een vooroordeel. “Als een grote boom goed

voorbereid is, heeft hij evenveel kans op goed aanslaan als een kleine. Bij ons op de kwekerij verplanten we een boom regelmatig, waarbij we er op letten dat de onderlinge afstand voor de kroon voldoende is.

We doen zowel begeleidingssnoei als wortelsnoei. Dat laatste houdt in ondersnijden of effectief verplaatsen. Het is van belang om te zorgen voor een goede balans tussen het kroonvolume en het wortelvolume. Bovendien snoeien wij een boom zodanig dat de onderste takken dun genoeg blijven om hem, als dat later gewenst is, ook nog op te kunnen kronen.” Behalve vakmanschap koop je tijd. Een groot voordeel

voor bijvoorbeeld de gemeentes die beeldbepalende bomen of bomen met een hoge stamhoogte nodig hebben en voor de particuliere tuinbezitter die graag zijn tuin een volwassen uitstraling wil geven.

Wat is een grote boom?

De vraag wanneer een boom een grote boom is, is niet zo eenvoudig te beantwoorden. Vaak wordt als indicatie een omvang van meer dan 50 of 60 cm. gegeven. En bij meerstammige bomen een hoogte vanaf 6 of 7 meter. Marie-Ange: “Wat groot is, hangt af van het referentiekader, de opdrachtgever en van het type project. Is het een

Wijnegem - Kanaal Vervoordt

Marie-Ange Eneman, groenadviseur bij Boomkwekerij Ebben

Maastricht (NL) - Plein

Daktuin - Boomkwekerij Ebben

boom voor een plein, park, laan, landgoed of in een tuin? Dat verschilt nogal in perceptie.

Een boom is in ieder geval niet groot omdat hij een bepaalde leeftijd heeft. Platanen, eiken of iepen groeien bijvoorbeeld snel en zijn op jonge leeftijd al groot. Terwijl traag groeiende bomen, zoals de gele kornoelje al oud moet zijn voordat ze voor hun soort groot zijn. Grootte is ook niet altijd hoogte of dikte. Het zou veel meer gemeten moeten worden in kuub kroonvolume.”

“Bij vormbomen of leibomen is de vorm leidend en niet het kroonvolume. Het kroonvolume is over het algemeen bescheiden van omvang en daardoor is het wortelvolume ook niet al te groot. Ze bieden dan ook een perfecte oplossing voor plaatsen waar weinig ruimte is, zoals kleine tuinen, terrassen, langs smalle straten. Vormbomen nemen boven- en ondergronds niet meer ruimte in dan je ze wilt geven. Maar bieden

wel nestgelegenheid, schaduw op gevels en seizoensbeleving.”

Economische meerwaarde

Dat grote bomen milieuvordelen bieden is evident. Maar er is méér. “Onderzoek toont aan dat de aanwezigheid van groen in de directe omgeving de waarde van vastgoed met 4 tot 15% verhoogt. Tel daar de baten van de ecosysteemdiensten bij op en ook het economisch voordeel is duidelijk. Voor wie uit wil rekenen hoe groot het voordeel is: het softwareprogramma I-Tree zet de waarde van bomen om naar euro's.” aldus Marie-Ange.

Conclusie

De conclusie die we hieruit kunnen trekken is dat de impact van grote bomen enorm is. Zowel de ecologische als economische voordelen zijn evident. En het mooie is dat het resultaat van grote bomen direct merkbaar is. Dus waarom zou je tientallen jaren wachten op het groter worden van bomen en struiken als je ook nu al

van al die diensten die bomen ons leveren, kunt genieten?

Zeker voor de stedelijke omgeving betekent de keuze om grote bomen te planten een keuze voor een gezondere leefomgeving. Daarbij moeten we wel zorgen voor standplaatsen waar een boom honderden jaren kan blijven staan.

Boomkwekerij Ebben

Beerseweg 45
5431 LB Cuijk
Nederland

+31 (0)485 31 92 54
m-a.eneman@ebben.nl
www.ebben.nl

ACTUA

ONTHARDING

Ternat maakt werk van ontharding

Vlaanderen is een van de meest verharde regio's van Europa. Een tastbaar gevolg daarvan is de grote droogte en wateroverlast waar Vlaanderen de laatste jaren mee worstelt. Ook Ternat blijft hiervan niet gespaard. Om zich hiertegen te wapenen maakt het lokaal bestuur werk van ontharding van het openbaar domein.

Tekst: Wim Vander Haegen

Groener en milieuvriendelijker

“We zijn gestart met het ontharden van het gemeenteplein. We kregen hiervoor gratis begeleiding van de provincie Vlaams-Brabant”, zegt Geert de Feyter, schepen van milieu en duurzame ontwikkeling. In samenwerking met Kiemkracht legde Ternat drie plantvakken aan en beplante die met klimaat-robuste, inheemse, biodiverse planten. “Op deze manier krijgt het gemeenteplein, dat voorheen een woestijn van klinkers en beton was, een mooier, groener en milieuvriendelijker uitzicht.”

Aangenamere leefomgeving

Ontharden en de vrijgekomen ruimte vergroenen heeft tal van voordelen. Er ontstaat meer ruimte voor natuur en water, hittestress in de zomer neemt af en in de winter is er minder overstromingsgevaar. De groene accenten zorgen bovendien voor een aangenamere

leefomgeving, het brengt rust en ruimte.

“De volgende jaren vervangen we op verschillende pleintjes en parkings stenen en beton door bomen en planten. De eerste schetsen zijn hiervoor in opmaak. We worden hiervoor bijgestaan door het studie bureau Avantgarden”, laat Geert de Feyter nog weten.

Klimaatneutrale provincie

De acties kaderen in het gemeentelijk klimaatactieplan, waarin het lokaal bestuur zich engageert om tegen 2030 1 m² per inwoner te ontharden. “We ondersteunen 10 gemeenten, waaronder Ternat, in projecten rond het klimaatbestendig inrichten en beheren van het openbaar domein”, legt Bart Nevens, gedeputeerde voor leefmilieu van de provincie Vlaams-Brabant uit. “De ondersteuning focust op de begeleiding van de gemeente bij de

Prov. Vlaams-Brabant - Plantvakken zorgen voor het ontharden van het gemeenteplein

uitvoering van concrete acties op het terrein. We willen tegen 2040 een klimaatneutrale en klimaatbestendige provincie zijn. Daarom helpen we ook 43 gemeenten bij de opmaak van hun klimaatplan en steunen we projecten die helpen om de doelstellingen van het provinciale en de gemeentelijke klimaatplannen te halen.”

ARTIKEL

Plant beschermt nakomelingen via bodem

Planten die zijn geïnfecteerd met een waterschimmel beïnvloeden de bacteriën in de bodem dusdanig dat die op hun beurt de volgende generatie planten tegen dezelfde ziekteverwekker beschermen. Dat schrijven plantonderzoekers van de Universiteit Utrecht in het wetenschappelijke tijdschrift Nature Microbiology. De nieuwe kennis biedt de kans op minder afhankelijkheid van gewasbeschermingsmiddelen

Gunstige bodembacteriën

De wisselwerking tussen planten en bodemorganismen gaat volgens verder dan gedacht. “De bacteriën in de bodem zijn belangrijk voor de gezondheid van planten”, zegt onderzoeker Roeland Berendsen, verbonden aan de Universiteit Utrecht. “Dat zien we bijvoorbeeld als de laboratoriumplant Arabidopsis thaliana, ofwel de zandraket, is geïnfecteerd met de ziekteverwekkende waterschimmel 'valse meeldauw'. De plant scheidt dan stofjes uit om een zeer specifieke set van probiotica aan te trekken, met name gunstige bodembacteriën.” Daarmee koopt de plant als het ware zijn eigen bescherming.

Buitenlandse laboratoria

Uit onderzoek blijkt nu dat ook de samenstelling van bacteriën op de stengel en bladeren van de plant verandert na een infectie met valse meeldauw. “Juist op de bovengrondse delen

vonden we in het lab een enorme toename van heel specifieke bacteriën die de plant beschermen tegen de ziekteverwekker”, geeft onderzoeker Pim Goossens aan. Om te controleren of de resultaten algemeen gelden voor met valse meeldauw geïnfecteerde zandraketten, vergeleken de onderzoekers de Utrechtse samenstelling van beschermende bacteriën met die in laboratoria in het buitenland. “Wereldwijd leven honderdduizenden soorten bacteriën. Tot onze verbazing vonden wij precies dezelfde bacteriële sub-gemeenschappen terug op planten uit labs in Duitsland en Engeland.”

Anti-infectie-erfenis

Planten rekruteren deze bacteriën uit de bodem, waarna de bacteriën toenemen op de bladeren en de ziekte onderdrukken. Met het aantrekken van de bacteriën kan de plant uiteindelijk ook de gezondheid van volgende generaties veiligstellen. Berendsen: “Nadat de plant afsterft, blijven

die stengelbacteriën in de bodem achter. Een nieuwe generatie planten profiteert direct van die beschermende anti-infectie-erfenis doordat de goede bacteriën zich op de stengel en de bladeren van de jonge plant kunnen vestigen.”

Ziektewerende grond

De wetenschappers hebben goede hoop dat hun nieuwe resultaten in de toekomst bruikbaar zullen zijn in onder meer de landbouw. “Boeren passen vaak gewasrotatie toe om overwinterende ziekteverwekkers in de bodem niet de kans te geven om de volgende lente direct nieuwe jonge planten te infecteren. En dan nog gaat in de landbouw, ondanks bestrijdingsmiddelen, gemiddeld een kwart van de planten verloren. Nu weten we waarom het voor sommige gewassen, bijvoorbeeld tarwe, juist gunstig kan zijn om doorgezaaid te worden. Ze profiteren van het gunstige microbiom in de bodem dat de vorige generatie zelf heeft gecreëerd.”

SWOT op de toekomst: de visie van Marie-Ange Eneman

We hebben geen glazen bol, de toekomst voorspellen is dus onbegonnen werk. Daarom kozen we voor ‘the next best thing’ en schotelden we enkele gerenommeerde groenprofessionals elk dezelfde vijf vragen voor. Leg hun antwoorden samen en misschien, heel misschien krijg je zo een goed beeld van wat er allemaal op ons afkomt. Aan het woord: Marie-Ange Eneman, groenadviseur bij Boomkwekerij Ebben en gespecialiseerd in het adviseren van professionals over het planten van struiken en bomen.

Tekst: Wendy Thijs

Wat is volgens jou de grootste uitdaging voor de groensector? En hoe moeten we daar best op antwoorden?

“De groensector staat voor een aantal grote uitdagingen. We moeten met z’n allen anticiperen op de toekomst. Door klimaatverandering hebben we te maken met steeds extremere weersomstandigheden. Als groensector hebben we de opgave hierop in te spelen. Maar hoe zorgen we dat het juiste assortiment er komt en hoe waarborgen we kwaliteit? Het proces van bomen kweken, duurt tientallen jaren. Dat betekent dat het noodzakelijk is om snel kennis te vergaren van bomen die bestand zijn tegen klimaatverandering of die in een ander weertype goed gedijen. Hier is al diepgaand onderzoek naar gedaan, maar verder onderzoek blijft nodig.”

“Daarnaast moeten we ook zorgen voor een grotere diversiteit aan soorten om problemen met ziekten en plagen te voorkomen. Monoculturen zijn risicovol. Daarvan zijn er voorbeelden genoeg. Denk aan de lanen met eiken waar de eikenprocessierups zich eenvoudig kon verspreiden. Of de paardenkastanjelaan in Brussel die volledig gekapt moest worden. Dat willen we niet. Meer diversiteit betekent meer risicospreiding en groeiplaatsen moeten hierop ingericht worden.”

“Daarnaast zien we een tendens om inheemse bomen te planten, zelfs in een stedelijke omgeving. Die populariteit is ontstaan vanuit het idee dat het beter is voor de biodiversiteit. Maar het dogmatisch vasthouden hieraan is bedenkelijk. Veel inheemse bomen houden niet van een versteende omgeving of van hitte en droogte. In de stad heerst steeds meer een landklimaat en een combinatie met landklimaatbomen ofwel uitheemse soorten, zou in veel gevallen beter zijn. Ook uitheemse soorten kunnen bijdragen aan biodiversiteit. Dat betekent dat er een andere mindset nodig is. Een uitdaging op zichzelf.”

In welke technologie of innovatie zie je een grote opportuniteit? Waarom?

“Iedereen wil uitzicht op groen en in de toekomst zal groen dan ook een steeds grotere rol gaan spelen in de leefbaarheid van de stad. Het gaat dan niet meer om het aantal bomen dat er staat, maar om het percentage oppervlakte dat met groen bedekt is. In de stedelijke omgeving zijn groeiplaatsen echter beperkt. Daktuinen, gevelgroen en verplaatsbaar groen (in bakken) bieden een oplossing. Het biedt de stedeling de mogelijkheid tot groenbeleving.”

“Daarnaast biedt meer samenwerking met ontwerpers of groenbeheerders ook mogelijkheden om de doelen te bereiken. Betrek de boomkweker al in het voortraject van uitdagende projecten, maak gebruik van zijn expertise en waarborg daarmee dat de juiste soorten gekozen worden.”

Op welke speerpunten zet jouw bedrijf vooral in? Wat wil je daarmee bereiken?

“Om alle uitdagingen het hoofd te bieden, is groenkennis onontbeerlijk. Parate vakkennis is in de markt echter steeds minder aanwezig. Daarom ontwikkelden we de TreeEbb, een online bomenzoektool met een enorme collectie soorten en uitgebreide informatie per soort. Je kunt filteren op vele opties: van standplaats of toepassing tot vele plantkenmerken zoals vorm, kleur, afmetingen etc. Maar ook de klimaatbestendigheid en waarde voor biodiversiteit zijn in deze encyclopedie terug te vinden. Het is een platform voor groenprofessionals waarin de kennis over bomen wordt gedeeld. De kennis en het vakmanschap van Boomkwekerij Ebben, opgedaan in 160 jaar, zetten we in voor de projecten van onze klanten. We delen onze kennis én ontzorgen onze klanten.”

Wat zal volgens jou de economische dynamiek zijn in 2024?

“Veranderende marktomstandigheden zorgen voor een stagnatie van nieuwbouwprojecten. Wanneer nieuwe bouwprojecten geen doorgang vinden, betekent dit dat er ook geen nieuwe groenprojecten opgestart worden. Dit zal vooral in Nederland merkbaar zijn. Bij een crisis merkt de groensector dit als laatste.”

“Tegelijkertijd blijft de vraag naar groen bestaan. Bomen zijn van wezenlijk belang voor een gezonde stad. Ze bieden schaduw, verkoeling, waterberging, ze verbeteren de luchtkwaliteit, verminderen de CO2 in de lucht, dragen bij aan de biodiversiteit en veraangename bovendien het leefklimaat. Het vertaalt zich in een stijging van de economische waarde van een groene woon- en leefomgeving.”

Hoe denk je in 1 tot 3 woorden over:

- **Klimaatvriendelijke tuin:** “veerkrachtig, biodivers, héél groen”
- **Outdoor living:** “natuurbeleving, klimbomen, eetbare tuin”
- **AI:** “herontdekking, kwaliteitsverhoging, ontwikkeling”
- **Waterbeheer:** “waterberging, druppel-efficiëntie, beheer waterstanden”
- **Ruimtereizen:** “Prioriteer de klimaatmissie”

Uitsmijter: hoe ziet onze tuin er in 2100 uit?

“We hebben in 2100 meer daktuinen en terrastuinen. Tuinen zullen over het algemeen kleiner zijn en zo efficiënt mogelijk ingericht zijn. Met bijvoorbeeld meer vormbomen om privacy te creëren. De openbare ruimte zal in 2100 natuurlijker ingericht worden. Met meer aandacht voor waterbeheer en waterbuffering.”

Nature-based solutions: dé oplossing voor klimaatadaptieve steden?

Vandaag kampen onze steden met heel wat sociale, economische en ecologische uitdagingen. Die zullen naar alle waarschijnlijkheid alleen maar groter worden door de toenemende verstedelijking en de gevolgen van de klimaatverandering. De grootschalige vervangingen van natuurlijke ecosystemen door bebouwde gebieden is nefast voor de lucht- en waterkwaliteit, beknot de beschikbaarheid van groene ruimte en werkt grondstoffenschaarste in de hand. Kunnen op de natuur gebaseerde oplossingen (NBS) het tij helpen keren?

Tekst: Wendy Thijs

“

De beschikbaarheid van en toegang tot stedelijk groen zijn belangrijke indicatoren om de leefbaarheid van een stad te beoordelen

NBS: multifunctioneel en kostefficiënt

Nu de temperaturen wereldwijd stijgen, neemt ook de frequentie en intensiteit van natuurrampen toe. Dichtbevolkte gebieden zijn bij uitstek kwetsbaar voor overstromingen, droogtes en hittegolven. Met groendaken, uiterwaarden, open groene ruimten, stadsbomen, bioretentiebekkens en andere op de natuur gebaseerde oplossingen (NBS) kunnen we deze uitdagingen aanpakken. Dat ze de stedelijke biodiversiteit waarborgen en de aantrekkelijkheid en levenskwaliteit in stedelijke gebieden verhogen, is mooi meegenomen.

Net omdat NBS naast ecologische ook heel wat sociale en economische voordelen met zich meebrengen, worden ze ook wel 'no-regret' oplossingen genoemd. Die multifunctionaliteit kan er bijvoorbeeld zo uitzien:

- **Groene muren en daken** zijn goed voor de stedelijke biodiversiteit, maken een gebied aantrekkelijker en zorgen ervoor dat huurders minder koeling nodig hebben.
- **Stadstuinen** vergroten de voedselsovereiniteit, verbeteren de sociale cohesie, bieden mogelijkheden om te leren en dragen bij aan de stedelijke biodiversiteit.
- **Bossen en vegetatie** in en rond stedelijke gebieden houden koolstof vast, reguleren het microklimaat, zuiveren de lucht en verminderen het stadslawaai. Tijd doorbrengen in de natuur verbetert bovendien de geestelijke gezondheid en het welzijn.

De bijdrage die NBS aan de economie leveren, kan heel precies in kaart worden gebracht. In China worden de luchtzuiverende en temperatuurregulerende diensten van de bosesystemen in Beijing bijvoorbeeld jaarlijks gewaardeerd op 7,72 miljard yuan (1,03 miljard euro). Die schatting is voornamelijk gebaseerd op de vermeden luchtverontreinigingsheffingen en elektriciteitsbesparingen. Combineer de multifunctionaliteit met een relatief lage implementatie- en onderhoudskost en je begrijpt waarom deze oplossingen een kosteneffectieve manier zijn om stedelijke uitdagingen aan te pakken.

Strategie voor duurzame stedelijke ontwikkeling

Op natuur gebaseerde oplossingen kunnen zowel in als rond steden worden ingezet.

- **Binnen steden** zorgen ze voor natuurlijke schaduw en neutraliseren ze het hitte-eilandeffect. Ze vangen het afvloeiend water op, verminderen de luchtvervuiling en bieden ruimte voor recreatie.
- **Rond steden** kunnen ze deel uitmaken van stedelijke en regionale samenwerkingsverbanden met betrekking tot waterbeheer, recreatiegebieden, natuurbranden, CO₂-vermindering en andere cruciale domeinen.
- **Buiten de stad** kunnen ze worden ingezet bij de aankoop van goederen en infrastructuur en bij beslissingen over de bebouwde omgeving die een impact hebben op de stedelijke toeleveringsketens.

Op de natuur gebaseerde oplossingen bieden dus heel wat voordelen, zowel voor stadsbesturen als bewoners. Toch moet er nog veel gebeuren voor ze op brede schaal kunnen worden uitgerold. Wanneer duidelijk bewezen wordt hoe efficiënt ze zijn, zal het veel gemakkelijker worden om de nodige middelen en het nodige budget vrij te maken. Lokale overheden hebben ook een belangrijke rol te spelen. Zij moeten samenwerkingsverbanden faciliteren zodat NBS over verschillende sectoren heen worden ingezet.

Natuur-gebaseerde oplossingen voor stadsvernieuwing

De beschikbaarheid van en toegang tot stedelijk groen zijn belangrijke indicatoren om de leefbaarheid van een stad te beoordelen. Met NBS kan je een aantrekkelijke omgeving creëren en de levenskwaliteit, gezondheid en het welzijn van inwoners verbeteren.

Bijvoorbeeld door:

- het aantal binnenstedelijke rijstroken te verminderen om ruimte te maken voor groene wegen, die de luchtkwaliteit verbeteren en het gebruik van alternatieve vervoersmiddelen aanmoedigen;
- vervuilde en aangetaste rivieren en wetlands te herstellen tot bijna-natuurlijke systemen, waardoor tegelijkertijd de waterkwaliteit en de waarde van onroerend goed stijgt.

NBS kunnen daarnaast gebruikt worden om stedelijke vernieuwingsprocessen te stimuleren

door achtergestelde en verwaarloosde woon- en industriegebieden te herstellen.

Zo kan men:

- voormalige fabrieksterreinen en onbenutte infrastructuur afbreken en ontgiften met behulp van **bioremediatie** zodat ze getransformeerd worden tot openbare groene ruimten voor recreatie;
- verlaten gronden omtoveren tot **gemeenschapstuinen en stadsboerderijen** om de sociale cohesie te versterken en achtergestelde stedelijke gebieden te regenereren.

Op de natuur gebaseerde oplossingen kunnen verschillende vormen aannemen, bijvoorbeeld:

- **Beboste stroomgebieden** die schoon water leveren en koolstof opslaan.
- **Stedelijke wetlands** die de infiltratie van water verhogen en overstromingsrisico's verminderen.
- **Stedelijke en randstedelijke boerderijen** die voedselkilometers verminderen en mensen in contact brengen met het voedsel dat ze eten.
- **Parken, straten met bomen, groendaken en -gevels** die het stedelijke hitte-effect verminderen en de waterafvoer versnellen, terwijl ze de geluidsoverlast,

luchtvervuiling en de koelingsvraag verminderen.

- **Stadsparken** die mensen in contact brengen met de natuur en eilanden van biodiversiteit vormen.
- **Duinen** die kuststeden beschermen tegen stormvloed.

De aquaponics stadsboerderij in Anderlecht

Voor een concreet voorbeeld moeten we het niet ver gaan zoeken: de BIGH aquaponics boerderij in Anderlecht is een schoolvoorbeeld voor duurzame lokale voedselproductie. Het kadert binnen de plannen van Brussel om tegen 2030 30% van zijn voedsel lokaal in te kopen. De boerderij staat op het dak van het Foodmet-gebouw, een voedingshal die deel uitmaakt van de beroemde Abattoir-site in Anderlecht. Op de 4000 m2 grote dakboerderij worden sinds 2018 vis, fruit, (micro)groenten en kruiden gekweekt. Lille krijgt binnenkort ook zijn eigen aquaponics boerderij en op andere plekken in België en Frankrijk zijn ontwikkelingsprojecten gaande.

De boerderij werd op het dak van een bestaand gebouw gezet om diens energie-overschotten te kunnen gebruiken en zo de klimaatimpact te beperken. De benodigde elektriciteit wordt

geleverd door de zonnepanelen van de Abattoir site en een ingenieus watersysteem minimaliseert het watergebruik. Een eigen grondwaterput, het opvangen van regenwater en een voortdurend hergebruik van water reduceert de waterbehoefte aanzienlijk.

De gebruikte materialen zijn duurzaam en herbruikbaar en waar mogelijk trouw aan het cradle-to-cradle concept. Zo bestaan de muren van het gebouw gedeeltelijk uit plantaardige vezels, zijn de vloeren gemaakt van gerecycleerde panelen en doen oude containers dienst als kantoor.

Dergelijke stadslandbouw brengt de voedselproductie dicht bij de consumenten, verhoogt de duurzaamheid van de waardeketen en levert voordelen op voor de gemeenschap. BIGH werkt samen met lokale bedrijven en telers om ervoor te zorgen dat de productie van de boerderij complementair is aan de bestaande voedselvoorziening.

In veel Japanse steden vind je groene muren en daken, stadstuinen, parken, straten met bomen, groendaken en groengevels

De BIGH aquaponics boerderij in Anderlecht is een schoolvoorbeeld voor duurzame lokale voedselproductie

Op de 4000 m² grote dakboerderij op het dak van het Foodmet-gebouw worden sinds 2018 vis, fruit, (micro)groenten en kruiden gekweekt

SWOT op de toekomst: de visie van Nico De Broyer

We hebben geen glazen bol, de toekomst voorspellen is dus onbegonnen werk. Daarom kozen we voor ‘the next best thing’ en schotelden we enkele gerenommeerde groenprofessionals elk dezelfde vijf vragen voor. Leg hun antwoorden samen en misschien, heel misschien krijg je zo een goed beeld van wat er allemaal op ons afkomt. Aan het woord: Nico De Broyer, General Manager bij ACO.

Tekst: Wendy Thijs

Wat is de grootste uitdaging voor de groensector? En hoe moeten we daar best op antwoorden?

Nico: “Er zijn er enkele. Er is de bedreiging van de inheemse fauna en flora. Om deze veilig te stellen, moeten we enerzijds de wateroverlast beperken door een goede afwatering, zowel op openbaar als op privaat terrein. Anderzijds moeten we er nog veel meer voor zorgen dat regenwater wordt ingezet om op natuurlijke wijze grondwater aan te vullen.”

“Breder blijft de klimaatverandering natuurlijk een grote uitdaging voor de sector omdat zij deze kan helpen tegengaan. Het vraagt wel een hele aanpassing en een nieuwe mindset. Routines moeten worden doorbroken en nieuwe expertise moet worden ontwikkeld. De veranderende weersomstandigheden hebben al een impact op de natuur: insecten emigreren en bloeitijden verschuiven. In de steden laat de hittestress zich steeds meer voelen en neerslagpieken brengen wateroverlast en andere problemen met zich mee. Het vergroenen van de infrastructuur en het aanleggen van afwateringsoplossingen kan hier tegengewicht bieden.”

“Als we de klimaatverandering succesvol willen tegengaan, zijn er veranderingen nodig op vlak van mobiliteit en landschap. We moeten steden en dorpen ontharden zodat de natuur weer meer plaats krijgt. Landschap zal op meetings niet meer het laatste agendapunt zijn, maar een element dat van bij het begin wordt opgenomen in de plannen. De coronaperiode heeft ervoor gezorgd dat de waardering voor groen is toegenomen. Men beseft dat het meer is dan een vorm van decoratie. Dat groen geen kostenpost is, maar echt iets oplevert.”

In welke technologie of innovatie zie je een grote opportuniteit? Waarom?

Nico: “In technologieën die ervoor zorgen dat niet alleen regenwater, maar ook vervuild water weer zuiver wordt zodat we het aan de natuur kunnen teruggeven. Daarom hebben we al een breed assortiment in waterbehandeling, met KWS en vetafscheiders, sedimentatietanks en een granulaatafscheider die microplastics tegenhoudt (de GranuloSmart).”

“Momenteel ontwikkelt ACO Group onder de noemer ‘we care for trees’ slimme irrigatieoplossingen om meer groen in stedelijke omgevingen mogelijk te maken. Automatische irrigatie met sensortechnologie zorgt ervoor dat de stadsbomen ondanks de droogte en hitte toch kunnen groeien. De sensor meet en verschaft continu gegevens over bodemvocht, waterniveau, temperatuur, luchtdruk, vochtigheid en andere relevante factoren. Dankzij de automatische irrigatie krijgen de stadsbomen toch een grote kruin en ontwikkelen de wortels zich zelfs in de moeilijkste omgeving op een optimale manier.”

Op welke speerpunten zet jouw bedrijf vooral in?

Nico: “Wij willen vooral ons steentje bijdragen aan het slimme beheer van regenwater. Regenwater is kostbaar en onmisbaar. Het kan soms verwoestend zijn, maar het is tegelijk van vitaal belang en het verdient onze zorg. Ook het reinigen en hergebruik van water blijft hoog op onze agenda staan.”

“Naar producten toe ontwikkelen we momenteel afvoergoten uit duurzame materialen die waterdicht zijn en ook op esthetisch vlak een meerwaarde bieden. Daarmee willen we steden en gemeenten helpen bij het leefbaar en mooi maken van de publieke ruimte.”

Wat zal volgens jou de economische dynamiek zijn in 2024?

Nico: “Particulieren investeerden tijdens de pandemie massaal in hun tuin, maar na die periode zagen we een terugval. De investeringen waren achter de rug of het budget ging weer naar andere zaken zoals reizen of restaurantbezoekjes. In de openbare ruimte blijven de investeringen wel op peil nu men het belang van groen en waterbeheer meer erkent. Dit biedt zeker kansen, al is het afwachten wat het verkiezingsjaar 2024 brengt.”

“Het stilvallen van de woningmarkt zal zeker ook een impact op de groensector hebben. De hoge rentevoeten, gestegen materiaalprijzen en het personeelstekort waar veel bedrijven mee kampen zetten een

“

De coronaperiode heeft ervoor gezorgd dat de waardering voor groen is toegenomen. Men beseft dat het meer is dan een vorm van decoratie. Dat groen geen kostenpost is, maar echt iets oplevert

Nico De Broyer
General Manager ACO

rem op de bouw- en renovatiemarkt. De oorlogen tussen Hamas en Israël en tussen Oekraïne en Rusland maken de situatie nog onzekerder. Het is dus moeilijk om voorspellingen te doen.”

Hoe denk je in 1 tot 3 woorden over:

- **Klimaatvriendelijke tuin:** “bijzonder belangrijk”
- **Outdoor living:** “genieten”
- **AI:** “behoedzaam inzetten”
- **Waterbeheer:** “collect, clean, hold, reuse”
- **Ruimtereizen:** “pale blue dot”

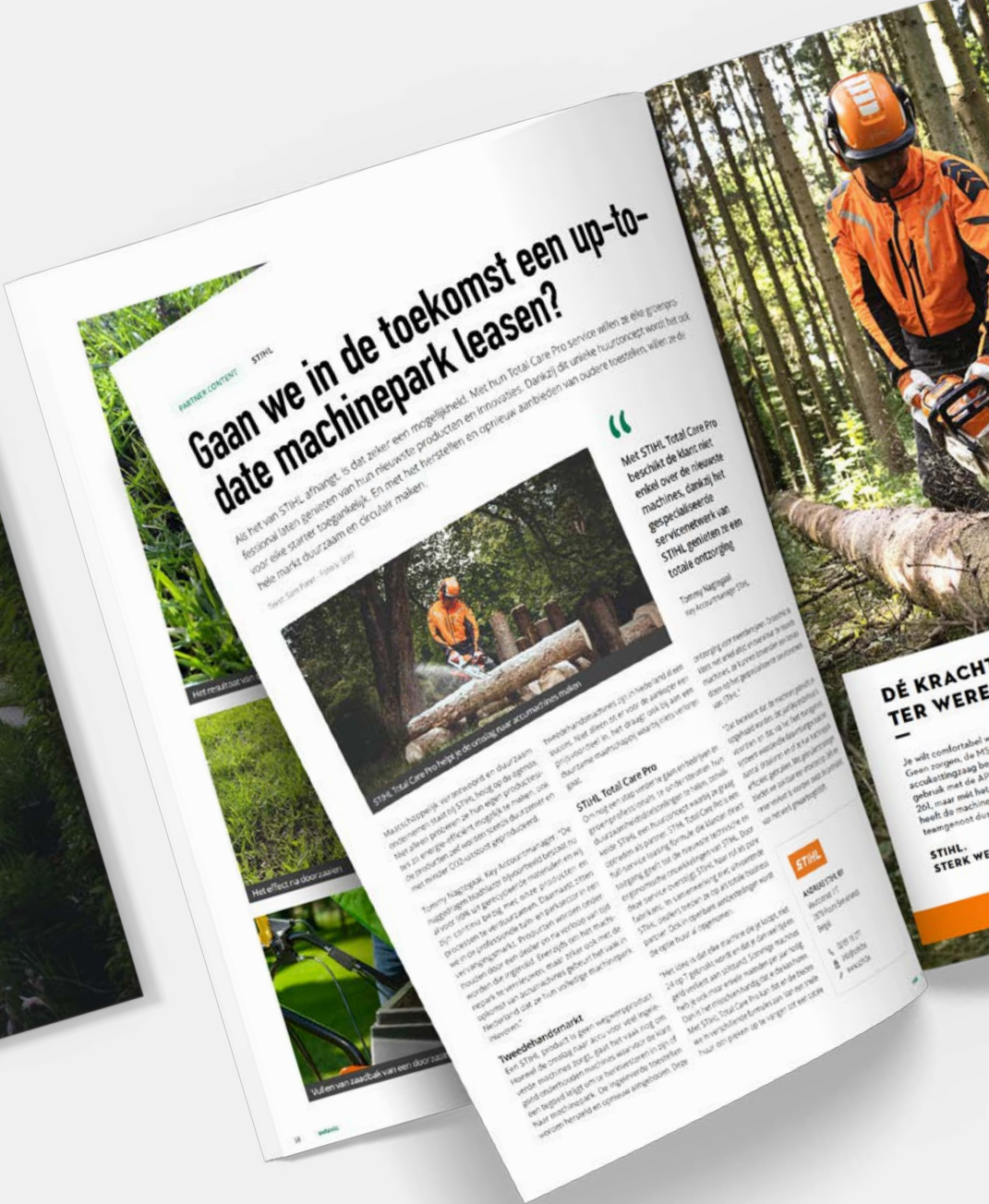
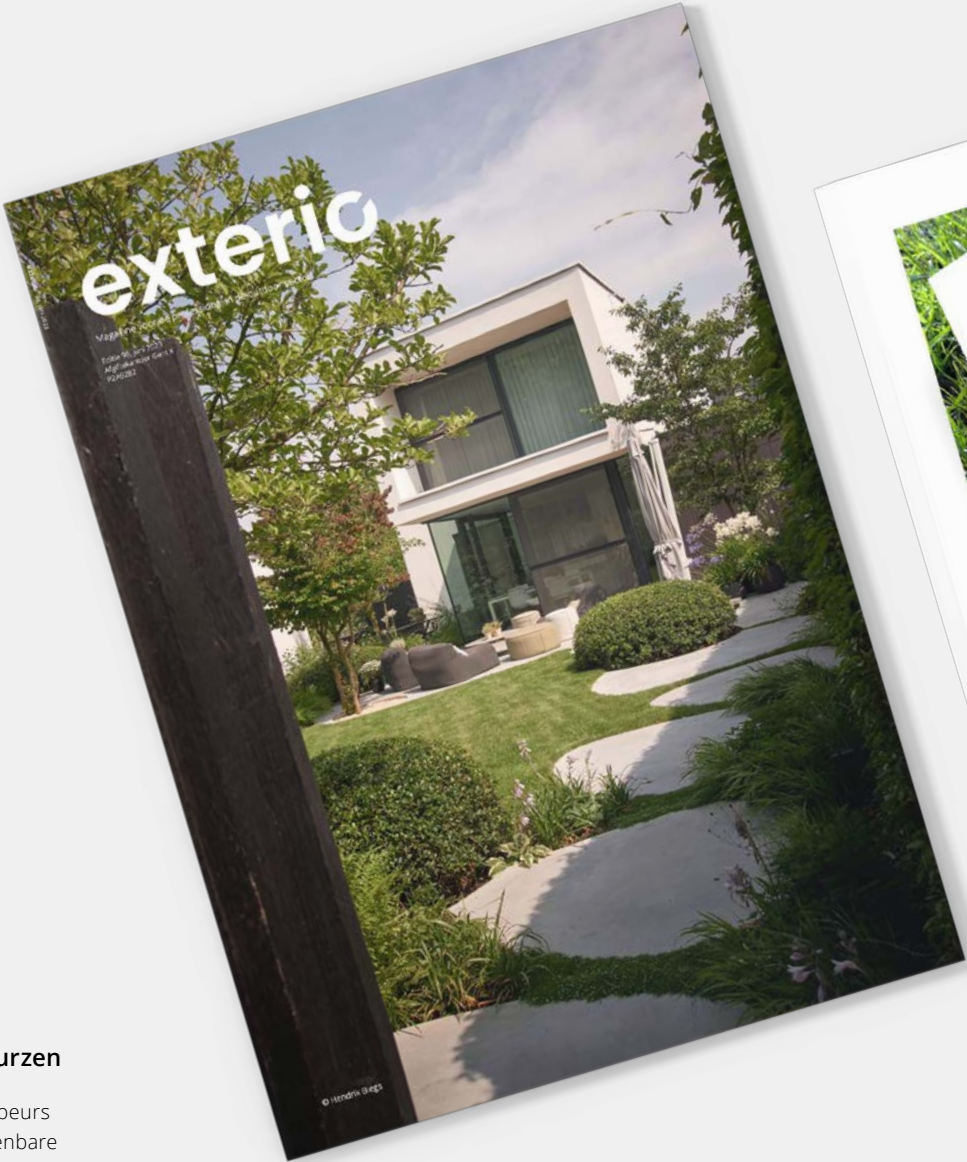

Communiceren over een project? Een nieuw product in de markt zetten? Gekwalificeerde leads ontvangen?

Profileer dan jouw bedrijf in Exterio, door professionals uitgeroepen tot favoriete b2b-magazine in de outdoor sector.

Scan de QR-code en download de mediakit 2024

Groot bereik in print

Elke editie van Exterio circuleert intern bij de bedrijven, waardoor ons magazine elk kwartaal meer dan **20.000 lezers** bereikt.

Tweetalig merk

Exterio is onze merknaam voor beide landstalen. Alle content verschijnt zowel in het Nederlands als in het Frans **zonder meerkost**.

Vernieuwd online platform

Het meertalig online platform in combinatie met onze unieke content zorgt ervoor dat exterio.be maandelijks **6.000 bezoekers** genereert.

Focus op de lezer verhoogt jouw ROI

Wij investeren op vraag van onze lezers bewust in objectieve content. Dit zorgt ervoor dat ons magazine aandachtig gelezen wordt en dus onze lezers **jouw boodschap maximaal opmerken**.

Kalender

Editie	Verschi	Thema's	Special	Beurzen
Editie 101	maart	Watermanagement - Openbare Ruimte - Groendaken & groengevels - Terrassen - Opritten - Bestrating - Zwembaden - Zwemvijvers - Meststoffen - Tuin & parkmeubilair - Planten & bomen - Software - Gereedschap	Tuincentra & retail Machines: zaai- & verticuteer-machines	Vakbeurs Openbare Ruimte (BE)
Editie 102	mei	Zwembaden - Bestrating - Verlichting - Zwemvijvers - Watermanagement - Bomen - BBQ & buitenkeukens - Terrasoverkappingen - Carports - Bijgebouwen - Substraten - Onkruidbeheersing - Opritten	Terrassen Machines: grasmaaiers & -trimmers	spoga+gafa Technimat Demo Groen Foire de Libramont
Editie 103	september	Tuin & parkmeubilair - Tuininrichting - Watermanagement - Machines - Poorten & omheiningen - Beton - Struiken & hagen - Software - Gereedschap - Meststoffen - Openbare Ruimte	Levend Groen Machines: bosbouw - grondverzet	Green Gent Vakbeurs Openbare Ruimte (NL) GrootGroenPlus
Editie 104	december	Groendaken & groengevels - Watermanagement - Speeltoestellen - Werkkledij & PBM - Bedrijfsvoertuigen - Golf & sportterreinen	Waterdoorlatende verharding Machines: hakselaars - versnipperaars - bladblazers - bladzuigers - heggenscharen	

Communiceren over een project? Een nieuw product in de markt zetten? Gekwalificeerde leads ontvangen?

Scan de QR-code en download de mediakit 2024

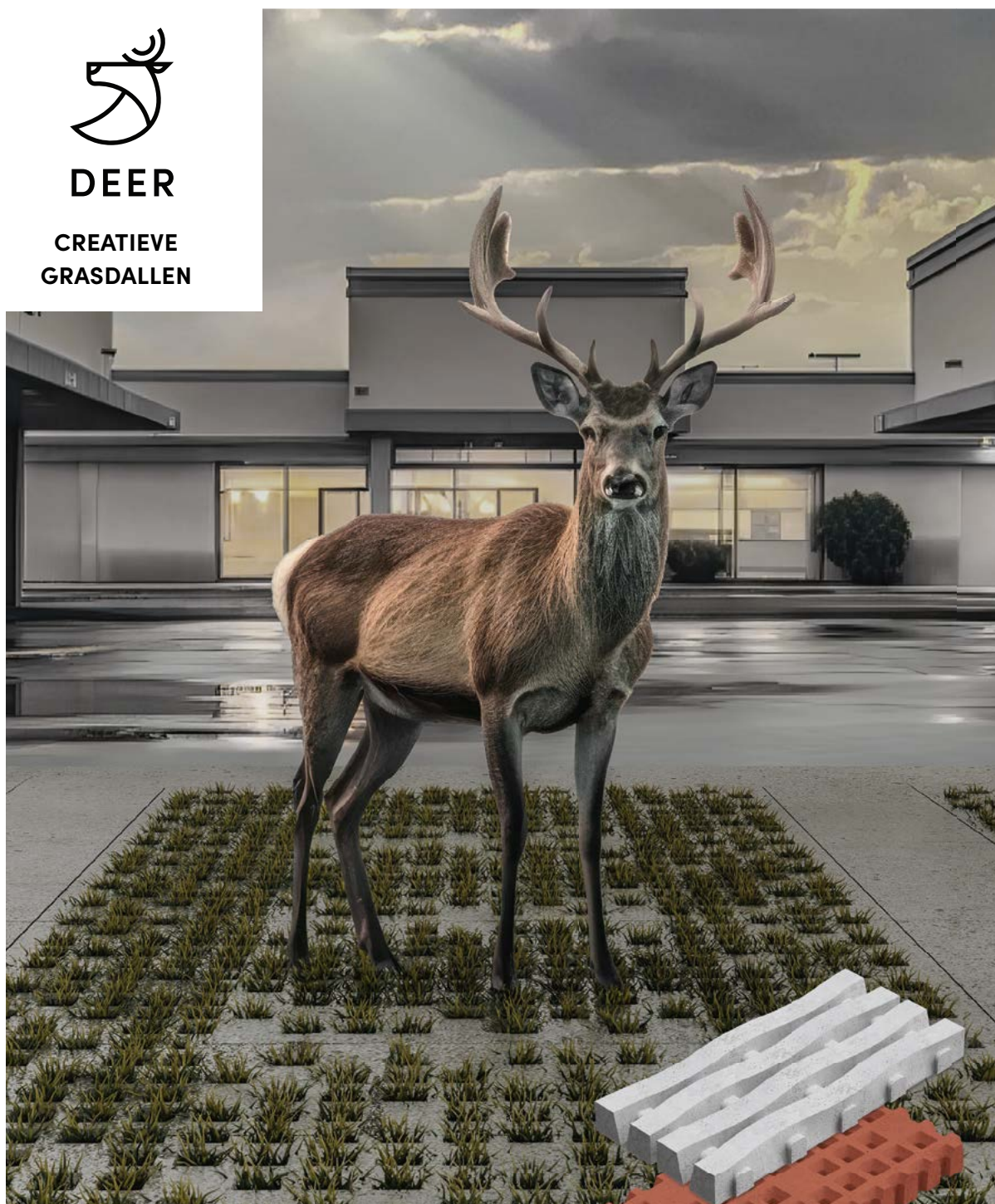
Meer dan 250 bedrijven kiezen voor oola media om hun boodschap te communiceren

DEER

**CREATIEVE
GRASDALLEN**

Nature, welcome back

Stijlvolle ontharding met eindeloze variatiemogelijkheden

De high-quality grasdallen van Deer werken met vernieuwende patronen waar u als architect eindeloos mee kan variëren. U kiest zelf de kleur, het patroon en de materialen waar u de grasdallen mee opvult. Zo biedt Deer niet enkel een praktische, maar ook een esthetische meerwaarde.

deerconcrete.com

